

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 8. SINIF REHBERLİK PROGRAMI EĞİTSEL
VE MESLEKİ GELİŞİM KAZANIMLARININ ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mükremin DURMUŞ

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZMEN

KARS- 2012

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Mükremin DURMUŞ'a ait İlköğretim 8. Sınıf Rehberlik Programı Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Kars İli Örneği) konulu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesinin Ünvanı, Adı ve Soyadı

Doç. Dr. Ali Osman ENGİN

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZMEN

Yrd. Doç. Dr. Hikmet KOÇYİĞİT

İmza

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

UYGUNDUR

...../...../.....

Prof. Dr. Selçuk URAL

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmada ilköğretim 8. Sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim rehberlik programı 8. sınıf eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Program değerlendirme çalışmalarında öğretmen görüşlerine yer verilir ve bu görüşler doğrultusunda değerlendirmelerde bulunur. Bu nedenle programın paydaşlarından olan öğretmenlerin görüşleri program değerlendirme çalışmalarından önemlidir. Çalışmada öğretmen görüşlerinin yanı sıra bu görüşlerin yaş, cinsiyet, branş, kıdem, sınıf mevcudu, kazanımlardan haberdar olma durumu, rehberlik ve psikolojik danışma konusunda hizmet içi eğitim alma durumu ve rehberlik ve psikolojik danışma konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyma durumu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bu çalışmanın 2006 yılından bu yana uygulanan sınıf rehberlik programına ilişkin görüşleri belirleyecek olması ve geri bildirim niteliğinde olması nedeni ile çalışmanın program geliştirme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın meydana gelmesi ve yüksek lisans eğitimim boyunca çalışmalarına katkıda bulunan kişilere yer vererek teşekkür etmek istiyorum.

Yüksek lisans ders dönemim boyunca ufku genişleten, hayata bakış açımı değiştiren, bana akademik bir kimlik kazandıran Yrd. Doç. Dr. İkrâm ÇINAR, Yrd. Doç. Dr. Murat DAŞTAN ve Yrd. Doç. Dr. Suna KAYMAK ÖZMEN'e, yine ders dönemin boyunca ve tez yazım aşamalarında desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Ali Osman ENGİN'e, düşünce ve davranışları ile bana örnek olan, ders dönemi ve tez yazım aşamalarında desteğini esirgemeyen, deneyimlerinden fazlası ile yararlandığım tez danışmanın sayın Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZMEN'e, bu dönemlerde desteğini benden esirgemeyen sevgili ailem ve yakın dostlarıma teşekkür ederim.

Mükremin DURMUŞ

Kars, Ocak 2012

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA TUTANAĞI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Cümlesi.....	2
1.2.Araştırmanın Amacı.....	2
1.3.Araştırmanın Önemi.....	3
1.4.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.5.Araştırmanın Sayıltıları.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. Genel Kavramlar.....	6
2.1.1. Eğitim.....	6
2.1.2. Öğretim.....	7
2.1.3. Öğrenme.....	8
2.1.4. Öğretme.....	8
2.1.5. Eğitim Programı.....	9
2.1.6. Öğretim Programı.....	10
2.2. Rehberlik.....	10
2.2.1. Eğitsel Rehberlik.....	12
2.2.2. Mesleki Rehberlik.....	14
2.2.2.1. Mesleki Rehberlik Kuramları.....	14
2.2.2.1.1. Özellik Faktör Kuramı.....	14
2.2.2.1.2. Gizenberg'in Meslek Gelişim Kuramı.....	15

2.2.2.1.3. Super'in Meslek Gelişim Kuramı.....	15
2.2.2.1.4. Roe'nun Mesleki Gelişim Kuramı.....	16
2.2.2.1.5. Holland'ın Mesleki Gelişim Kuramı.....	16
2.2.3. Yöneltilici Rehberlik.....	16
2.3. 2006 Yılında Uygulamaya Başlanılan İlköğretim Rehberlik Programı...	18
2.3.1. Programın Gerekçeleri.....	19
2.3.2. Programın Amaçları.....	20
2.3.3. Programın Vizyonu.....	20
2.3.4. Programın Yapısı.....	21
2.4. Eğitimde Program Geliştirme.....	23
2.4.1. Eğitim Programı Tasarımı.....	24
2.4.2. Eğitim Programının Uygulanması.....	26
2.4.3. Eğitim Programının Değerlendirilmesi.....	26
2.4.3.1. Program Değerlendirme Türleri.....	27
2.4.3.1.1. Tanılayıcı (Diagnostic) Değerlendirme.....	28
2.4.3.1.2. Biçimlendirici (Formative) Değerlendirme.....	28
2.4.3.1.3. Düzey Belirleyici (Summative) Değerlendirme.....	28
2.4.3.2 Eğitimde Program Değerlendirme Modelleri.....	28
2.4.3.2.1. Tyler'in Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli.....	29
2.4.3.2.2. Stufflebeam'in Çevre, Girdi, Süreç ve Ürün Modeli.....	29
2.4.3.2.3. Stake'in Uygunluk-Olasılık Modeli.....	30
2.4.3.2.4. Provus'un Farklar Yaklaşımı Modeli.....	31
2.4.3.2.5. Metfessel- Michael Değerlendirme Modeli.....	32
2.4.3.2.6. Eisner'in Eğitsel Eleştiri Değerlendirme Modeli.....	32
2.4.3.2.7. Stake'in İhtiyaca Cevap Vermeye Dayalı Değerlendirme Modeli.....	33
2.4.3.2.8. Saylor, Alexander ve Lewis Modeli.....	34
2.4.3.2.9. Demirel'in Analitik Program Değerlendirme Modeli.....	34
2.5. İlgili Araştırmalar.....	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	41
3.1. Araştırmanın Modeli.....	41

3.2. Evren ve Örneklem.....	41
3.3. Veri Toplama Aracı.....	43
3.3.1. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	43
3.4. Verilerin Analizi.....	44

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR.....	45
4.1. Araştırma Evrenine Ait Bulgular.....	45
4.2. Araştırmanın Ana Problem Cümlesine İlişkin Bulgular.....	47
4.3. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular.....	53
4.3.1. Araştırmanın Birinci Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	53
4.3.2. Araştırmanın İkinci Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	57
4.3.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	61
4.3.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	66
4.3.5. Araştırmanın Beşinci Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	70
4.3.6. Araştırmanın Altıncı Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	74
4.3.7. Araştırmanın Yedinci Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	79
4.3.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	83
4.3.9. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Amacına İlişkin Bulgular.....	87

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULARIN YORUMLANMASI.....	89
5.1 Araştırmanın Evrenine ait bulguların yorumu.....	89
5.2. Araştırmanın Ana Problemine İlişkin Bulguların Yorumu.....	90
5.3. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulguların Yorumu.....	95
5.3.1. Araştırmanın Birinci Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu.....	95
5.3.2. Araştırmanın İkinci Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu.....	96
5.3.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu....	97
5.3.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu..	98
5.3.5. Araştırmanın Beşinci Alt Amacına İlişki Bulguların Yorumu.....	100
5.3.6. Araştırmanın Altıncı Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu.....	101
5.3.7. Araştırmanın Yedinci Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu.....	102
5.3.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu...	103

5.3.8. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu..	104
---	-----

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	105
6.1. Sonuçlar.....	105
6.,2. Öneriler.....	109
KAYNAKÇA.....	110
EKLER.....	117
EK 1. Anket Formu	117
EK 2. Valilik Oluru.....	119
ÖZGEÇMİŞ.....	120

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İLKÖĞRETİM 8. SINIF REHBERLİK PROGRAMI EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM KAZANIMLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ (KARS İLİ ÖRNEĞİ)

Mükremin DURMUŞ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZMEN

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Kars il merkezi ilköğretim okullarında 2010-2011 eğitim-öğretim yılında görev yapan 38 sınıf rehber öğretmeni oluşturmuştur. Ankete katılan öğretmenlere 18 maddelik 5’li likert türü bir anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler ki-kare testi ve % ve f hesaplamaları ile yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda uygulanmakta olan rehberlik programının (1) geleceğin mesleklerinin öğrencilere tanıtılmasının genel olarak başarılı olduğu, (2) mesleklerin gerekliliklerinin (eğitim, yetenek ve kişisel özellikler) öğrencilere kavratılması konusunda yeterli olmadığı, (3) iş başvurusu için özgeçmiş yazma konusunda genel olarak başarıya ulaştığı, (4) öğrencilerin mesleki amaçlara ulaşma konusunda (genel ortaöğretim, mesleki ve teknik programları değerlendirme) tam olarak başarı gösteremediği, (5) ilköğretim sonrası mesleki yaşam için yeterli derecede öğrencilerin bilinçlendirilemediği, (6) öğrencilerin ortaöğretim tercihlerini yaparken, yararlanmaları gereken alanlardan (eğitsel ve mesleki gelişim dosyası, test ve test dışı teknikler) tam anlamıyla yararlanamadıkları, (7) programın kazanımlarının tam olarak eğitsel ve mesleki yönlendirmeye katkıda bulunmadığı, (8) programda yer alan bilgilerin öğrenciler için önemli olduğu, (9) kazanımların tam anlamıyla dayanıklı (unutmaya karşı dirençli, uzun süre kullanılabilir) olmadığı, (10) kazanımların gelecekte öğrencilerin işine yaraması konusunda bazı yetersizliklerin olduğu ve bu kazanımların öğrenciler için tam olarak

anlamli olmadığı, (11) kazanımların sunuluş sırasının öğrenme ilkelerine (basitten karmaşığa, yakından uzağa, kolaydan zora) uygun olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Rehberlik, rehberlik programı, eğitsel ve mesleki kazanımlar, program değerdendirme, ilköğretim

ABSTRACT

Post Graduate Thesis

THE EVALUATION OF THE GAININGS ABOUT EDUCATIONAL/PEDAGOGICAL AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF PRIMARY SCHOOL'S 8TH YEARS' STUDENTS' GUIDANCE COUNSELLING PROGRAM ACCORDING TO THE TEACHERS' POINT OF VIEWS (KARS CITY EXAMPLE)

Mükremin DURMUŞ

Supervisor: Associate Prof. Dr. Ahmet ÖZMEN

The main aim of this study is to evaluate the gainings about educational/pedagogical and professional development of primary school's 8th years' students' guidance counselling program according to the teachers' point of views. In this study the "scanning model" was used. The sampling group of this study includes thirty-eight guidance and counselling teachers busy with teaching and helping the students in the primary schools in the centre of Kars during the 2010-2011 academic year. A questionnaire in the form of multiple choice including eighteen questions and five alternatives was applied to the teachers. The data handed evaluated and commended with the help of "ki-square test" , percentage rate and "F" test. In and at the end of the study it was found out that the guidance and counselling program to be continued, (1) was generally successful to introduce the professions to the students, (2) unsuccessful on making the students gain the professional necessities and responsibilities (such as education, ability and personal features), (3) successful on writing, giving personal information for applying to a job (post), (4) not completely successful about gaining the professional goals/aims (such as general education, evaluating the professional and technical programmes), (5) not successful enough to make them conscious enough for the Professional life after the primary education, (6) not successful to have enough help from some necessary sources and areas when defining their preferences for secondary education (such as educational and Professional developing foils, test and the techniques without tests), (7) didn't

help the students to be directed to choose the more specific programmes according to their abilities (such as being experts), (8) was important because of the knowledge the students learned, (9) was weak because the gainings were not continuing behaviours, (10) was not meaningful because the gainings were not strong enough to help the students in the future and the gainings were not meaningful enough for the students, (11) successful on teaching the students according to the pedagogic strategies and methods such as step by step, from easy forms to difficult ones and objectives to subjective ones.

KEY WORDS: Guidance, curriculum, teacher's views, curriculum evaluation, primary education

TABLolar LİSTESİ

Tablo	Sayfa No
Tablo 2.1. Gizenberg Mesleki Gelişim Dönemleri.....	15
Tablo 3.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı.....	42
Tablo 3.2. Öğretmenlerin Yaşlara Göre Dağılımı.....	42
Tablo 3.3. Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı.....	42
Tablo 3.4. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Dağılımı.....	43
Tablo 4.1. Öğretmenlerin Sınıf Mevcuduna Göre Dağılımı.....	45
Tablo 4.2. Öğretmenlerin 8. Sınıf Rehberlik Programı Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarından Haberdar Olma Durumuna Göre Dağılımı.....	46
Tablo 4.3. Öğretmenlerin Rehberlik Konusunda Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı.....	46
Tablo 4.4. Öğretmenlerin Rehberlik Konusunda Hizmet İçi Eğitime İhtiyaç Duyma Durumlarına Göre Dağılımı.....	46
Tablo 4.5. Birleştirme Yapılmış Olan Maddelere İlişkin % Ve F'lar...	48
Tablo 4.6. 8. Sınıf Rehberlik Programına İlişkin Görüşlerin Dağılımları.....	49
Tablo 4.7. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Yaşa Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları.....	54
Tablo 4.8. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları.....	58
Tablo 4.9. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Alana Göre Kay-Kare Analiz Sonuçları.....	62
Tablo 4.10. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Kıdeme Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları.....	66
Tablo 4.11. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Sınıf Mevcuduna Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları.....	70

Tablo 4.12. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Kazanımlardan Haberdar Olma Durumuna Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları.....	75
Tablo 4.13. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları.....	79
Tablo 4.14. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel Ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime İhtiyaç Duyma Durumuna Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları.....	83
Tablo 4.15.. Öğretmenlerin Okuldaki Rehberlik Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Genel Dağılımı.....	88

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa No
Şekil 2.1 Eğitim Programı Tasarısının Öğeleri.....	24
Şekil 2.2. Programın Deneme Aşamaları.....	26
Şekil 2.3. Demirel Analitik Değerlendirme Modeli.....	35

I.

BÖLÜM

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan problem cümlesi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları ve araştırmanın sayıtlılarına yer verilmiştir.

1.GİRİŞ

Bireylerin toplumda uyum içinde yaşayabilmesi, yaşadıkları ortama uygun olan bir eğitim sisteminden geçmesi ile mümkün olmaktadır. Eğitimle beraber birey toplumda bir yer edinir ve uygun olan rolleri üstlenir. Eğitim, kişinin zihni, bedeni, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirilmesi, bireye bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür (Akyüz, 2008, 2). Eğitim yeni kuşakların toplum yaşamına hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri, tutum ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardımcı olma etkinliğidir (Karlı, 2007, 9). Yaşayan ve bir kültürü paylaşan henüz tam olarak sosyalleşmemiş bir insan, derece derece bir kültürün üyesi ve alıcısı haline gelir (Gutek, 2001, 5). Eğitim toplum için bu nedenle önemlidir ve verilen eğitimin kalitesine göre yetiştirilen birey kalitesi de değişir.

Eğitim sisteminin girdileri arasında yer alan insan psikolojik özelliklere sahip bir varlıktır (Yıldız, Ardiç, 1991, 75). Eğitim süreci içerisinde karşılaşacağı sorunları aşabilmesi için yardım alması gereklidir. Özellikle kriz dönemlerini sağlıklı olarak atlatabilmesi için bireye rehberlik hizmetlerinin sunulması gerekmektedir. Rehberlik, Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından; kılavuzluk, öğrencilerinin sorunlarını öğrenerek onlara yardımda bulunma şeklinde tanımlanmıştır (TDK, a).

Yeşilyaprak (2007, 15) rehberliği bireyin kendini tanıması, anlaması, sahip olduğu gizil güçleri keşfetmesi, geliştirmesi ve sosyal çevresine uyum sağlayarak toplumda aktif bir rol üstlenmesi için sistematik olarak uzman kişilerce verilen psikolojik yardım hizmet olarak tanımlar.

Eğitimde rehberlik hizmetlerine olan ihtiyaç artış göstermektedir. Eğitimdeki çağdaş gelişmeler, bireylerin eğitimden beklentileri değişmesi rehberlik servisine olan ihtiyacı arttırmıştır. Eğitim sistemindeki gelişmelerle beraber, okul bu gelişmelerden bireylerin haberdar edilmesi, ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına uygun dersi, bölümü, bir üst öğrenim programını seçmesi için bireye çeşitli hizmetler sunmak durumunda kalmıştır (Özmen, 2008, 11; Balcı, 2009, 84). Bu hizmetler “eğitsel rehberlik” olarak adlandırılır. Bu bağlamda rehberlik hizmetlerinin eğitim- öğretim etkinliklerinin ayrılmaz bir parçası olduğu söylenebilir.

Programın uygulayıcıları olarak öğretmenlerin programa bakış açıları önem taşımaktadır. Erden'e (1998, 58) göre özellikle programdaki aksaklık ve eksikliklerin belirlenmesinde, konu alanı ve program geliştirme uzmanlarının, öğretmenlerin, velilerin, yöneticilerin vb. görüşlerinin alınması gerekmektedir. Bu araştırmada ise öğretmen görüşleri değerlendirmeye alınacaktır.

1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi; “Kars il merkezinde ilköğretim 8. sınıfta görev yapan sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim rehberlik programı 8. sınıf eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?” olarak ifade edilebilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın problem cümlesine cevap aranmak üzere, bu araştırmanın temel amacı Kars il merkezinde görev yapan ilköğretim 8. sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. sınıflar rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

- 1- Sınıf rehber öğretmenlerinin, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında **yaşa göre** anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2- Sınıf rehber öğretmenlerinin, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında **cinsiyete göre** anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3- Sınıf rehber öğretmenlerinin, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında **branşa göre** anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 4- Sınıf rehber öğretmenlerinin, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında **kıdemlerine göre** anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 5- Sınıf rehber öğretmenlerinin, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında **sınıf mevcuduna göre** anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 6- Sınıf rehber öğretmenlerinin, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında **kazanımlardan haberdar olma duruma göre** anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 7- Sınıf rehber öğretmenlerinin, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında **rehberlik hizmetleri konusunda hizmet içi eğitim alma durumuna göre** anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 8- Sınıf rehber öğretmenlerinin, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında **rehberlik hizmetleri konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyma durumuna göre** anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 9- Sınıf rehber öğretmenlerinin, okuldaki rehberi uygulamalarına ilişkin genel görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Birey bir mesleğe atılırken sadece hayatını idame ettirme amacı taşımaz. Kuzgun (2006, 1)'a göre psikolojik olarak sağlıklı bir birey çalışarak, bir şeyler üreterek kapasitesini kullanır ve geliştirir, bundan haz alır ve doyum sağlar. Bu

nedenle yaşamak için paraya ihtiyacı olmayan insanlarda bir meslek edininip çalışlar, bazı kimseler de az gelir getiren meslekleri daha çok gelir getiren mesleklere tercih ederler. Meslek para kazanmanın ötesinde kapasiteyi kullanma ve kendini gerçekleştirme yoludur. Yılmaz ve Üre (2004, 183)'e göre meslek seçmek insanın hayatında verdiği en önemli kararlardan biridir. Bu kararı tesadüflere bırakmak hem birey hem de toplum için önemli bir kayıptır. Bu nedenler bireye verilecek olan mesleki rehberlik önem arz etmektedir. Mesleki rehberliğin önemi ülkemizde ilk olarak 1936 da kabul edilen İş Kanunu'nda ele alınmış ve 63. maddesinde "işçilerin elverişli oldukları işlere yerleşmelerine ve muhtelif işler için elverişli işçiler bulunmasına tavassut hususlarının tanzimi, bir amme hizmeti olarak devlet tarafından yapılır" şeklinde ifade edilmiştir (Binbaşoğlu, 2004, 3).

Tan ve Baloğlu (2006, 107)'a göre eğitsel rehberlik bireyin kendi yetenek, ilgi, ihtiyaç, kişilik yapısı, imkan ve şartlarına uygun bir öğrenim dalı seçerek o dalda başarı ile ilerlemesini sağlamak için verilen psikolojik hizmetlerdir. Öğrenciye eğitsel gelişim alanında belli yeterlilikler kazandırmak, öğrenmesini kolaylaştırmak, karşılaştığı güçlükleri gidermesine yardım etmek ve böylece uygun ve etkin bir öğrenme ortamı oluşturmaya yönelik hizmetlerin tümü eğitsel rehberlik kapsamına girer (Yeşilyaprak, 2007, 79).

Bireyin kendisine uygun olan mesleğe yönelmesi kadar seçeceği mesleğe uygun eğitimi alması da önemlidir. Bireyin eğitim yaşantısı seçeceği mesleğin gerektirdiği eğitim alabilecek şekilde şekillendirilmelidir. Ek olarak bireyin akademik başarısına paralel bir meslek seçmesi gerekmektedir. Eğitsel rehberlik mesleki rehberlikle çok yakından ilgilidir. Eğitsel rehberlikte öğrencinin ilgileri ve yetenekleri dikkate alınarak okuldaki eğitim imkanlarından kendi ihtiyaçlarına uygun düşecek, kendini en iyi biçimde geliştirecek bir öğretim programını izlemesine yardım sağlanır. Bu da çok zaman gencin belli bir meslek dalına doğru gelişmesini sağlar (Yılmaz, Üre, 2004, 197). Eğitim süreci içerisinde öğrencilerin ilgi, eğilim ve yetenekleri doğrultusunda, aynı zamanda ülkenin ihtiyaç ve koşulları da dikkate alınarak, üst öğrenime, belli eğitim ve iş/meslek alanlarına yönlendirilmeleri rehberlik hizmetlerinden beklenen en önemli işlev olmuştur (Yeşilyaprak, 2008, 226). Bu bağlamda yöneltici rehberlik hizmetlerinin rehberliğin öne çıkan hizmet alanlarından biri olduğu ve eğitsel rehberliğin birey yaşantısında önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Eğitsel ve mesleki rehberlik, eğitim programında yer almakta ve bu program okullarda öğretmenler tarafından uygulanmaktadır. Eğitim- öğretim programın uygulayıcıları olarak öğretmenlerin programa karşı geliştirdikleri tutum ve davranışlar programın başarısı ile ilişkilidir. Erden (1998, 58) program değerlendirmede öğretmenlerin görüşünün alınması gerektiğini vurgulamıştır. Varış (1997 akt. Özbey, 2011, 3)'a göre bir programın geliştirilmesi ancak öğretmenin bu doğrultuda isteği ile mümkündür. Bu çalışmada öğretmenlerin programa ilişkin görüşlerinin belirlenecek olması çalışmayı önemli kılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- 1- 2010-2011 eğitim öğretim yılında Kars il merkezinde görev yapan ilköğretim 8. sınıf rehber öğretmeni ile,
- 2- İlköğretim 8. sınıflar rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımları ile sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Sayıltıları

- 1- Sınıf rehber öğretmenlerinin ankette yer alan soruları içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır.
- 2- Örneklem alınacak 8. sınıf rehber öğretmenlerinin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.
- 3- Uygulanan veri toplama araçlarının gerçek sonuçları ölçtüğü varsayılmıştır.

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın kuramsal temelleri verilmiştir.

1. Genel Kavramlar

Program değerlendirme çalışmaları yapılırken eğitim temel kavramlarına yer verilmesi gerekmektedir. Aşağıda eğitim ile ilgili genel kavramlar hakkında bilgiler bulunmaktadır.

1.1. Eğitim

Birey için eğitim hayatının ayrılmaz bir parçasıdır denilebilir. Başaran (1999, 16)'e göre eğitim sürecinden geçmemiş bir kişi, yeteneklerini tam olarak geliştiremez. Bir insanın, kendisini ve ailesini geçindirebilecek bir iş sahibi olabilmesi; başkaları ile iyi ilişkiler kurabilmesi; ailesinin ve toplumun kendinden belediklerini yerine getirebilmesi için en azından temel eğitimden geçmesi gerekir.

Eğitim birçok bilim adamı tarafından değişik şekillerde tanımlanmıştır. Dewey, (1946, 115) eğitimi kendini yaşamak şeklinde tanımlamış, yaşamı çevrenin etkisiyle kendini yenileme süreci olarak belirtmiş ve eğitimi de yaşamın bir zorunluluğu olarak ifade etmiştir (Akt. Aksu 2007, 1). Sönmez (2001, 2)'e göre eğitim fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyokimyasal değişiklikler oluşturma sürecidir. Ertürk (1994, 12) eğitimi bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak değişiklik meydana getirme sürecidir şeklinde tanımlamıştır.

Başaran (1999, 13) eğitimin bir çevre etmeni olduğunu söylemiştir. İnsanı eğitmeyi, insana önceden belirlenen davranışları kazandıracak nitelikte düzenli bir

çevre sunmak olarak tanımlamıştır. Çınar (2009, 16) eğitimi insan yavrusunu kültürleyerek insanlaştırma süreci olarak tanımlamıştır.

Yapılan tanımlar farklılıklar içermesine rağmen genel olarak tanımlar birbirine yakındır. Tanımlardan çıkarılabilecek ortak yargı eğitimin birey hayatında önem arz ettiği ve toplum olmanın gerekliliği olmasıdır. Özoğlu (1997, 1)'na göre eğitim yoluyla bireyin, ulaşabileceği en üst gelişim düzeyine ulaşabilmesi için olanaklar sağlanması, bireyin yeterliliklerini ve yetersizliklerini bilerek, toplum yaşamında alması gereken sorumluluğu ve rolleri kavraması ve gerçekleştirmesi beklenmektedir.

1.2. Öğretim

Öğretim Öncül (2000, 863) tarafından örgün ya da yaygın durumlardaki öğrenmeleri kolaylaştırma amacı ile sağlanan kılavuzluk, materyal ve etkşlikler olarak tanımlamıştır. Başaran (1999, 139)'a göre öğretim, önceden belirlenmiş hedeflere ulaşması için gereken davranışı öğrenciye kazandırma sürecidir. Yine benzer şekilde Varış (1996, 13) öğretimi insan yaşamının belli kesimlerinde kazandırılan, planlı, programlı, destekli, genellikle belgeyle sonuçlanan, davranışların gelişmesini hedefleyen bir kavram olarak tanımlar.

Aydın (2006,7) eğitim ve öğretim kavramlarının karıştırılan ya da birbirlerinin yerine kullanılan kavramlar olduğunu belirtmiştir. Bu iki kavram arasında ayırım yapmak gerekirse, bireyin yaşam boyu süren eğitiminin okulda, planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı bireyin öğretimini oluşturmaktadır.

Öğretim eğitimden daha dar kapsamlıdır. Öğretimin etkili yapılması eğitimden istenen hedeflere ulaşılmasını sağlar. Öğretim, eğitim sisteminin içinde yer alan alt sistem ya da süreçlerden biridir. Öğretimin, eğitimin kendisi gibi düşünülmesinin sebebi, öğretimin bütün diğer süreçlerde yapılanların öğrenciye sunulduğu ve eğitimin sonuncu amacı olan öğrenci gelişiminin sağlanmaya çalışıldığı bir süreç olmasıdır (Açıkgöz 2000, 13).

Öğretimde en önemli unsur planlı ve programlı olmasıdır. Öğretimde planlama, bir öğretmenin bir öğretim etkinliğini uygulamaya başlamadan önce, o etkinlikle ilgili olarak öğrencilere hangi bilgi, beceri, tutum ve davranışları

kazandıracağını ve bunları nasıl gerçekleştireceğini belirlemesine yönelik olarak yürüttüğü sistemli bir çabadır (Saban 2000, 1).

1.3. Öğrenme

Bruner (1991, 93)'a göre insanın tek ve en karakteristik yönü öğrenmesidir. Öğrenme, insanın öylesine köklü bir niteliğidir ki, bunun insan için hemen hemen zorunlu olduğu söylenebilir. Pavlov'a göre öğrenme uyarıcı tepki ilişkisidir. Bu ilişki öğrenmeye can verir (Küçükahmet, 2007, 31).

Öğrenme tekrar veya yaşantı sonucu davranışta kalıcı değişiklikleri kapsar (Külahoğlu, 2005, 33). Yine aynı şekilde Başaran (1999, 23) öğrenmeyi yaşantı yoluyla bir davranışın kazanılması ya da değişmesi süreci olarak tanımlar. Bilen (2002, 67)'e göre öğrenme bireyin çevresiyle etkileşimi sonucunda oluşan kalıcı davranış değişmesidir. Bu değişimin planlı ve düzenli etkinlikler sonucu olması, davranışların istendik nitelikte olmasına olanak hazırlar.

Genel olarak öğrenmenin yaşantı sonucu gerçekleşen ve az çok kalıcı izli olan davranış değişikliği olarak tanımlanması yaygın olarak kabul görmüştür. Öğrenmenin üç önemli özelliği vardır. Bunlar; (a) bireyin davranışlarında bir değişiklik olması, (b) bu değişikliğin olgunlaşma, büyüme, uyku, ilaç, yorgunluk vb. etkenlerin etkisiyle değil de yaşantı sonucu meydana gelmesi ve (c) bu değişikliğin geçici değil en azından belli bir süre kalıcı olması gerekmektedir (Açıkgöz 2006, 81).

1.4. Öğretme

Ertürk (1994, 83) ve Demirel (2006, 10) öğretmeyi, herhangi bir öğrenmeyi kılavuzlama veya sağlama faaliyeti olarak tanımlar. Öğretme genel anlamıyla öğrenmeyi sağlama etkinlikleridir. Demirel (2006, 9) bu tanıma ek olarak öğretmeyi davranış değişikliğinin okulda planlı ve programlı bir şekilde yapılma süreci olarak tanımlar.

Woodruff (1961, 29)'e göre öğretme oldukça karmaşık bir yapıya sahip olup, gelişmiş bir becerinin, iyi planlanmış zamanın, dikkatli bir hazırlığın ve sistemli bir uygulamanın ürünüken, Clark ve Star'ın yaklaşımıyla öğretme, bireyin bilgi, beceri, tutum, ideal, takdir etme gücü geliştirmesini sağlama ve gerçekleştirmedir (Akt. Bilen 2002, 72).

1.5. Eğitim Programı

Program terimi Latince'dir ve bir işin veya oluşun akışına işaret eder. Eğitim anlamında ise öğrenilen ve öğretilene işaret eder (Karakaya, 2004, 6).

Eğitim programı kavramının kullanılmasının, M.Ö. Birinci Yüzyıla kadar uzandığı belirtilmektedir. Julius Ceasar ve askerleri, Roma'da yarış arabalarının, üzerinde yarıştığı oval biçimdeki koşu pistini, Latince curriculum olarak kullanmışlar ve bu kavram, koşu pisti olarak bilinen somut bir kavramdan bugün ders programı anlamında kullanılan soyut bir kavrama doğru geçişi sağlamıştır. Bu süreçte eğitim programı (curriculum) izlenen yol anlamında eğitimde de kullanılmaya başlamıştır (Oliva, 1998, 4 Akt. Demirel 2007, 1).

Maccia (1965 akt Karakaya, 2004, 8) eğitim programını mevcut öğretimle ilişkili olan içerik olarak tanımlamıştır. Ertürk (1994, 14) eğitim programı için yetişek kavramını kullanmış ve bu kavramı belli öğrencilerin belli bir zaman süreci içinde yetiştirilmesine yönelik düzenli eğitim durumlarının tümü olarak tanımlamıştır.

Küçükahmet (2007, 8,9) eğitim programını öğretim-öğrenme süreçlerini kapsayan öğretim programı ve öğretim programı dışındaki faaliyetlerin tümü olarak tanımlamıştır. Küçükahmet (2007, 8) eğitimde programın zorunluluğunu şu şekilde ifade etmiştir; ...okulda eğitim sürecinin uygulayıcısı olan öğretmen, öğrencisinin etkin, yaratıcı ve yapıcı olarak yetiştirme sorumluluğunu yerine getirmek için tüm imkanlarını kullanmak zorundadır. Profesyonel anlamda eğitimin planlı, organize olması gerekliliği eğitimin her aşamasının programa bağlanmasını zorunlu kılmaktadır.

Varış (1996, 14) eğitim programını, bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, Millî eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar şeklinde tanımlamış, öğretim, ders dışı kol faaliyetleri, özel günlerin kutlanması, geziler, kısa kurslar, rehberlik, sağlık vb. hizmetler ve fonksiyonlar bu çerçeveye girer şeklinde belirtmiştir.

Demirel (2006, 11) eğitim programını öğrenene okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği olarak tanımlamaktadır.

Genel olarak tanımlara bakıldığında eğitim programı eğitim faaliyetlerinin belirli bir düzen içerisinde planlanması olarak tanımlanabilir.

1.6. Öğretim Programı

Eğitim program içinde yer alan bu kesim, genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır (Varış 1996, 14).

Demirel (2007,6)'e göre öğretim programı okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm ayrıntıları kapsayan yaşantılar düzeneğidir.

Bir öğretim programı amaçlar, dersler, konular listesi ve ya öğretmenin eline verilen ve uyması gereken yazılı ya da basılı bir kitaptır değildir. Öğretim programı, öğrencilerden beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış faaliyetlerin bütünüdür (Tan, Kayabaşı ve Erdoğan 2002,12).

2.Rehberlik

Öncül (2000, 691) rehberliği ruhsal danışmanlık yapma, yol gösterme, yöneltme, yardımda bulunma, etkileme olarak tanımlamıştır. Kuzgun (2009)'a göre rehberlik kendini tanıması, çevredeki olanakları tanıması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için bireye yapılan sistematik ve profesyonel bir yardım sürecidir. Aydın'a göre (1998, 1) rehberlik, bireyi tanımak, onu kendisine tanıtmak, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirebilmesi için uzman kişilerce bireye yapılan sistemli, bilimsel ve profesyonel bir yardım sürecidir.

Rehberlik, bireyin yeterlilikleri ve yetenekleriyle en üst düzeyde gelişerek gereksinimlerini doyurmasında, benliğine uygun rol kavramları geliştirerek çevresindeki durumlarla ilişkisinde uyum sağlaması için gerekli problem çözme, karar verme bilgi ve becerisini kazanmasında; benlik kavramı ile bağdaşan doğal ve toplumsal gerçeği içinde bir öğrenen olarak anlamlı ve mutlu bir şekilde yaşam sürdürmesinde bireye profesyonel kimselerce yapılan bilimsel ve sistematik yardım sürecidir (Özoğlu, 1997, 34).

Yılmaz ve Üre (2004, 22) rehberliği özellikle eğitimde uzmanlaşmış birinin öğrencilerin başarısızlıklarının muhtemel nedenleri konusunda bilgi ve beceri sahibi olmaları için çalışma; öğrenciye iyileştirici müdahalede bulunma ve çoğunun çalışmalarını yönlendirme faaliyeti olarak tanımlar. Yeşilyaprak (2007, 15) rehberliği bireyin kendini tanınması, anlaması, sahip olduğu gizil güçleri keşfetmesi, geliştirmesi, ve bulunduğu topluma aktif uyum sağlayarak kendini gerçekleştirme için sistematik olarak ve profesyonelce sürdürülen yardım hizmeti olarak tanımlar.

Tan ve Baloğlu (2006, 18)'na göre rehberlik bireyin en verimli bir şekilde gelişimi ve uyum sağlarnasında gerekli seçimleri, yorumları, planları yapmasına ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazanması ve ulaştığı kararları uygulaması için kişiye yapılan sistemli ve profesyonel yardımdır.

Külahoğlu (2004, 5)'na göre rehberliğin temel işlevi, etkin yol ve yön gösterici olmaktır. Bu ifadeler eşliğinde rehberlik, bireyin kendisini tanıma ve topluma ayak uydurma sürecinde bireye verilen destek olarak tanımlanabilir.

Yapılan tanımlar eşliğinde rehberliğin amaçları şu şekilde sıralanabilir (Bakırcıoğlu, 2005, 9, Çetinkaya, 2009, 9-10, Girgin, 2009, 7, Yeşilyaprak, 2008, 7):

- 1- Bireyin kendini tanıması ve anlamasına yardım etmek
- 2- Bireyin problemlerini çözmesine yardım etmek
- 3- Bireyin gerek iç psikolojik uyumu gerekse çevre ile olan ilişkilerinde uyumlu bir insan olabilmesine yardım etmek
- 4- Bireyin iletişim becerilerini geliştirmesine yardım etmek
- 5- Bireyin ilgi ve yeteneklerine uygun mesleki yönelimlerde bulunmasına yardım etmek
- 6- Bireyin etkili kararlar verme ve planlamalar yapabilmesine yardım etmek
- 7- Bireyin zamanını iyi kullanabilmesine yardım etmek
- 8- Bireyin sahip olduğu görünür ya da gizil tüm potansiyellerini en üst düzeyde geliştirmek
- 9- Bireyin kendini gerçekleştirme sürecine yardımcı olmak

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri belli ilkeler ışığında yürütüldüğünde amacına ulaşabilmektedir (Bakırcıoğlu, 2005, 9). Rehberliğin

ilkelerini şu şekilde sıralayabiliriz (Bakırcıoğlu, 2005, 10, Kuzgun, 2009, 33-36, Yeşilyaprak, 2008,14-18);

- 1- Her birey seçme özgürlüğüne sahiptir ve saygıya değer bir varlıktır. Rehberlik hizmetlerinin odağında birey yer vardır.
- 2- Rehberlik hizmetlerinden yararlanma gönüllülüğü gerektirir.
- 3- Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde gizlilik esastır.
- 4- Rehberlik hizmetlerinin etkili bir biçimde gerçekleşmesi tüm ilgililerin katılım, destek ve işbirliğini gerektirir.
- 5- Rehberlik hizmetleri tüm öğrencilere yöneliktir.
- 6- Rehberlik hizmetleri öğrencilerin tüm yönleriyle gelişmelerine yöneliktir.
- 7- Rehberlik hizmetlerinden tüm hayat boyunca yararlanılabilir.
- 8- Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklılıklara saygı esastır.
- 9- Rehberlik hizmetlerinde toplumsal sorumluluk ihmal edilemez.
- 10- Rehberlik hizmetleri planlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulur.
- 11- Her okulun rehberlik ihtiyaçları birbirinden farklıdır.
- 12- Rehberlik hizmetleri eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçasıdır.

Eğitim süreci içerisinde öğrencilerin bir takım sıkıntılar yaşamaları olasıdır. Bu sıkıntıların kaynağı bireyin kendisi, toplum, fiziki çevre vb. unsurlar olabilir. Bu unsurlardan kaynaklanan olumsuz durumlar eğitim sürecini olumsuz yönde etkiler. Bu etkileri ortadan kaldırmak, etkisini en düşük düzeye indirmek ve ya ortaya çıkması olası sorunları ortaya çıkmadan engelleme yoluna gitmek eğitimin olumsuz şekilde etkilenmemesine yardımcı olur. Bu bağlamda eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin gerekliliğı açıktır. Aşağıda tezin konusu ile doğrudan ilgili olan rehberlik türlerine yer verilmiştir.

2.1. Eğitsel Rehberlik

Eğitim sistemi içerisinde bireyin kendini tanıması, ilgi, yetenek, kişilik yapısı ve mevcut imkân ve şartlara uygun bir öğrenim dalı seçmesi ve başarıya ulaşması için yapılan hizmetler eğitsel rehberlik ve danışma olarak adlandırılır (Tan, 1986 akt. Koruklu, 2009, 89; Bakırcıoğlu, 2005, 66). Yeşilyaprak (2008, 116)'da eğitsel rehberliğı bireye belirli yeterlilikler kazandırmak, öğrenmeyi kolaylaştırmak,

karşılaştığı güçlükleri giderebilmesi için yardımda bulunmak, bu şekilde öğrenme için gereken iyi bir ortamı hazırlamaya yönelik hizmetler olarak tanımlar. Kepçeoğlu (1990 akt. Baş, 2009,90) eğitsel rehberliği, bireyin eğitim yaşamı ile ilgili bütün sorunlarına dönük olarak verilen psikolojik yardımlar olarak tanımlamıştır. Balcı (2009, 85) ise daha genel bir tanımlama yaparak eğitsel rehberliği şu şekilde tanımlamıştır: “bireylerin eğitim yaşamları boyunca ilgilerini, yeteneklerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak hazırlanan eğitim programlarından birini seçmelerine, seçtikleri bu programda başarıyla ilerlemelerine ve eğitimle ilgili olarak karşılaştıkları tüm sorunların çözümüne yönelik yapılan yardımların tümüne eğitsel rehberlik ve psikolojik danışma adı verilir” .

Genel olarak tanımlara bakıldığında eğitsel rehberliğin bireyin en iyi şekilde eğitim hizmetlerinden faydalanmasına yönelik olduğu görülmektedir. Öğrencinin başarısını olumsuz etkileyecek olan etmenlerin ortadan kaldırılması ve öğrenciye eğitim hayatı boyunca rehberlik edilmesi eğitsel rehberlik hizmetlerinin arasında yer alır. Kepçeoğlu (2001, 73) eğitsel rehberlik hizmetlerinin öneminden şu şekilde bahsetmiştir: “Okul-içi ve okul-dışı boyutları ile eğitim ortamı ya da öğrenme ortamı, hangi düzeyde olursa olsun her birey için yeni bir ortamdır. Eğitim ortamındaki kişiler arası ilişkilerin, aile ve yakın çevredeki ilişkilerden önemli farklılıkları vardır. Bu bakımdan her öğrencinin bu yeni öğrenim ortamına uyumla ilgili türlü sorunlarla karşılaşması doğaldır. Uyumla ilgili sorunlar psikolojik sağlığı doğrudan etkileyen sorunlardır”.

Psikolojik sorunlar ilerde büyük sorunlara yol açacağından bu sorunlar geç kalınmadan çözülmelidir. Eğitim hizmetleri sunulurken bireyin eğitsel rehberlik hizmetlerden mahrum kalması, bireye uygun olmayan bir öğrenim dalına yönelmesine, etkin bir biçimde eğitim hizmetlerinden faydalanamamasına neden olur. Eğitsel rehberliğin amaçları, Balcı (2009, 85) ve Yeşilyaprak (2008, 117) tarafından şu şekilde sıralanmıştır;

- 1- Öğrencinin okula ve okulun bulunduğu çevreye uyum sağlamasına yardımcı olma.
- 2- Etkin ders çalışma becerileri kazanmasına yardımcı olma.
- 3- Eğitsel kararlar vermesi ve seçimler yapmasına yardımcı olma.

- 4- Başarıyı engelleyen etmenleri azaltma ya da ortadan kaldırma.
- 5- Öğrencilerin ilgi, yetenek, eğitim ve özelliklerine uygun bir eğitsel ortam yaratma.
- 6- Okul yaşamı ile meslek yaşamı arasındaki ilişkiyi sağlama.

Bakırcıoğlu (2005, 66)'na göre eğitsel rehberlik çalışmaları öğrencilerin okula ve yakın çevreye alışmalarını sağlamalı, verimli çalışma yollarını öğrenmelerine yardımcı olmalı, bir üst eğitim kurumunu tanımalarını sağlamalı ve seçimler yapmasına yardımcı olmalıdır. Eğitsel rehberlik çalışmaları kapsamında yapılan ve öğrenciyi eğitim hayatı boyunca, alacağı kararları iyi bir biçimde değerlendirmesi, kararlarını verirken gerçekçi bir zemin üzerinde oturtması, kendi kişisel özelliklerine, değerlerine, ilgilerine uygun bir alan, bölüm seçerken verilen rehberlik hizmetine yöneltici rehberlik adı verilir (Yılmaz, Üre, 2004, 183).

2.2. Mesleki Rehberlik

Mesleki rehberlik bireylere çeşitli mesleklerin tanıtılması ve bireylerin kendi özelliklerine uygun olan meslekleri seçmeleri, seçtikleri mesleklere hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri amacıyla yapılan yardım hizmetleri olarak tanımlanır (Parsons, 1909 akt. Yeşilyaprak, 2008, 190). Mesleki rehberlik hizmetleri farklı bilim adamları tarafından farklı şekillerde yorumlanmış bu farklı yorumlamalardan kuramlar ortaya çıkmıştır.

2.2.1. Mesleki Rehberlik Kuramları

Aşağıda bilim adamlarının farklı yorumlarından ortaya çıkan mesleki rehberlik alanına ait kuramsal açıklamalara yer verilmiştir.

2.2.1.1. Özellik Faktör Kuramı: Parsons'un geliştirdiği "özellik-faktör yaklaşımı" ile mesleki rehberliğin ilk tanımı yapılmıştır (Nazlı, 2008, 161). Bu yaklaşıma göre mesleki yönlendirme şu şekilde yapılmaktaydı:

- 1- Bireyi tanıma
- 2- Bireye meslekler hakkında bilgi verme
- 3- Bireyin kendine uygun bir meslek seçmesine yardımcı olma.

Daha sonraki yıllarda meslek gelişiminin bir süreç olduğu ve ömür boyu devam ettiğini savunan kuramların ortaya çıkması, gelişen global ekonominin mesleklere getirdiği yenilikler, Parsons'un özellik-faktör yaklaşımı yetersiz kalmış yeni yaklaşımlar ortaya çıkmıştır.

2.2.1.2. Gizenberg'in Meslek Gelişim Kuramı: Gizenberg karar verme sürecini üç aşamada ele almıştır; (1) fantezi, (2) geçici seçim ve (3) gerçekçi. Bu süreç tablo 2.1' de ayrıntılı olarak gösterilmiştir (Yeşilyaprak, 2008, 198).

Tablo 2.1. Gizenberg Mesleki Gelişim Dönemleri

Ginzberg'in Mesleki Gelişim Dönemleri	Yaşlar
1. Fantezi dönemi	5-11
2. Geçici seçim (deneme) dönemi	11-17
a) İlgil aşaması	11-12
b) Kapasite (yetenek) aşaması	13-14
c) Değer aşaması	15-16
d)Geçiş aşaması	17
3. Gerçekçi Dönem	17-23
a) Keşfetme aşaması	17-18
b) Billurlaşma aşaması	19-21
c) Belirleme	21-22

Tablo 2.1' de görüldüğü birey ilk önce gerçeğe yakın olmayan sadece hayal dünyasından ibaret bir meslek seçimi yapar. Daha sonraki aşamada sosyal çevre kaynaklı bazı mesleklere ilgi duymaya başlar ve değerlendirmelerde bulunur. Son evre de ise kendine uygun olan bir mesleği keşfeder ve kararını kesinleştirir.

2.2.1.3. Super'in Meslek Gelişim Kuramı: Super meslek gelişim kuramına göre meslek seçimi, belirli bir gelişim sürecinde birey- çevre etkileşimi sonucu oluşan benlik tasarımının bir mesleğe yansması ve ifadesidir (Super, 1968, akt. Çoban, 2009, 141). Birey ile çevre arasındaki etkileşim süreklidir (Kepçeoğlu, 2001, 69). Bu nedenler tüm yaş dönemlerinde gerçekleşir. Super (Tan, Baloğlu, 2006, 126, 127) meslek gelişim sürecinin beş evrede gerçekleştiğini belirtir:

1- Büyüme evresi (0- 14 yaş)

2- İnceleme evresi (15- 24 yaş)

3- Yapılanma evresi (25- 44 yaş)

4- Sürdürme evresi (45- 64 yaş)

5- Gerileme evresi (65 yaş ve üstü)

Büyüme evresinde birey için meslekler heves ve özenti odaklıdır. Yaş ilerlemesiyle beraber bu odak statü, yüksek kazanç gibi değerlere kayar. Seçilen meslekler daha çok çocuğun çevresinde görebildiği mesleklerdir. İnceleme evresinde birey meslekleri araştırma başlar ve kendisine uygun bir meslek bulmaya çalışır. Seçimlerini karşılaştırarak kendisi için belirlediği role en uygun olan mesleği seçer. Yapılanma evresi mesleğe bağlanma ve deneyim kazanma evresidir. Mesleğinde ilerlemek için çalışır. Sürdürme evresinde bireydeki benlik kavramı oturmuştur. Ne istediğini bilir ve işinden doyum almaya çalışır. Gerileme evresinde ise bireyde emeklilik düşüncesinin yer ettiği bir dönemdir ve birey emeklilik sonrası planlar yapar (Tan, Baloğlu, 2006, 126, 127; Çoban, 2009, 142; Yeşilyaprak, 2008, 199, 200).

2.2.1.4. Roe'nun Mesleki Gelişim Kuramı: Bu kuram Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine dayandırılmıştır. Bu kurama göre bireyin mesleki gelişimi direkt olarak çocukluk yıllarında gelişen ilgilere ve bu ilgilerin temelindeki ihtiyaçların nasıl karşılandığına bağlıdır (Kepçeoğlu, 2001, 68). Meslek seçimi bireyin çocukluğunda yaşadığı doyum veya hayal kırıklıkları ile ilgilidir. Bu kurama göre meslekler birey merkezli ve birey dışı merkezli olmak üzere ikiye ayrılmıştır (Tan, Baloğlu, 2006, 127).

2.2.1.5. Holland'ın Mesleki Gelişim Kuramı: Bu kurama göre aynı mesleği icra eden bireyler benzer kişilik özellikleri sergilerler (Çoban, 2009, 137). Meslek seçimine etki eden kişilik tipleri altı başlık altında toplanmıştır; (1) Gerçekçi, (2) araştırmacı, (3) sosyal, (4) girişimci, (5) geleneksel, (6) sanatçı (Çakır, 2009, 134). Birey kişilik tipine uygun olan meslek grubunu seçme eğilimi gösterecektir. Bu kurama göre aynı meslek grubunun üyeleri benzer kişilik özellikleri taşıdıklarından uyarıcılara benzer şekilde tepki gösterirler.

2.2.3. Yöneltili Rehberlik

Eğitim öğretim faaliyetlerinin uzak hedefleri arasında üretimde etkin bireyler yetiştirmek yer alır. Bireyin üretimde etkin bir biçimde yer alması, üretken olması mesleğine karşı duyduğu sevgi ile doğru orantılıdır. Koç (2009, 62)'a göre

bireyin yaptığı işten doyum alması, üretken olması, mesleğini ve işini sevmesi birçok faktöre bağlıdır. Bireyin kendi özelliklerine uygun bir mesleğe, işe, eğitim kurumuna ve ya etkinlere yönelmesi onu başarılı ve mutlu edecektir. Bu noktada rehberlik ve psikolojik danışmanın yöneltici özelliği ön plana çıkmaktadır.

Yöneltme TDK tarafından ; (1) öğrenciyi, uyum sağlamasını kolaylaştırmak amacıyla, yönetmelik hükümleri, öğretim programı, eğitsel kol çalışmaları gibi okul yaşayışıyla yakından ilgili konularda bilinçlendirme süreci, (2) öğrencilerin, ileride seçecekleri iş ve meslek alanları ile izleyecekleri üst öğrenim dallarını göz önünde tutarak okul çalışmalarına yön verme işi olarak tanımlanmıştır (TDK, b). Tan (2000, 101) yöneltici rehberlikten şu şekilde bahsetmiştir: “Bireysel farklar üzerinde dikkatle duran danışma ve rehberliğin, diğer önemli bir fonksiyonu da, her bireyin kendine en uygun ve en yeterli doyum sağlayıcı bir geleceğe hazırlayan bir alana yönelmesine ve orada başarıyla gelişme göstermesine yardım etmektir. Bu fonksiyon, ikisinin bütün yeteneklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını, kişilik yapısını ve sahip olduğu imkânları bulup çıkartmaya ve kişinin bunları bilip anlamasına ihtiyaç gösterir. Bu çeşit rehberlik, bütün öğrencilerin muhtaç olduğu bir rehberliktir. Bütün öğrencilerin bireysel niteliklerine göre gelişmeye ve bir mesleğe, bir geleceğe yönelmeye ihtiyacı vardır.

Yöneltici rehberlik, öğrencilerin kendi ilgi, yetenek, değer ve ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli okullara, programlara, derslere, eğitsel, kültürel ve sosyal etkinliklere, iş ve meslek alanlarına yönelmeleri ve yerleştirilmeleri amacıyla yapılan çalışmalar olarak tanımlanır (Güven, 2009, 66; Yılmaz ve Üre, 2004, 183; Yeşilyaprak, 2008, 13; Tan ve Baloğlu, 2006, 102; Koç, Tutkun, Öztürk ve Çalışkan, 2003, 14). Yeşilyaprak (2008, 13) bu tanıma ilaveten şunları eklemiştir: “ öğrencinin okul içi ya da okul dışı bir sosyal etkinliğe yönelmesi, psikolojik danışma hizmetinden yararlanması için teşvik edilmesi, seçmeli derslerden kendi gelişimine yardımcı olacak olanları seçmesi, eğitim sırasında uygun, kısa süreli iş, staj, uygulama alanlarına yönelmesine ve yerleşmesine yardım edici bütün çalışmalar bu hizmetlerin içine girer”.

Milli Eğitim Temel Kanunu (1973) madde 2 de “öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu

kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak” ifadesi yer almaktadır. Bu madde ile yöneltici rehberlik işaret edilmektedir. Maddede birey toplumla beraber ele alınmaktadır. Birey mutluluğunun yanı sıra, toplum mutluluğunda önem arz ettiği belirtilmiştir.

Günümüzde okulların ve bu okullarda sunulan eğitim programlarının çeşitlenmesi, öğrencilerin bunlar arasında en uygun olan seçeneği seçmesini zorlaştırmaktadır. Öğrencinin, eğitim hayatındaki bu önemli kararı verirken bu kararın tesadüflere bırakılması hem öğrenci hem de toplum için bir kayıptır (Yılmaz ve Üre, 2004, 183). Bu nedenle bu kararları verirken öğrenciye rehberlik hizmetleri kapsamında yöneltici rehberlik hizmetinin verilmesi önem teşkil eder. Bu hizmetlerin odağında öğrencinin kendini tanımasını sağlamak, karar sürecinde kararlarını almasına yardımcı olmaktır. Engin (2005, 249) öğrenci merkezli çağdaş eğitim ve öğretim uygulamalarında, sistemdeki öğrencilerin bilimsel kriterlere uygun bir yaklaşımla yönlendirilmelerinin temel bir gereklilik olduğunu belirtmektedir. Öğrenciyi yönlendirmek, zorlamak veya onun yerine karar almak değildir (Güven, 2009, 66). Kuzgun (2009, 30) rehberlik uygulamalarında kullanılan başlıca stratejilerden bahsederken yöneltici rehberliği, probleme yönelik, dışarıdan değerlendirici toplumun ihtiyaçlarına cevap veren, objektif verilere dayanan işlemler bütünü olarak tanımlar. Tanımlardan da anlaşılacağı üzere yöneltici rehberliğin amacı bireyin içinde bulunduğu durumda bir üst kademeye, gelişimi ve uyumu açısından daha iyi bir konuma yöneltmek ve yerleştirmektir (Yeşilyaprak, 2008, 13).

Yöneltici rehberlik rastgele bir sistem içerisinde düşünülemez. Yönlendirme hizmetleri yürütülürken birden fazla değişken kontrol edilmeli ve bu değişkenlerin ortak paydası ele alınmalıdır. Yönlendirme hizmetlerinde bireyin ihtiyaçları, bireyin ilgi, yetenek, değer ve kişilik özellikleri, eğitim sisteminin hedefleri, ülkenin ekonomik durumu ve ekonomik ihtiyaçları göz önüne alınmalı ve bu faktörlerin ortak noktaları belirlenerek yönlendirme hizmetlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

2.3. 2006 Yılında Uygulamaya Başlanılan İlköğretim Rehberlik Programı

Aşağıda ilköğretim rehberlik programına ait gerekçeler, amaçlar ve programın yapısına ilişkin bilgiler verilmiştir.

2.3.1. Programın Gerekeçleri

1. Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Amaçları incelendiğinde “öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirme, birlikte iş görme alışkanlığı kazandırma, hayata hazırlama kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlama, beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirme” gibi doğrudan rehberlik hizmetlerinin içeriğini ilgilendiren unsurlar taşıdığı görülmektedir. Bu program söz konusu amaçlara katkı sağlayıcı bir araç olarak görülebilir.

2. Gerek ilköğretim gerekse ortaöğretimin amaçlarında benzer unsurlar yer almaktadır. Dolayısıyla aynı gerekçe her iki kademe için de geçerli olacaktır.

3. 14.07.2005 tarihli 192 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyla kabul edilen, ilköğretim okulları haftalık ders çizelgesinde rehberlik ve sosyal etkinlikler için birinci sınıftan sekizinci sınıfın sonuna kadar zorunlu ders saati ayrılmıştır. Bu durumda söz konusu saatler için bir program hazırlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Öte yandan Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 07.06.2005 tarih ve 184 sayılı Kararı ile orta öğretimin yeniden yapılandırılması konusunda; üç yıllık genel, mesleki ve teknik liselerin eğitim ve öğretim süresinin 2005–2006 öğretim yılından itibaren 9. sınıftan başlamak üzere, kademeli olarak 4 yıla çıkarılmasını kararlaştırmıştır. 10.06.2005 tarih ve 1092 sayılı Müsteşarlık Emri ekinde de bu kararla ilgili yapılacak çalışmaları kapsayan bir Eylem Planı bulunmaktadır. Bu plana göre; ortaöğretim okulları haftalık ders çizelgesinde rehberlik çalışmaları için zorunlu bir zaman ayrılarak, öğrencilerin yöneltme ve psikososyal gelişimlerine destek olacak gelişimsel bir rehberlik programının hazırlanması gereği öngörülmektedir. Bu bağlamda 2000–2001 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 16.05.2000 tarih ve 87 sayılı Kararı ile kabul edilen “Orta Öğretim Kurumları Sınıf Öğretmenleri İçin 9, 10, 11. Sınıf Rehberlik Programı”nın revize edilmesi gereği ortaya çıkmıştır. Ancak “İlköğretim ve Ortaöğretim Sınıf Rehberlik Programı” arasındaki uyumu

sağlayabilmek amacıyla revizyon yerine programın yeniden hazırlanması yoluna gidilmiştir.

4. Çağdaş eğitim sistemlerinde rehberlik hizmetlerinin sunulmasında temel yaklaşım olan gelişimsel rehberlik yaklaşımının örgütlenmiş ve planlı bir müfredat gerektirmesi, bu müfredatın öğrencilerin gelişimleri ile ilgili genel ve özel amaçlara sahip olması, müfredatın öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve fiziksel gelişimlerini temel alarak eğitimin insani boyutu ile öğrenme koşulları üzerinde yoğunlaşması gereği bu programın gerekçelerinden birisidir.

5. 2005–2006 öğretim yılında gerçekleştirilen ihtiyaç analizi sonuçları, gerek öğretmen gerek veli gerekse öğrencilerin bu programla sunulacak rehberlik hizmetlerine ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur (MEB, 2006, 7-9).

2.3.2. Programın Amaçları

İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı'nı tamamlayan öğrencilerin;

- 1.Okula ve çevreye etkin olarak uyum sağlamaları,
- 2.Potansiyellerini tam olarak kullanıp eğitsel başarılarını artırmaları,
- 3.Kendilerini tanımaları, kabul etmeleri ve geliştirmeleri,
- 4.Başkalarını anlamaları, kabul etmeleri ve kişiler arası etkileşim becerilerini geliştirmeleri,
- 5.Topluma karşı olumlu anlayış ve tutum geliştirmeleri,
- 6.Hayatını güvenli ve sağlıklı sürdürmek için olumlu tutum ve davranışlar geliştirmeleri,
- 7.Eğitsel ve mesleki kararları için gerekli olgunluğa ulaşmaları amaçlanmaktadır. (MEB, 2011, 12).

2.3.3. Programın Vizyonu

İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı'nın vizyonu; gelişen ve değişen dünyada kendini ve içinde bulunduğu durumu doğru

algılayan, kendisi ve çevresiyle barışık, kişisel değerleri ile toplumsal beklentiler arasında bir denge kurabilen, yaşadığı toplumun sorumlu bir üyesi olan, karar verme, sorun çözme, kişiler arası ilişki ve iletişim becerilerine sahip, kapasite ve yeteneklerini en uygun biçimde geliştiren, potansiyelini tam olarak kullanan, başarıyı ve hayat boyu öğrenmeyi amaç edinmiş, araştıran, sorgulayan, üretken ve mutlu, kendini gerçekleştiren bireyler yetiştirilmesine katkı sağlamaktır (MEB, 2011, 13).

2.3.4. Programın Yapısı

Program hazırlanırken kişisel – sosyal, eğitsel ve mesleki rehberlik alanları temel alınmıştır. Bu alanlar (1) Kişisel-sosyal rehberlik, (2) Eğitsel rehberlik ve (3) Mesleki rehberliktir.

Rehberliğe ilişkin bu alanlar yaygın biçimde kullanılmakla birlikte, program içerisinde hazırlanan yeterlik alanları ve kazanımların birden çok alana uygun olması nedeniyle sınıflamalar yeterlik alanlarına göre yapılmıştır.

Programda yer alan ve yukarıdaki gelişim alanlarıyla ilgili 7 yeterlik alanı (MEB, 2011, 14):

- 1.Okula ve Çevreye Uyum
- 2.Eğitsel Başarı
- 3.Kendini Kabul
- 4.Kişiler Arası İlişkiler
- 5.Aile ve Toplum
- 6.Güvenli ve Sağlıklı Hayat
- 7.Eğitsel ve Mesleki Gelişim'dir

Bu yeterlik alanları temel alınarak hazırlanan “İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı” kendi içerisinde esnek bir yapıya sahiptir. Öğrencilerin, içinde yaşanılan çevrenin ve okulun ihtiyaçlarına göre programda değişiklikler ve düzenlemeler yapılabilir. Düzenlemelerin öğrencilerin ihtiyaçları ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak yapılması önemlidir. Bu düzenlemeler, sınıf rehber öğretmenin önerisiyle okul rehber öğretmeni, okul

rehber öğretmeninin bulunmadığı okullarda ise rehberlik araştırma merkezlerinin onayıyla yapılmalı, programın ana çatısını bozacak nitelikte olmamalıdır. Okul rehber öğretmenleri ve rehberlik araştırma merkezleri yapılacak olan değişikliklerde alan bilgisi gerektiren kazanımları göz önünde bulundurmalı, bu tarz kazanımların programa yerleştirilmesi durumunda ise kazanımlar, okul rehber öğretmenleri ya da rehberlik araştırma merkezinde çalışan rehber öğretmenler tarafından işlenmeli ya da konu ile ilgili uzmanlar çağrılmalıdır.

Program hazırlanırken programın yapısına ilişkin aşağıdaki hususlar da göz önünde bulundurulmuştur (MEB, 2006, 12, 13, 14).

1- Program “Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programı” değil, bu programın bir parçasıdır. Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik saatinde uygulaması için hazırlanmıştır.

2- 2004-2005 öğretim yılında yapılan program değişiklikleri ile ilköğretim programlarında çeşitli rehberlik kazanımlarına yer verilmiştir. Bu program hazırlanırken söz konusu kazanımlarla da bütünlük göstermesine çalışılmıştır.

3- Program, diğer programlar ile bağlantılı ve etkileşim hâlinde olup, diğer programların bütünlüğü bir parçasıdır. Matematik, Türkçe, Fizik vb. derslerin programlarından farklı bir yapıya sahip olmakla birlikte, bunlardan tamamen bağımsız değildir. Programda yer alan kazanımlar diğer derslerde yer alan psikolojik danışma ve rehberlik kazanımları ile diğer ara disiplin kazanımları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

4- Program ilköğretim ve ortaöğretimde her yeterlik alanına yönelik etkinlikleri içermektedir. Etkinliklerde öğrenciyi aktif bir katılımcı ve sorunları araştırmacı bir birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşım temel olarak alınmıştır.

5- Programda yer alan kazanımların hazırlanmasında öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alınmıştır.

6- Programda ilköğretim ve ortaöğretime ait kazanımların listesi işleniş sırasına göre verilmiştir. Kazanımların işleniş sırasında öğrencilerin öncelikli ihtiyaçları, belirli gün ve haftalar, okulda düzenlenen sosyal etkinlikler dikkate

alınarak değişiklikler okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeninin bulunmadığı durumlarda da RAM'ın görüşü alınarak yapılabilir.

7- Kazanımların değerlendirilmesinin süreç ağırlıklı olması öngörölmüştür.

8- İlköğretimde 18 hafta rehberlik, 18 hafta sosyal etkinlik olmak üzere dönüştümlü olarak kullanıldığından program, ilköğretimde 15 hafta, ortaöğretimde 30 hafta olarak düzenlenmiştir. İlköğretimdeki 3 hafta ve ortaöğretimdeki 6 hafta rehberliğe ilişkin test, envanter uygulamaları, meslek gezileri gibi konular için ayrılmıştır. Bu saatler okul ve sınıf rehber öğretmenlerinin iş birliği ile düzenlenecektir.

9- Hazırlık sınıfı olan okulların rehber öğretmenleri, öğrencilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak "İlköğretim ve Ortaöğretim Sınıf Rehberlik Programı Yeterlik Alanlarına Göre Kazanımların Dağılımı" tablosundan hazırlık sınıflarına uygun sınıf rehberlik programını hazırlayabilir.

10- Programda yer alacak etkinlikler, sınıf rehber öğretmenleri tarafından uygulanacaktır. Bazı kazanımlara yönelik uygulamalar özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için okul rehber öğretmeni veya RAM'lardan gelecek uzmanlar tarafından uygulanacaktır.

11- Programda yer alan kazanımlar etkinlikler ile desteklenmektedir ve bu etkinlikler öğretmen kılavuzunda yer almaktadır.

2.4. Eğitimde Program Geliştirme

Eğitim programı günceli yakalamak için geliştirilmelidir. Eğitim programları oluşturulurken insan ve toplum ihtiyaçlarının göz önüne alınması ve bu ihtiyaç ve beklentilerin zamanla değişmesi eğitim programlarının sürekli bir gelişim halinde olmasını gerektirir. Erden (1998, 4)'e göre program geliştirme eğitim programlarının tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenmesidir. Fidan (1996, 23) program geliştirmeyi taslak programın veya basılı olarak hazırlanan programın uygulamada ve uygulama sonunda sürekli değerlendirme ve araştırma faaliyetleri ile daha etkili bir duruma getirilmesi işi olarak tanımlar. Bu tanımlardan yola çıkarak program geliştirme sürecinin süreklilik gösterdiği söylenebilir. Birey ve toplum için

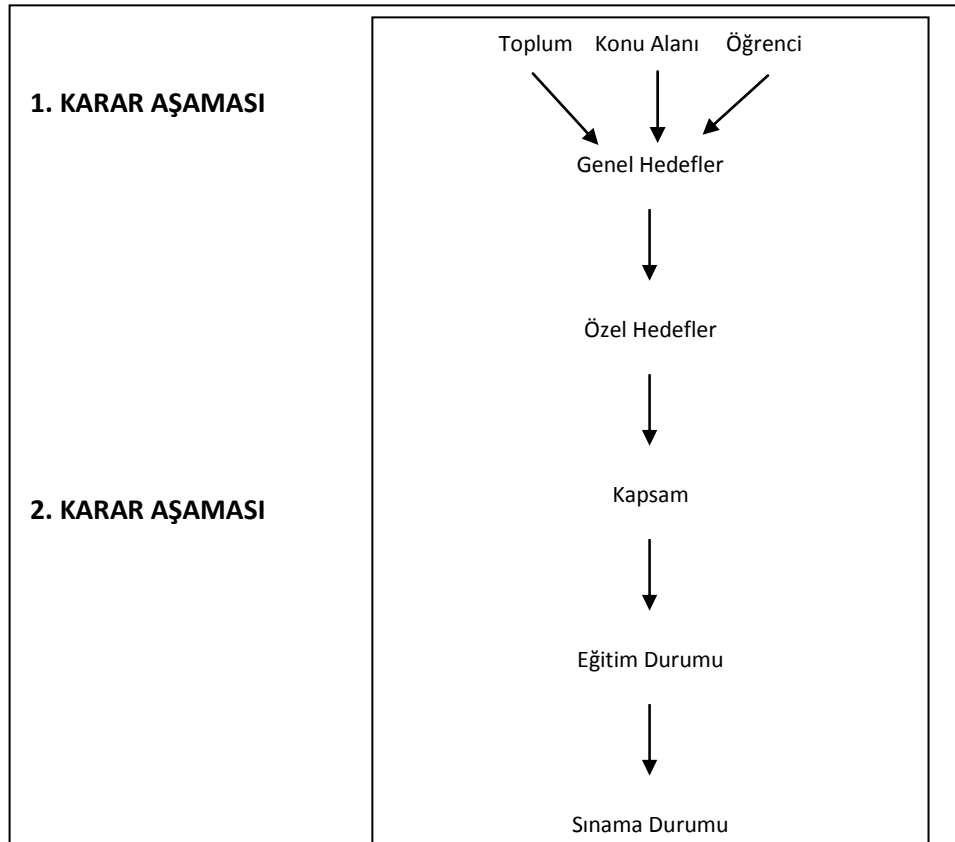
her yeni gelişme, teknoloji vb. durumlar yeni ihtiyaç ve beklentileri doğuracak bu yeni beklenti ve ihtiyaçlarda yeni eğitim programları ihtiyacını doğuracaktır.

Program geliştirme çalışmaları sistematik bir süreçtir. Ertürk (1978 akt Erden 1998, 4) program geliştirme sürecinde şu sorulara yanıt aranması gerektiğini belirtmiştir. Bu sorular;

- 1- Eğitimin hedefleri neler olmalı?
- 2- Öğrenciler hedeflenen davranışları kazanmaları için hangi yaşantılardan geçirilmelidir?
- 3- Öğrenme yaşantıları nasıl örgütlenirse öğrenci davranışları daha verimli değiştirilebilir?
- 4- Hedeflerin yerindeliği ve eğitim durumlarının etkinlik derecesi nedir?
- 5- 4. Sorunun ışığında mevcut programda ne gibi değişiklikler gereklidir?

Erden program geliştirme sürecinin aşamalarını (1) eğitim programının tasarımı, (2) uygulanması ve (3) değerlendirmesi olmak üzere 3 aşamada gerçekleştirdiğini belirtmiştir.

2.4.1. Eğitim Programı Tasarımı

Şekil 2.1 Eğitim Programı Tasarısının Öğeleri

Şekil 2.1.'de Erden'in belirtmiş olduğu eğitim programı tasarımının öğeleri gösterilmiştir (1998, 6). Program ve öğretim tasarımı; eğitim ihtiyacının değerlendirilmesini, diğer bir ifade ile öğrencide meydana gelecek davranış değişikliğinin belirlenmesini, buna ulaşmak için öğrencinin karşı karşıya geleceği içeriğin seçilmesini ve düzenlenmesini, öğretim materyallerinin geliştirilmesini, bu materyallerle uygulanacak öğretim yönteminin seçilmesini ve amaca ne oranda ulaşıldığını belirlemek için değerlendirme araç ve standartlarının geliştirilmesini içerir (Doğan, 1997, 3). Toplum ve bireyin ihtiyaç ve beklentileri göz önüne alınmalı ve aynı zamanda konu alanındaki gelişmeler göz önüne alınarak analiz edilmeli ve bu analizler sonucunda programın genel hedefleri belirlenmelidir. Genel hedefler özel hedeflere göre daha genel özellikleri belirtir ve amaçların belirlenmesinde toplumun beklenti, ihtiyaçları ve eğitim felsefesi ön planda tutulur (Erden, 1998, 7). Özel hedefler Demirel (2006, 106) tarafından öğrenciye kazandırılması uygun görülen özellikler ve bir disiplin ya da bir çalışma alanı için hazırlanmış olan hedefler olan tanımlanır. Genel ve özel hedeflerin belirlenmesinden sonra bu hedeflere uygun olarak bir konu alanı çalışması yapılır. Sönmez (2001 akt. Özbey, 2011, 22) içeriğin hedef davranışlara göre düzenlenmesi, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgiye ters düşmemesi, temele alınan felsefe ve eğitim felsefesine göre düzenlenmesi, öğrencinin içinde yaşadığı doğal ve toplumsal koşullara göre düzenlenmesi, öğrencinin içinde yaşadığı kültürel değerlere göre hazırlanması ve değişik öğretim-öğrenme yöntem, strateji ve tekniklerine uygun seçilmesi gerektiğini belirtmiştir. Demirel (2006, 135) eğitim durumlarının program geliştirme çalışmalarının süreç boyutunu oluşturduğunu ve öğrencilere istenilen davranışların kazandırılmasını sağlayan öğrenme yaşantılarının düzenlenmesinin bu aşamada ele alındığını belirtmiştir. Sönmez (2001 akt. Özbey 2011, 24) eğitim durumunu hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenip işe koşulması olarak tanımlar. Sınama durumu ise programın son ögesidir. Erden (1998, 8)'e göre sınama durumu program tasarımının son ögesidir ve bu aşamada öğrencilerin hedeflere ulaşma dereceleri çeşitli ölçme araçları ile saptanır. Elde edilen bulgular, öğrencilerin hedeflere ulaşma derecelerini, öğretmenlere ise gerçekleştirdikleri öğretim faaliyetlerinin etkinliği hakkında dönüt sağlar.

2.4.2. Eğitim Programının Uygulanması

Programın uygulanması, değişimi ortaya koyma sürecidir. Değişim, yeni bilgilerin ortaya çıkmasıyla olur; ancak yeni bilgilerin mevcut olması değişim için yeterli olmayabilir. Önemli olan değişime gerek duyulmasıdır, program değişikliği de bir gerek olarak ortaya çıkmalıdır (Demirel, 2006, 171). Program tasarısı ilkelerine göre uygun olarak hazırlanan programlar uygulamada işlerlik kazanırlar (Erden, 1998, 9). Demirel (2006, 172)'e göre programın uygulama safhası 6 aşamada gerçekleşir (Şekil 2.2).

1	→	Uygulamanın planlanması
2	→	Deneme yapılacak okulların ve sınıfların seçilmesi
3	→	Okul yöneticisi ve öğretmenlerin seçilmesi
4	→	Okul yöneticisi ve öğretmenlere denenecek programın tanıtılması
5	→	Hazırlanan program ve öğretim materyallerinin işe koşulması
6	→	Denenen programın ve öğretim materyallerinin değerlendirilmesi

Şekil 2.2. Programın Deneme Aşamaları

Programın uygulayıcıları okul yöneticileri ve öğretmenlerdir. Uygulama sırasında çeşitli nedenlerle tasarımın olduğu gibi uygulanması mümkün olmayabilir ya da tasarımın hazırlanmasında göz önünde bulundurulmayan bazı faktörler tasarımın olduğu gibi uygulanmasını etkileyebilir. Bu nedenle program değerlendirme çalışmalarına programın uygulanma süreci de dahil edilmelidir (Erden, 1998, 9).

2.4.3. Eğitim Programının Değerlendirilmesi

Değerlendirme, ölçme sonucunu bir ölçüt ile karşılaştırma ve bu yolla ölçme sonucuyla belirlenmiş olan özellikleri hakkında bir karara varma işlemidir (Özçelik, 1981 akt. Erden, 1998, 9). Değerlendirme programın son aşamasıdır. Ölçme sonunda, elde edilen bir değer, belli bir amaçla işe yarayıp yaramadığını belirlemek amacıyla onun ilgili bir ölçüt ile karşılaştırılması yoluyla ölçülen değer niteliği hakkında bir yargıya ulaşılması işlemidir. Daha kısa bir tanımla; ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurup, yargıya varma sürecidir (Bigard, 1981 akt. Külahoğlu, 2004, 322).

Program değerlendirme temelde öğretimin değerlendirilmesini içermektedir. Bloom ve arkadaşları öğretim ve değerlendirmenin istendik davranışın oluşmasında eğitim sürecinin ayrılmaz iki ögesi olduğunu belirtmektedir. Değerlendirme olmadan eğitim durumu hakkında karar vermenin olanaksız olduğunu ortaya koymakta ve

değerlendirmenin iş görüşünü, hedeflerle belirlenen değişmelerin olup olmadığını, olmuşsa gerçekleşme derecesini belirleyen kanıtların toplanıp yargılanması olarak belirtmektedirler (Bloom, 1971, 6 akt Demirel, 2006, 177).

Doğan (1997, 28)'a göre program değerlendirme, program tasarımı aşamasında verilen kararların değerlendirilmesi için bilgi toplama ve bilgileri yorumlama sürecidir. Programı değerlendirme; öğretim sürecini ve öğretim kaynaklarını gözden geçirmek, karşılaşılan sorunları analiz etmek, öğrencilerin kazandıkları yeterlikler ile programın amaçlarını ve iş hayatında bu görevde çalışan bireylerin niteliklerini (performansı) karşılaştırarak programı geliştirmek için yapılır. Değerlendirmede; öğrencilere, öğretim yöntemlerine ve öğretim kaynaklarına, programın amaçlarına, mezunların başarılarına ve programdan tatmin olmalarına ilişkin veriler toplanmalıdır.

Demirel (2006, 177)'e göre bir eğitim programının başarılı olabilmesi için tüm öğrencilerin programda amaçlanan hedeflere ulaşmış olması gerekir, ancak bu her zaman gerçekleşmeyebilir. Bu nedenle, programın uygulanması sonucunda, yetersiz kalan ya da ters işleyen öğelerin olup olmadığı; varsa aksaklıkların programın hangi öğelerinden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak amacıyla programın değerlendirilmesi gerekmektedir.

Erden (1998, 9) eğitim sürecinde değerlendirmenin genellikle iki amaca yönelik yapıldığını belirtmiştir.

- 1- Öğrenci başarısını değerlendirerek bir dersin hangi öğrenciler tarafından tekrar edilmesi gerektiğine karar vermek,
- 2- Eğitim programlarının etkililiği hakkında yargıda bulunmak ve programdaki aksaklıkların, programın hangi öğe ya da öğelerinden kaynaklandığını belirleyerek gerekli düzeltmelerin yapılmasını sağlamak

2.4.3.1. Program Değerlendirme Türleri

Değerlendirme, yönelik olduğu amaca göre yapıldığında üçe ayrılmaktadır. Bu daha çok programa girişte, süreçte ve çıkışta yapılan değerlendirmedir (Demirel, 2006:178). Bu ölçütlere göre:

- 1- Program girişte yapılan değerlendirme, tanılayıcı değerlendirme

- 2- Program sürecinde yapılan değerlendirme, biçimlendirici değerlendirme
- 3- Programın çıkışında yapılan değerlendirme, düzey belirleyici değerlendirme denir.

2.4.3.1.1. Tanılayıcı (Diagnostic) Değerlendirme

Öğrencilerin programa başlamadan önce ön koşul niteliğindeki bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinişsel becerilerini tanılamak için yapılan değerlendirmedir. Öğrencileri tanıırken bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş özellikleri ile devinişsel giriş becerilerinin ne olduğuna bakılması ve buna göre öğrencilere kazandırılması istenen özellikleri kazandırıcı uygulamalara yer verilmesi planlanmalıdır (Demirel, 2006, 178).

2.4.3.1.2. Biçimlendirici (Formative) Değerlendirme

Geri bildirim sağlamaya yöneliktir. Bu nedenle süreçte geliştirme, yenileme ve geleceği planlama esastır (Kelly, 1999, 189 akt. Özbey, 2011, 64). Öğrencilerin bir programa girdikten sonra süreç içinde sürekli değerlendirilmeleri önemli görülmektedir. Bu süreç içinde öğrencilerin öğrenme güçlüklerini ortaya çıkarmak ve gerekli düzeltmeleri yapmak için yapılan değerlendirme yaklaşımına biçimlendirici değerlendirme yaklaşımı denilmektedir (Demirel, 2006, 178).

2.4.3.1.3. Düzey Belirleyici (Summative) Değerlendirme

Çalışmanın tahmini değerlendirilmesi ile ilgilidir. Öncelikli olarak izlenen yolun amaçlarının başarıya ulaşp ulaşmamasıyla ilgilidir (Kelly, 1999,189 akt. Özbey, 2011, 64). Program sonunda öğrencilerin kazanılmış davranış, özellik ve becerilerini ölçmeye yarayan değerlendirme türüdür. Bu değerlendirme ile eğitim programının öğrencilere istenilen davranışları kazandırma açısından programın yeterli olup olmadığı hakkında bir yargıya varılması olası görülmektedir (Demirel, 2006, 178).

2.4.3.2 Eğitimde Program Değerlendirme Modelleri

Eğitim programlarının değerlendirilmesine ilişkin farklı yaklaşımlar öne sürülmektedir. Günümüzde çeşitli eğitimciler tarafından geliştirilen hem niceliksel hem de niteliksel yöntemlere ağırlık veren program değerlendirme modelleri bulunmaktadır (Erden, 1998, 11). Bu modeller şunlardır:

2.4.3.2.1. Tyler'ın Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli

R. Tyler tarafından 1933-41 yılları arasında geliştirilen bu model günümüzde halen geçerliliğini korumaktadır. Tyler'ın modeli daha sonra geliştirilen bir çok modelin odak noktası olmuştur. Tyler'ın değerlendirme modeli, program geliştirme modeline dayalıdır. Tyler'a göre bir programın üç temel ögesi vardır. Bunlar; hedefler, öğrenme yaşantıları ve değerlendirmedir (Tyler, 1950 akt. Erden, 1998, 11). Tyler, değerlendirmenin geliştirilen ve düzenlenen öğrenme yaşantılarının gerçekten arzulan sonuçlar doğrultusunda kazanılıp kazanılmadığını belirlemeye yönelik bir süreç olması gerektiğini ve bu sürecin programın güçlü ve zayıf yönlerini saptamayı kapsamaması gerektiğini belirtmiştir. Tyler'a göre, değerlendirme sonucunda eğitim programının etkili olup olmadığını ve hangi yönlerden geliştirilmesi gerektiğini görmek mümkün olabilir. Bu modelde daha çok sonuç odaklı düzey belirleyici (summative) değerlendirme araçları kullanılır (Özdemir, 2009, 134). Hedefe dayalı değerlendirme sürecinde aşağıdaki aşamalara yer verilmesi gerekir (Demirel, 2006, 180).

- 1- Programın hedeflerini belirleme
- 2- Hedefleri kazandırılmak istenilen özelliğe göre sınıflama
- 3- Hedefleri davranış cinsinden ifade etme
- 4- Hedefe ulaşip ulaşılmadığını gösterecek durumu saptama
- 5- Ölçme teknikleri geliştirme ya da seçme
- 6- Öğrencilerin davranış yeterlilikleri ile ilgili veriyi toplama
- 7- Elde edilen verilerle belirlenen hedefleri karşılaştırma

Tyler'ın değerlendirme modelinde niceliksel verilerden yararlanır. Tyler, değerlendirme sürecinde öğrenci davranışlarının öğretimin başında ve sonunda olmak üzere en az iki kere ölçülerek hedeflere ulaşma derecesini tayin etmek gerektiğini savunmuştur. Ayrıca davranışların kalıcılığını izleme çalışması ile programın bitiminden belli bir süre sonra da davranışların izleme çalışması ile değerlendirilmesinin üzerinde durmuştur (Erden, 1998, 12).

2.4.3.2.2. Stufflebeam'in Çevre, Girdi, Süreç ve Ürün Modeli

Bu model oldukça kapsamlı ve çok yönlüdür. Stufflebeam'e göre değerlendirmenin amacı program hakkında karar verme yetkisine sahip olan kişilere

bilgi vermektir (Erden, 1998, 12). Bu modelinin kalbini çevre, girdi, süreç ve ürün boyutları oluşturur ve değerlendirme sürecinde bu dört boyutun değerlendirilmesi öngörülür. Stufflebeam'e göre, bağlamın değerlendirilmesi bir eğitim ortamında problemleri, ihtiyaçları ve fırsatları belirlemeye yardımcı olan deneysel verileri toplamayı içerir. Girdinin değerlendirilmesi ise programın hedeflerinin elde edilmesi için kaynakların nasıl kullanılabileceğine ilişkin veri sağlamayı gerektirir. Sürecin değerlendirilmesinin amacı, öğretim sürecinde planlanan ve uygulanan etkinlikler arasındaki uygunluğu belirlemektir. Son boyut olan ürün değerlendirmede ise değerlendirmeciler programın nihai sonuçlarının/ürünlerinin bekledikleri şekilde gerçekleşip gerçekleşmediği ile ilgili veriler toplarlar (Popham, 1988, Ornstein ve Hunkins, 2004 akt. Özdemir, 2009, 136).

Bu model çoğunlukla yabancı kaynaklarda çevre (context), girdi (input), süreç (process) ve ürün (product) kelimelerin baş harfleri kullanılarak oluşturulan CIPP modeli olarak geçmektedir (Erden, 1998, 13).

Program geliştirme sürecinde yetkililerin programla ilgili dört alanda karar vermesi gerekir. Bunlar (Erden, 1998, 12-13);

- 1- Planlama ile ilgili kararlar
- 2- Yapılandırma ile ilgili kararlar
- 3- Uygulama ile ilgili kararlar
- 4- Yeniden düzenleme ile ilgili kararlar

Bu model, değerlendirmenin en önemli amacının kanıtlamak değil, geliştirmek olduğu görüşü üzerine temellendirilmiş ve çeşitli alanlardan eğitimcilerin, uzmanların ve ilgililerin kullanımı için geliştirilmiştir (Stufflebeam, 2000 akt. Özdemir, 2009, 136).

2.4.3.2.3. Stake'in Uygunluk-Olasılık Modeli

Değerlendirme tartışmasında Robert Stake, düzenli ve düzensiz değerlendirmeyi birbirinden ayırır. Stake'e göre eğitimciler değerlendirme yaparken sezgisel normları ve görelî yargıyı dışta tutarak düzenli değerlendirmenin temel ilkelerini oluşturmalıdır. Çünkü düzenli değerlendirme süreçleri eğitimcileri nesnel sonuçlara götürür (Demirel, 2006, 182).

Stake program değerlendirmenin: 1. Programın amaçlarından ziyade program etkinliklerine yönelik olmasından, 2. İlgili tarafların ihtiyaçlarına cevap vermeye yönelik bilgilendirme yapmasından ve 3. Farklı değer veya görüşlerin, programın başarısı veya başarısızlığını göstermesinden dolayı, ihtiyaca cevap verici bir değerlendirme olduğunu öne sürmüştür (Saylor, Alexander ve Lewis, 1981 akt. Özdemir, 2009, 136).

Stake, değerlendirmeye dayalı bilgilerin üç boyutta düzenlenebileceğini söylemektedir (Ntoi, 2007, 369 akt. Özbey, 2011, 84). Bunlar;

- 1- Girdi: Girdiler ürünü etkileyebilen öğretim ve öğrenmeden önce var olan her türlü durumlardır. Bunlar çevre şartları, okul prosedürü, öğrencilerin ilgileri ve ön öğrenmeler gibi özellikler içerir.
- 2- Süreç: Süreçler, öğretmen- öğrenci, öğrenci-öğrenci, öğrenci- program materyali arasında gerçekleşen etkileşimlerdir.
- 3- Ürünler: Stake'in çıktılar ya da ürünler olarak belirlediği özellikler, başarı, tutum ve beceriler ile ilgilidir.

2.4.3.2.4. Provus'un Farklar Yaklaşımı Modeli

Malcolm Provus tarafından geliştirilen bu model program değerlendirme sürecini beş evre ve dört bileşene ayırmıştır (Ornstein, 1998, 257 akt, Demirel, 2006, 181) . Bu dört bileşen;

- 1- Program standartlarını belirleme,
- 2- Program edimini (performans) belirleme
- 3- Edilim ile standartları karşılaştırma
- 4- Edilim ile standartlar arasında bir farklılığın olup olmadığını belirlemedir.

Bu modelin beş safhası ise;

- 1- Tasarım
- 2- Kurma
- 3- Süreçler/ işlemler
- 4- Ürünler
- 5- Maliyettir

Bu program değerlendirme sürecinde, elde edilen farklarla ilgili bilgiler aşama aşama karar verme durumunda olan karar vericilere bildirilir ve buna göre karar seçenekleri; sonraki aşamaya gitmek, önceki aşamanın kullanılabilirliğini (recycle) sağlamak, programı baştan başlatmak ya da performans ve standartları değiştirmek veya programı sonuçlandırmaktır (Ornstein ve Hunkins, 2004 akt. Özdemir, 2009, 135).

2.4.3.2.5. Metfessel- Michael Değerlendirme Modeli

Metfessel – Michael değerlendirme modeli sekiz aşamadan oluşmaktadır. Bunlar (Pophami, 1998 akt. Özdemir, 2009, 135);

- 1- Tüm toplum üyelerinin katılımı
- 2- Genel amaçların ve özel hedeflerin düzenlenmesi
- 3- Özel hedeflerin ifade edilebilir ve öğrenmeyi kolaylaştırılabilir formlara dönüştürülmesi
- 4- Ölçme araçlarının geliştirilmesi
- 5- Periyodik ölçümlerin gerçekleştirilmesi
- 6- Verilerin analiz edilmesi
- 7- Analiz edilen verilerin yorumlanması
- 8- Program değişikliği ve hedeflerin düzeltilmesi için önerilerin formüle edilmesidir

Bu modele göre programda en önemli olan şey amaçlar ve davranışsal amaçlardır. Programın başarısı da söz konusu amaçlara ulaşılma derecesiyle belirlenebilir. Bu modelin günümüzde davranışçı akımın etkisinde kaldığının söylenebileceği ancak özellikle de değerlendirme konusunda amaçlar ve davranışsal amaçları ele almasından dolayı kendi içinde tutarlığının olduğu belirtilmektedir (Brown 1995, 220-221 akt. Özkanal, 2009, 30).

2.4.3.2.6. Eisner'in Eğitsel Eleştiri Değerlendirme Modeli

Bu model 1975 yılında Eisner tarafından geliştirilmiştir. Eğitsel eleştiri modeli niteliksel değerlendirmeye ağırlık vermektedir. Bu modelde yeni bir program uygulandıktan sonra, programın niteliksel olarak değerlendirilmesi söz konusudur. Eisner program değerlendirmeyi güzel sanatlardaki değerlendirmeye benzetmektedir. Nasıl bir opera, film, resim bu konuların uzmanı olan kişiler tarafından

değerlendiriliyorsa eğitim programı da bu konuda geniş bilgisi olan eleştirme yeteneğine sahip kişiler tarafından benzer şekilde değerlendirilebilir (Ornstain ve Hunkins, 1988 akt. Erden, 1998, 14).

Eisner'e göre, eğitsel eleştiri işlemlerini uygulamak için değerlendirmecilerin şu sorulara cevap araması gereklidir: Öğretim yılı süresince okulda yeni programın sonucu olarak neler gerçekleşti?, Önemli olaylar yada durumlar nelerdi?, Bu durumlar nelerden kaynaklandı?, Katılımcılar bu durumlara nasıl tepkiler verdiler?, Öğrenciler yeni programın uygulanmasından neler öğrendiler? vb. Eisner, okullarda yapılan öğretim etkinliklerinin etkili ve tarafsız biçimde değerlendirilebilmesi için alanında uzmanlaşmış kişilere gereksinim olduğunu belirtmiştir. Eisner'in modeli, birbiriyle ilişkili üç süreci kapsamaktadır. Bunlar: 1. Betimleme, 2. Yorumlama ve 3. Değerlendirme'dir (Marsh ve Willis, 2007, Ornstein ve Hunkins, 2004 akt. Özdemir, 2009, 137).

Modelin betimleme, yorumlama ve değerlendirme olmak üzere üç temel boyutu vardır. Betimsel boyutta, eğitimin niteliği ile ilgili özellikler tanımlanır. Betimleme sırasında, yeni program sonucunda okulda ne gibi değişiklikler olduğu, değişikliklerin öğrenci ve öğretmenleri nasıl etkilediği, tepkilerin neler olduğu gibi sorulara yanıt aranır. Yorumlamada, program sonucu meydana gelen olaylar göz önünde bulundurularak, bu olayların olası bazı sonuçları tahmin edilir ve yorumlanır. Değerlendirme boyutunda ise betimleme ve yorumlama sonuçlarına dayalı olarak programın değeri hakkında yargıda bulunulur (Erden, 1998, 14).

2.4.3.2.7. Stake'in İhtiyaca Cevap Vermeye Dayalı Değerlendirme Modeli

Robert Stake tarafından ortaya konulan bu modelde değerlendirmeciler, sonuçlardan çok program etkinliklerini ve sürecin değerlendirmesiyle ilgilenir. Değerlendirme uzmanı,

- 1- Programın öyküsünü anlatır
- 2- Özelliklerini anlatır
- 3- Müşterilerini ve personelini tanımlar
- 4- Önemli konularını ve sorunları belirtir
- 5- Başarılarını rapor eder

Bu modelde değerlendirmecinin programın etkinliği ve içeriği ile ilgili bir plan geliştirmesi gerekir. Bu planda gözlem yapılacak, öykü ve betimlemeleri hazırlayacak ve ürünün sunumunu gerçekleştirecek kişilere gereksinim vardır (Ornstein ve Hunkins, 1988, 267 akt. Demirel, 2006, 186). Stake program değerlendirmenin: 1. Programın amaçlarından ziyade program etkinliklerine yönelik olmasından, 2. İlgili tarafların ihtiyaçlarına cevap vermeye yönelik bilgilendirme yapmasından ve 3. Farklı değer veya görüşlerin, programın başarısı veya başarısızlığını göstermesinden dolayı, ihtiyaca cevap verici bir değerlendirme olduğunu öne sürmüştür (Saylor, Alexander ve Lewis, 1981 akt. Özdemir, 2009, 136).

2.4.3.2.8. Saylor, Alexander ve Lewis Modeli

Saylor, Alexander ve Lewis farklı program değerlendirme modellerini sentezleyecek şekilde kapsamlı ve çok boyutlu bir değerlendirme modeli oluşturmuştur. Buna göre, model hem hedeflere dayalı değerlendirme yapmak isteyenler hem de sürece ve programın tüm boyutlarını değerlendirmeye dayalı yaklaşım izlemek isteyenler için kullanılıştır. Modelde programın etkililiğini saptamak için hem biçimlendirici (formative) hem de düzey belirleyici (summative) değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılır. Saylor, Alexander ve Lewis Modeli beş bileşenden oluşmuştur. Bunlar: 1. Amaçlar ve alt amaçlar, 2. Bir bütün olarak eğitim programı, 3. Eğitim programının spesifik öğeleri, 4. Öğretim ve 5. Değerlendirme programı (Özdemir, 2009, 137).

2.4.3.2.9. Demirel'in Analitik Program Değerlendirme Modeli

Program değerlendirmede öne sürülen modellerinin yanı sıra, Demirel tarafından geliştirilen program değerlendirme modeli şekil 2.3'te sunulmuştur (Demirel, 2006, 187).

olanaklar ve tehditlerin SWOT analizi ile yapılması önerilmektedir. Son olarak hazırlanan programın girdi, süreç ve çıktı boyutunda değerlendirilmesi program dokümanlarının incelenmesiyle yapılması önerilmektedir (Demirel, 2006, 188).

İkinci boyutta ise paydaş öge görüşleri alınmalıdır. Bunlar; alan ve program geliştirme uzmanları, öğretmenler, öğrenciler, yönetici ve müfettişler, veliler, sivil toplum örgütleridir. Bu görüşlerin alınmasında gözlem, görüşme, anket ve testler kullanılmadadır. Bu iki boyuttan alınan bilgilere göre bir karara varılmalı, bu karara göre programın uygulanmasına geçilmeli ya da varsa program tasarında işlemeyen hususların gözden geçirilip iyileştirme çalışmaları yapılması önerilmektedir (Demirel, 2006, 188).

2.5. İlgili Araştırmalar

Ada (1990)'nın yapmış olduğu “Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında; öğretmenlerin okullardaki rehberlik hizmetlerini, rehberlik ve psikolojik danışma uzmanlarının yürütmeleri gerektiği kanısında birleştiklerini, okullardaki rehberlik hizmetlerini % 30 oranında sınıf rehber öğretmenlere, % 36 oranında rehber öğretmenler, % 15 oranında da diğer öğretmenler tarafından yürütüldüğünü; okullarda çalışan öğretmenlerin rehberlikle ilgili bilgilerinin ve rehberlik ve psikolojik alanındaki temel hizmetlerden bireyi tanıma ve yöneltme dışındaki hizmetlerin yetersiz olduğunu saptamıştır.

Tuzcuoğlu (1995)'nin yapmış olduğu “İlkokullarda Rehberlik Servislerinden Beklentiler ve Rehberlik Servisinin Öğrenciler Üzerindeki Etkisi” adlı doktora çalışmasında; rehberlik hizmetlerinden beklentilerin yüksek olduğu görülmüştür. Yönetici, öğretmen ve velilerin tümü ilkokullarda rehberlik servislerine ihtiyaç bulunduğunu belirtmişlerdir.

Gögen (1997)'in yapmış olduğu “Okul Rehberlik Bürolarının Rolü (Eğitim Programları İçinde Yer Alan Rehberlik Programı Amaçlarının Lise 1. Sınıflarda Gerçekleştirilme Düzeyi)” adlı yüksek lisans çalışmasında; öğrencilerin okul rehberlik bürolarının amaç ve işlevlerinden haberdar oldukları, rehberlik programı amaçlarının gerçekleştirilme düzeyinin istenilen düzeyde olmadığı saptanmıştır.

Güvenç (2001)'in yapmış olduğu ” Okullardaki Rehberlik Faaliyetlerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Güçlükler” adlı yüksek lisans çalışmasında; rehberlik faaliyetlerin yürütülmesinde karşılaşılan sorunlar, rehberlik anlayışının olmaması, yeterli sayıda rehber öğretmen bulunmaması, rehber öğretmenler için yeterli fiziki ortam ve araç-gereç bulunmaması, sınıf rehber öğretmenlerinin bu konuda yeterli bilgiye sahip olmaması ve ailelerin yeterli destek vermemesi olarak saptanmıştır.

Akbaş (2001)'in yapmış olduğu “İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarındaki Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Oluşturulan İşbirliğinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında; on farklı rehberlik hizmeti etkinliğinin altında yönetici algıları ile psikolojik danışman algıları arasında düşük düzeyde tutarlılığın olduğu belirlenmiştir. Okul düzeyi ve idareci-psikolojik danışman puanlarına bakıldığında, yıllık plan ve programlarının hazırlanması ve öğrencilerin kendilerine uygun eğitsel kolların seçimindeki rehberlik etkinliklerinde yapılan işbirliğini değerlendirmede danışman ve idareciler arasında idareciler lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür.

Özaydın (2002)'nin yapmış olduğu “Resmi İlköğretim Okullarında Yönetici, Rehber Öğretmen, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Rehberlik Uygulamaları” adlı yüksek lisans çalışmasında; ilköğretim okullarında, genel olarak rehberlik uygulamaları “çok” ve “kısmen” düzeyinde gerçekleşmiştir. “Tam” ve “hiç” uygulanmayan etkinlik bulunmamaktadır. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında öğretmenler için düzenlenen seminer ve konferanslar ile üniversitelerle işbirliği yapılarak, psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki gelişmeleri izleme ve yeniliklerden yararlanma “az” düzeyde gerçekleşen etkinliklerdir. İlköğretim okullarında rehberlik hizmetlerine yönelik etkinliklerin ne derecede gerçekleştiğine ilişkin yönetici, rehber öğretmen (psikolojik danışman) ve sınıf öğretmeni görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Rehberlikle ilgili hizmet içi eğitime katılıp katılmama durumuna göre, katılanlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Deneklerin kıdem ve konumlarına göre fark anlamlı bulunmamıştır.

Turgut (2005)'un yapmış olduğu “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Rehberlik Programından Yararlanma Düzeyleri Arasındaki Farkı Etkileyen Bazı Faktörler” adlı yüksek lisans çalışmasında; 8. Sınıf öğrencilerinin cinsiyet, anne-baba

öğrenim durumu, sosyo ekonomik düzeylerine göre rehberlik servisinden faydalanılma düzeylerinde farklılıkların bulunduğu, kız öğrencilerin daha erken ergenliğe girmelerinden dolayı erken olgunlaştıkları ve bu nedenle erkek öğrencilerin daha fazla rehberlik hizmetlerinden faydalandığı, anne-baba öğrenim düzeyi arttıkça öğrencilerin rehberlik hizmetlerinden faydalanma düzeylerinin artış gösterdiği, sosyo ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerin rehberlik hizmetlerinden daha fazla yararlandığı saptanmıştır.

Tokalı (2007)'nin yapmış olduğu “9. Sınıf Rehberlik Programının (Sınıf Öğretmenleri İçin) Rehber Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında; rehberlik programının mesleki rehberlik, sosyal beceri, okula uyum, alan seçimi, bireyi tanıma ve eğitsel rehberlik alanlarına sahip olması gerektiği ancak bu alanlara ait kazanımların yeterince kazandırılmadığı saptanmıştır.

Konca (2007)'nin yapmış olduğu “İlköğretimde Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar” adlı yüksek lisans çalışmasında; araştırmaya katılan ilköğretim okulu yöneticileri ve psikolojik danışmanların büyük çoğunluğunun “araştırma-geliştirme etkinlikleri”, “işbirliği” ve “insan kaynakları” üst başlıkları ile ilgili olarak oluşturulmuş maddelerde yer alan durumların tamamını; “anlayış” kaynaklı sorunlar üst başlığı ile ilgili olarak ise bir madde dışındaki tüm maddeleri, ilköğretimde psikolojik danışma ve rehberlik programlarının geliştirilmesi sürecinde yaşanmakta olan sorunlar olarak algıladıkları belirlenmiştir.

Eşen (2009)'in yapmış olduğu “10. Sınıf Rehberlik Programının (Sınıf Öğretmenleri İçin) Rehber Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında; rehber öğretmenlere göre 10. sınıf rehberlik programında olması gereken başlıca temel amaçlar, mesleki rehberlik, ilgi ve yetenek farkındalığı, ergenlik çağı sorunları, kişilik gelişimi ve problem çözme becerisidir. Rehber öğretmenler, programın etkinlikler bölümünün uygun hazırlandığını ancak etkinliklerin her tür ortaöğretim kurumunu kapsamadığını ve bu sebeple etkinliklerin çeşitlendirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Rehber öğretmenler 10. sınıf rehberlik programının işlevselliğinin artırılması için sınıf öğretmenlerinin uygulamaya dahil edilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Rehber öğretmenler işlevselliğin artırılması

için programın güncelleştirilmesi, bölümlerin gözden geçirilmesi ve faydasına inanılmasının gerekliliğini görüş olarak belirtmişlerdir.

Berber (2010)'in yapmış olduğu “Ortaöğretim Kurumları Onuncu Sınıf Rehberlik Programı Uygulanmalarının Sınıf Rehber Öğretmenleri Ve Rehber Öğretmenler Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi (Kayseri İli Örneği)” adlı yüksek lisans çalışmasında; 10.sınıf rehberlik programı amaç ve kazanımları öğrenci ve toplum ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte, açık anlaşılır biçimde hazırlanmış olmasına rağmen uygulamaya geçildiğinde gerçekleştirilmesinde güçlükler yaşanmaktadır. Amaç ve kazanımlara ulaşmada büyük öneme sahip olan etkinliklerin gerçekleştirilmesinde ise yaşanan en büyük problemler; etkinliklere ayrılan sürenin yetersizliği, sınıf rehber öğretmenlerinin bilgi ve becerilerinin yetersizliği, etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çekmemesi olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte onuncu sınıf rehberlik programının en zayıf yönünü ise ölçme-değerlendirme boyutu oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinde cinsiyet, okul türü, rehber öğretmenlik durumu esas alındığında anlamlı bir farklılık bulunmazken bu fark sadece öğretmenlerin kıdemleri esas alındığında programın ölçme-değerlendirme alanında tespit edilmiştir. Bunların yanında onuncu sınıf rehberlik programı öğrencide olumlu tutum ve davranış geliştirme niteliklerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Fakat, sınıfların kalabalık olması, rehberlik ders saati süresinin ve etkinlik sürelerinin yetersizliği, öğretmen bilgi ve becerilerinin az olması, programın gereken esneklikten uzak olması, öğrenci ilgisinin yetersizliği, aile ve çevrenin olumsuz etkileri nedeni ile bu konuda yeterince başarı sağlanılamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tüfekçi (2011)'nin yapmış olduğu “Kapsamlı Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Programı Rehberlik Etkinliklerinin Sınıf Rehber Öğretmenleri Ve Rehber Öğretmenler Tarafından Uygulanma Durumları” adlı yüksek lisans çalışmasında; Sınıf rehber öğretmenleri ve rehber öğretmenler 1. sınıftan 8. sınıfa kadar bütün sınıf düzeylerindeki rehberlik etkinliklerinde bulunan soruların öğrenciler tarafından kolayca yanıtlandığını, etkinliklerin öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olduğunu, oturma düzeninin etkinlikler için uygun bir sınıf düzeni olduğunu ve etkinlikte bulunan formların kolayca doldurulduğunu düşünmektedir. İlköğretim birinci kademe sınıf rehber öğretmenleri ikinci kademe sınıf rehber öğretmenlerine göre etkinlikler için ayrılan sürenin yeterli olduğu, öğrencilerin etkinliklere katılmada

istekliliği ve etkinlikte kullanılan materyallerin kolayca karşılanması konusunda daha olumlu dūřunmaktadır. İlköğretim birinci kademe sınıf rehber öğretmenleri rehberlik etkinliklerinin kalabalık sınıflarda kolayca uygulanabildiğini dūřunırken ilköğretim ikinci kademe sınıf rehber öğretmenleri etkinliklerin kalabalık sınıflarda kolayca uygulanamadığını ya da bu konuda kararsız olduklarını dūřunmaktadır.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracının geliştirilmesi, veri toplama aracının toplanması ve verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ilköğretim 8. sınıflar rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının ilköğretim 8. sınıf rehber öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır, herhangi bir değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar 2008, 77). Bu nedenle çalışmada tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın genel evreni, Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim kurumlarında görev yapan 8. sınıf rehber öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini ise 2010- 2011 eğitim- öğretim yılında Kars il merkezinde görev yapan ve ilköğretim 8. sınıf rehberlik programını uygulayan öğretmenler oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerden 13 tanesi il dışına tayin olduğundan bu 13 öğretmen ile görüşülememiştir. Çalışma evreninde 38 öğretmen yer

almaktadır. Çalışma evreninin ulaşılabilir olmasından dolayı 38 öğretmenin tamamı ile görüşülmüştür.

Aşağıda araştırmanın örnekleminde yer alan öğretmenlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.1. Öğretmenlerin cinsiyetlere göre dağılımı

Cinsiyet	n	Yüzde
Erkek	18	47,4
Kadın	20	52,6
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan toplam 38 öğretmenden 18 tanesi erkek, 20 tanesinin ise kadın olduğu ve cinsiyet dağılımının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 3.2. Öğretmenlerin yaşlara göre dağılımı

Yaş Aralığı	Frekans	Yüzde
20-30	18	47,4
31 ve üzeri	20	52,6
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş dağılımı tablosu incelendiğinde 20 - 30 yaş aralığında 18, 31 ve üzeri yaş aralığında ise 20 öğretmen olduğu görülmektedir.

Tablo 3.3. Öğretmenlerin branşlara göre dağılımı

Branş	Frekans	Yüzde
Sosyal Bilimler	22	57,9
Fen Bilimleri	16	42,1
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin branşlara göre dağılımı incelendiğinde öğretmenlerin 22 tanesi sosyal bilimler, 16 tanesinin ise fen bilimlerine ait branşlarda yer almaktadır.

Tablo 3.4. Öğretmenlerin kıdemlerine göre dağılımı

Kıdem	Frekans	Yüzde
1-9 yıl	24	63,2
10 yıl ve üzeri	14	36,8
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdem dereceleri incelendiğinde öğretmenlerin 24 tanesi 1-9 yıl arası kıdeme sahipken 12 tanesi ise 10 yıl ve üzeri bir kıdem derecesine sahiptir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “İlköğretim Sınıf Rehberlik Programı 8. Sınıf Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarının Değerlendirilmesi” adlı anket kullanılmıştır. Aşağıda veri toplama aracını geliştirme süreci açıklanmıştır.

3.3.1. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak “İlköğretim Sınıf Rehberlik Programı 8. Sınıf Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarının Değerlendirilmesi” anketi hazırlanmıştır. Anket hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün yayınlamış olduğu İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı İlköğretim Etkinlik Örnekleri (MEB, 2007) kitabından faydalanılmıştır. Rehberlik programı içerisinde yer alan kazanımlar incelenmiş ve eğitsel ve mesleki rehberlik kapsamında yer alan kazanımlar belirlenmiştir. Belirlenen kazanımlar anket maddeleri haline getirilmiş ve maddeler 5 (Tamamen katılıyorum), 4 (Katılıyorum), 3 (Kısmen katılıyorum), 2 (Katılmıyorum) ve 1 (Hiç katılmıyorum) şeklinde derecelendirilmiştir. Bu maddelere ek olarak Erden (1998, 24,30)’in program değerlendirmede sorulması gereken sorular olarak belirttiği sorular eklenmiştir. Anketin kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2005). Bu nedenle hazırlanan anket uzman görüşüne gönderilmiştir. Uzman görüşü almak için Uzman Değerlendirme Formu (UDF) oluşturulmuştur. UDF formları bir doçent (Eğitim Programları ve Öğretimi) ve üç yardımcı doçente gönderilmiştir (Psikolojik Danışma ve Rehberlik,

Eğitim Yönetimi ve Teftişi, Sosyal Bilgiler Eğitimi). Uzman görüşleri alındıktan sonra anket maddeleri yeniden düzenlenmiş ve ankete son şekli verilmiştir. Çalışma evrenindeki örnekleme sayısının yetersiz olması nedeni ile güvenirlik çalışması yapılamamıştır.

Anket iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler ve rehberlik uygulamalarına ilişkin genel görüşlerin yer aldığı maddeler bulunmakta, ikinci kısımda ise eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin maddeler ve kazanımların genel olarak değerlendirilmesine ilişkin maddeler yer almaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

Uygulanmış olan anketler tek tek incelenmiş ve her bir anket numaralandırılmıştır. Cevaplayıcıların yapmış olduğu işaretlemelemler sayısal verilere dönüştürülmüştür. Maddelerde yer alan Tamamen Katılıyorum 5, Katılıyorum 4, Kısmen Katılıyorum 3, Katılmıyorum 2 ve Hiç katılmıyorum 1 olarak numaralandırılmıştır. Sayısal veriler tablolaştırılmış ve hesaplamalar bu tablo üzerinden yürütülmüştür.

Verilerin analizinde ki-kare istatistiksel analiz yöntemi , % ve f değerli kullanılmıştır. Bu analizler için SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın problem ve alt problemleri çerçevesinde, elde edilen verilerin analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

4.1. Araştırma Evrenine Ait Bulgular

Aşağıda araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları sınıf mevcudu, 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarından haberdar olma durumu, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alma durumu ve rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyma durumuna göre dağılımları tablolastırılarak verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğretmenlerin sınıf mevcuduna göre dağılımı

Sınıf Mevcudu	Frekans	Yüzde
10-25	17	44,7
26 ve üzeri	21	55,3
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf mevcuduna göre dağılımları incelendiğinde öğretmenlerin 17 tanesi mevcudu 10- 25 aralığında olan sınıflarda görev yaptığı, 21 tanesinin ise sınıf mevcudu 26 ve üzeri olan sınıflarda görev yaptığı görülmüştür.

Tablo 4.2. Öğretmenlerin 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarından haberdar olma durumuna göre dağılımı

Haberdar Olma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	20	52,6
Kısmen	18	47,4
Hayır	0	0
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarından haberdar olma durumuna göre dağılımı incelendiğine 20 öğretmenin bu kazanımlardan haberdar olduğu 18 öğretmenin ise bu kazanımlardan kısmen haberdar olduğu görülmüştür.

Tablo 4.3. Öğretmenlerin rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alma durumlarına göre dağılımı

Hizmet İçi Eğitim Alma	Frekans	Yüzde
Evet	14	36,8
Hayır	24	63,2
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alma durumları incelendiğinde 14 öğretmenin rehberlik konusunda hizmet içi eğitim aldığı 24 öğretmenin ise hizmet içi eğitim almadığı görülmüştür.

Tablo 4.4. Öğretmenlerin rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyma durumlarına göre dağılımı

Hizmet İçi Eğitime İhtiyaç Duyma	Frekans	Yüzde
Evet	26	68,4
Kısmen	12	31,6
Hayır	0	0
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyma durumlarına göre dağılımları incelendiğinde 26 öğretmenin hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduğunu, 12 öğretmenin ise hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyduğu görülmüştür.

4.2. Araştırmanın Ana Problem Cümlesine İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın analizlerinin ki-kare testi ile yapılması öngörülmüştür. Ancak örneklem sayısının yetersiz kalması nedeni ile bazı sorunlarla karşılaşmıştır. Bu sorunun çözümü için Büyüköztürk (2009, 148) serbestlik derecesinin birden büyük olduğu ($sd > 1$) durumda, beklenen değeri 5'ten küçük olan gözenek sayısı %20'yi aşıyorsa ve araştırmacının denek sayısını arttırması imkansız ya da güç ise, çözüm için üç farklı seçenek olduğunu belirtmiştir. Bunlar:

- 1- İlgili satır ya da sütunun düzeylerinde (beklenen değerin küçük olduğu satır/ sütun düzeyleri) mantıklı ise birleştirme yapılır. Bu birleştirme ile gözeneklerdeki gözlem sayıları arttırılır ve bunun sonucu olarak da beklenen değerler arttırılabilir.
- 2- Beklenen değerin 5'ten küçük olduğu gözenekleri azaltmak amacıyla, satır ya da sütunun ilgili düzeyleri analiz dışı bırakılabilir.
- 3- İlk iki çözüm uygun değil ise yorumlar çapraz tablo üzerinden sadece frekans ve yüzdeler kullanılarak yapılır.

Bu çalışmada çalışma evreninin küçük olması nedeni ile ankette yer alan maddelerin büyük bir çoğunluğunda beklenen değeri 5'ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini geçmektedir. Bu nedenler maddelerde Büyüköztürk'ün bahsetmiş olduğu birleştirmeler yapılmıştır. Birleştirme yapılan maddeler aşağıda tablollaştırılarak verilmiştir.

Tablo 4.5. Birleştirme Yapılmış Olan Maddelere İlişkin % ve f'lar

		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
Maddeler		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M2	Birleştirme Öncesi Dağılım	7	18,4	18	47,4	12	31,6	1	2,6	-	-	38	100
	Birleştirme Sonrası Dağılım	7	18,4	18	47,4	13	34,2	-	-	-	-	38	100
M5	Birleştirme Öncesi Dağılım	1	2,6	23	60,5	10	26,3	3	7,9	1	2,6	38	100
	Birleştirme Sonrası Dağılım	-	-	24	63,2	10	26,3	4	10,5	-	-	38	100
M7	Birleştirme Öncesi Dağılım	2	5,3	9	23,7	22	57,9	4	10,5	1	2,6	38	100
	Birleştirme Sonrası Dağılım	-	-	11	28,9	22	57,9	5	13,2	-	-	38	100
M8	Birleştirme Öncesi Dağılım	2	5,3	17	44,7	15	39,5	4	10,5	-	-	38	100
	Birleştirme Sonrası Dağılım	-	-	19	50,0	15	39,5	4	10,5	-	-	38	100
M9	Birleştirme Öncesi Dağılım	1	2,6	11	28,9	14	36,8	12	31,6	-	-	38	100
	Birleştirme Sonrası Dağılım	-	-	12	31,6	14	36,8	12	31,6	-	-	38	100
M10	Birleştirme Öncesi Dağılım	1	2,6	11	28,9	13	34,2	12	31,6	1	2,6	38	100
	Birleştirme Sonrası Dağılım	-	-	12	31,6	13	34,2	13	34,2	-	-	38	100
M11	Birleştirme Öncesi Dağılım	1	2,6	16	42,1	10	26,3	10	26,3	1	2,6	38	100
	Birleştirme Sonrası Dağılım	-	-	17	44,7	10	26,3	11	28,9	-	-	38	100
M18	Birleştirme Öncesi Dağılım	5	13,2	27	71,1	5	13,2	1	2,3	-	-	38	100
	Birleştirme Sonrası Dağılım	5	13,2	27	71,1	6	15,8	-	-	-	-	38	100

Tablo 4.5. de anket maddelerinde yapılmış olan birleştirmeler verilmiştir. Madde 2'ye verilen cevaplardan 1 adet "katılmıyorum" cevabı kısmen katılıyorum hanesine aktarılmıştır. Madde 5'e verilen 1 adet "tamamen katılıyorum" cevabı katılıyorum hanesine, 1 adet "hiç katılmıyorum" cevabı katılmıyorum hanesine aktarılmıştır. Madde 7'ye verilen 2 adet "tamamen katılıyorum" cevabı katılıyorum hanesine, 1 adet "hiç katılmıyorum" cevabı katılmıyorum hanesine aktarılmıştır. Madde 8'e verilen 2 adet "tamamen katılıyorum" cevabı katılıyorum hanesine aktarılmıştır. Madde 9'a verilen 1 adet "tamamen katılıyorum" cevabı katılıyorum

hanesine aktarılmıştır. Madde 10'a verilen 1 adet "tamamen katılıyorum" cevabı katılıyorum hanesine, 1 adet "hiç katılmıyorum" cevabı katılmıyorum hanesine aktarılmıştır. Madde 11'e verilen 1 adet "tamamen katılıyorum" cevabı katılıyorum hanesine, 1 adet "hiç katılmıyorum" cevabı katılmıyorum hanesine aktarılmıştır. Madde 18'e verilen 1 adet "katılmıyorum" cevabı kısmen katılıyorum hanesine aktarılmıştır. Bu işlemde sonra kısmen de olsa bazı maddelerde ki-kare değerleri hesaplanmıştır. Diğer maddelerde ise yorumlar yüzde ve frekans değerleri üzerinden yapılmıştır.

Araştırmanın ana problem sorusu "Kars il merkezinde görev yapan ilköğretim 8. sınıfta görev yapan sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim rehberlik programı 8. sınıf eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?" sorusudur. Bu soruya yanıt aramak için anket verilerinin yüzde ve frekans hesaplanmıştır. Bu sonuçlar bir tablo haline getirilmiş ve Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. 8. Sınıf Rehberlik Programına İlişkin Görüşlerin Dağılımları

Maddeler	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M1	6	15,8	22	57,9	10	26,3	-	-	-	-	38	100
M2	7	18,4	18	47,4	13	34,2	-	-	-	-	38	100
M3	8	21,1	18	47,4	12	31,6	-	-	-	-	38	100
M4	8	21,1	21	55,3	9	23,7	-	-	-	-	38	100
M5	-	-	24	63,2	10	26,3	4	10,5	-	-	38	100
M6	3	7,9	12	31,6	17	44,7	6	15,8	-	-	38	100
M7	-	-	11	28,9	22	57,9	5	13,2	-	-	38	100
M8	-	-	19	50,0	15	39,5	4	10,5	-	-	38	100
M9	-	-	12	31,6	14	36,8	12	31,6	-	-	38	100
M10	-	-	12	31,6	13	34,2	13	34,2	-	-	38	100
M11	-	-	17	44,7	10	26,3	11	28,9	-	-	38	100
M12	6	15,8	17	44,7	15	39,5	-	-	-	-	38	100
M13	9	23,7	22	57,9	7	18,4	-	-	-	-	38	100
M14	4	10,5	13	34,2	18	47,4	3	7,9	-	-	38	100
M15	4	10,5	11	28,9	17	44,7	6	15,8	-	-	38	100
M16	7	18,4	18	47,4	13	34,2	-	-	-	-	38	100
M17	5	13,2	19	50,0	14	36,8	-	-	-	-	38	100
M18	5	13,2	27	71,1	6	15,8	-	-	-	-	38	100

Tablo 4.6. incelendiğinde 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17 ve 18. maddelerde bir yöne yığılma; 6,14 ve 15. maddelerde cevapların “hiç katılmıyorum” cevabı hariç diğer tüm seçeneklere dağıldığı gözlemlenmiştir.

Birinci maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin geleceğin meslekleri hakkında bilgi toplamasına yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %15,8’si tamamen katılıyorum, %57,9’u katılıyorum ve %26,3’ü de kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

İkinci maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişisel özellikleri ifade etmesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %18,4’ü tamamen katılıyorum, %47,4’ü katılıyorum ve %34,2’si de kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

Üçüncü maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitimi fark etmesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %21,1’i tamamen katılıyorum, %47,4’ü katılıyorum ve %31,6’sı de kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

Dördüncü maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin yeteneklerin meslek seçimindeki rolünü fark etmesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %21,1’i tamamen katılıyorum, %55,3’ü katılıyorum ve %23,7’si de kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

Beşinci maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin iş başvurusu için özgeçmiş yazabilmesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %63,2’si katılıyorum, %26,3’ü kısmen katılıyorum ve %10,5’i de katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

Altıncı maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin mesleki amaçlara ulaşmada genel ortaöğretim programlarını değerlendirmesine yardımcı

olur” ifadesini öğretmenlerden %7,9’u tamamen katılıyorum, %31,6’sı katılıyorum, %44,7’si kısmen katılıyorum ve %15,8’i de katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Hiç katılmıyorum cevabı hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

Yedinci maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin mesleki amaçlara ulaşmada mesleki ve teknik programları değerlendirmesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %28,9’u katılıyorum, %57,9’u kısmen katılıyorum ve %13,2’si de katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

Sekizinci maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin ilköğretim sonrasında yapabileceği işleri belirlemesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %50’si katılıyorum, %35,9’u kısmen katılıyorum ve %10,5’i de katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

Dokuzuncu maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin ortaöğretim tercihlerini yaparken “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası” dan yararlanabilmesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %31,6’sı katılıyorum, %36,8’i kısmen katılıyorum ve %31,6’sı de katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

Onuncu maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin ortaöğretim tercihlerini yaparken okulda uygulanan test dışı tekniklerin sonuçlarından yararlanabilmesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %31,6’sı katılıyorum, %34,2’si kısmen katılıyorum ve %34,2’si de katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

On birinci maddede yer alan “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin ortaöğretim tercihlerini yaparken okulda uygulanan test sonuçlarından yararlanabilmesine yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %44,7’si katılıyorum, %26,3’ü kısmen katılıyorum ve %28,9’u da katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

On ikinci maddede yer alan “8.Sınıf Rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler mesleki ve eğitsel yönlendirmeye yardımcı olur” ifadesini öğretmenlerden %15,8’si tamamen katılıyorum, %44,7’si katılıyorum ve %35,9’u da kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

On üçüncü maddede yer alan “8.Sınıf Rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler öğrenciler için önemlidir” ifadesini öğretmenlerden %23,7’si tamamen katılıyorum, %57,9’u katılıyorum ve %18,4’ü da kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

On dördüncü maddede yer alan “8.Sınıf Rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve becerileri öğrenciler uzun süre kullanabilirler” ifadesini öğretmenlerden %10,5’i tamamen katılıyorum, %34,2’si katılıyorum, %44,7’si kısmen katılıyorum ve %7,9’u da katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Hiç katılmıyorum cevabı hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

On beşinci maddede yer alan “8.Sınıf Rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler unutmaya karşı dirençlidir” ifadesini öğretmenlerden %10,5’i tamamen katılıyorum, %28,9’u katılıyorum, %44,7’si kısmen katılıyorum ve %15,8’i de katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Hiç katılmıyorum cevabı hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

On altıncı maddede yer alan “8.Sınıf Rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler gelecekte öğrencinin işine yarar” ifadesini öğretmenlerden %18,4’ü tamamen katılıyorum, %47,4’ü katılıyorum ve %34,2’si de kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

On yedinci maddede yer alan “8.Sınıf Rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler öğrenciler için anlamlıdır” ifadesini öğretmenlerden %13,2’si tamamen katılıyorum, %50’si katılıyorum ve %36,8’i de kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

On sekizinci maddede yer alan “8.Sınıf Rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve becerilerin sunuluş sırası öğrenme ilkelerine uygundur (Basitten karmaşığa, yakından uzağa, kolaydan zora)” ifadesini öğretmenlerden %13,2’si tamamen katılıyorum, %71,1’i katılıyorum ve %15,8’i de kısmen katılıyorum şeklinde cevaplamıştır. Katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevapları hiçbir öğretmen tarafından verilmemiştir.

4.3. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular

Aşağıda araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.3.1. Araştırmanın birinci alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın **birinci alt amacı** olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımların ilişkin görüşleri arasında yaşa göre anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo 4.7.’te verilmiştir.

Tablo 4.7. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Yaşa Göre Ki-kare Analiz Sonuçları

Maddeler	Yaş	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
M1	20-30	4	22,2	9	50,0	5	27,8	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	2	10,0	13	65,0	6	25,0	-	-	-	-			
M2	20-30	3	16,7	10	55,6	5	27,8	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	4	20,0	8	40,0	8	40,0	-	-	-	-			
M3	20-30	3	16,7	8	44,4	7	38,9	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	5	25,0	10	50,0	5	25,0	-	-	-	-			
M4	20-30	2	11,1	10	55,6	6	33,3	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	6	30,0	11	55,0	3	15,0	-	-	-	-			
M5	20-30	-	-	14	77,8	2	11,1	2	11,1	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	-	-	10	50,0	8	40,0	2	10,0	-	-			
M6	20-30	2	11,1	5	27,8	8	44,4	3	16,7	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	1	5,0	7	35,0	9	45,0	3	15,0	-	-			
M7	20-30	-	-	4	22,2	12	66,7	2	11,1	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	-	-	7	35,0	10	50,0	3	15,0	-	-			
M8	20-30	-	-	10	55,6	6	33,3	2	11,1	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	-	-	9	45,0	9	45,0	2	10,0	-	-			
M9	20-30	-	-	5	27,8	6	33,3	7	38,9	-	-	0,849	2	,654
	31 ve üzeri	-	-	7	35,0	8	40,0	5	25,0	-	-			
M10	20-30	-	-	9	50,0	3	16,7	6	33,3	-	-	6,760	2	,034
	31 ve üzeri	-	-	3	15,0	10	50,0	7	35,0	-	-			
M11	20-30	-	-	10	55,6	3	16,7	5	27,8	-	-	2,121	2	,346
	31 ve üzeri	-	-	7	35,0	7	35,0	6	30,0	-	-			
M12	20-30	2	11,1	10	55,6	6	33,3	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	4	20,0	7	35,0	9	45,0	-	-	-	-			
M13	20-30	5	27,8	9	50,0	4	22,2	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	4	20,0	13	65,0	3	15,0	-	-	-	-			
M14	20-30	3	16,7	4	22,2	9	50,0	2	11,1	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	1	5,0	9	45,0	9	45,0	1	5,0	-	-			
M15	20-30	3	16,7	2	11,1	8	44,4	5	27,8	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	1	5,0	9	45,0	9	45,0	1	5,0	-	-			
M16	20-30	3	16,7	7	38,9	8	44,4	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	4	20,0	11	55,0	5	25,0	-	-	-	-			
M17	20-30	3	16,7	5	27,8	10	55,6	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	2	10,0	14	70,0	4	20,0	-	-	-	-			
M18	20-30	4	22,2	11	61,1	3	16,7	-	-	-	-	*	*	*
	31 ve üzeri	1	5,0	16	80,0	3	15,0	-	-	-	-			

*** Ki kare testi sonucu değeri, 5'ten küçük gözenek sayısı %20'yi aşan maddeler.

Tablo 4.7 incelendiğinde ki kare analiz sonuçlarının 9.10.11. maddeler dışında hesaplanamadığı görülmektedir. 9.10.11. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği ilgili literatürde bildirilmiştir.

Birinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %22,2 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %27,8 de kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise

%10 tamamen katılıyorum, %65 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

İkinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %55,6 katılıyorum ve %6,2 kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %20 tamamen katılıyorum, %40 katılıyorum ve %40 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Üçüncü maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %44,4 katılıyorum ve %38,9 kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dördüncü maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %11,1 tamamen katılıyorum, %55,6 katılıyorum ve %33,3 kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %30 tamamen katılıyorum, %55 katılıyorum ve %15 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Beşinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %77,8 katılıyorum, %11,1 kısmen katılıyorum ve %11,1 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %50 katılıyorum, %40 kısmen katılıyorum ve %10 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Altıncı maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %11,1 tamamen katılıyorum, %27,8 katılıyorum , %44,4 kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %5 tamamen katılıyorum, %35 katılıyorum , %45 kısmen katılıyorum ve %15 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Yedinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %22,2 katılıyorum, %66,7 kısmen katılıyorum ve %11,1 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %35 katılıyorum, %50 kısmen katılıyorum ve %15 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Sekizinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %55,6 katılıyorum, %33,3 kısmen katılıyorum ve %11,1 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %45 katılıyorum, %45 kısmen katılıyorum ve %10 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dokuzuncu maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %27,8 katılıyorum, %33,3 kısmen katılıyorum ve %38,9 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %35 katılıyorum, %40 kısmen katılıyorum ve %25 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Onuncu maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %50 katılıyorum, %16,7 kısmen katılıyorum ve %33,3 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %15 katılıyorum, %50 kısmen katılıyorum ve %35 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır. Kay-kare testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşları ile 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında “8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin ortaöğretim tercihlerini yaparken okulda uygulanan test dışı tekniklerin sonuçlarından yararlanabilmesine yardımcı olur.” ifadesinin yer aldığı onuncu madde bakımından anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

On birinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %55,6 katılıyorum, %16,7 kısmen katılıyorum ve %27,8 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %35 katılıyorum, %35 kısmen katılıyorum ve %30 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On ikinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %11,1 tamamen katılıyorum, %55,6 katılıyorum ve %33,3 de kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %20 tamamen katılıyorum, %35 katılıyorum ve %45 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On üçüncü maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %27,8 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %22,2 de kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %20 tamamen katılıyorum, %65 katılıyorum ve %15 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On dördüncü maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %22,2 katılıyorum , %50 kısmen katılıyorum ve %11,1 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %5 tamamen katılıyorum, %45 katılıyorum , %45 kısmen katılıyorum ve %5 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On beşinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %11,1 katılıyorum , %44,4 kısmen katılıyorum ve %27,8 katılmıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %5 tamamen katılıyorum, %45 katılıyorum , %45 kısmen katılıyorum ve %5 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On altıncı maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %38,9 katılıyorum ve %44,4 de kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %20 tamamen katılıyorum, %55 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On yedinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %27,8 katılıyorum ve %55,6 de kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %10 tamamen katılıyorum, %70 katılıyorum ve %20 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On sekizinci maddeye 20-30 yaş arası öğretmenler %22,2 tamamen katılıyorum, %61,1 katılıyorum ve %16,7 de kısmen katılıyorum, 31 yaş ve üzeri öğretmenler ise %5 tamamen katılıyorum, %80 katılıyorum ve %15 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

4.3.2. Araştırmanın ikinci alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın **ikinci alt amacı** olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımların ilişkin görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo 4.8.’te verilmiştir.

Tablo 4.8. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre Ki-kare Analiz Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
M1	Erkek	2	11,1	11	61,1	5	27,8	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	4	20,0	11	55,0	5	25,0	-	-	-	-	*	*	*
M2	Erkek	4	22,2	9	50,0	5	27,8	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	3	15,0	9	45,0	8	40,0	-	-	-	-	*	*	*
M3	Erkek	4	22,2	9	50,0	5	27,8	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	4	20,0	9	45,0	7	35,0	-	-	-	-	*	*	*
M4	Erkek	4	22,2	10	55,6	4	22,2	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	4	20,0	11	55,0	5	25,0	-	-	-	-	*	*	*
M5	Erkek	-	-	11	61,1	7	38,9	0	0,0	-	-	*	*	*
	Kadın	-	-	13	65,0	3	15,0	4	20,0	-	-	*	*	*
M6	Erkek	1	5,6	5	27,8	9	50,0	3	16,7	-	-	*	*	*
	Kadın	2	10,0	7	35,0	8	40,0	3	15,0	-	-	*	*	*
M7	Erkek	-	-	5	27,8	10	55,6	3	16,7	-	-	*	*	*
	Kadın	-	-	6	30,0	12	60,0	2	10,0	-	-	*	*	*
M8	Erkek	-	-	7	38,9	9	50,0	2	11,1	-	-	*	*	*
	Kadın	-	-	12	60,0	6	30,0	2	10,0	-	-	*	*	*
M9	Erkek	-	-	5	27,8	7	38,9	6	33,3	-	-	0,229	2	,892
	Kadın	-	-	7	35,0	7	35,0	6	30,0	-	-	0,383	2	,826
M10	Erkek	-	-	5	27,8	6	33,3	7	38,9	-	-	0,446	2	,800
	Kadın	-	-	7	35,0	7	35,0	6	30,0	-	-	*	*	*
M11	Erkek	-	-	8	44,4	4	22,2	6	33,3	-	-	*	*	*
	Kadın	-	-	9	45,0	6	30,0	5	25,0	-	-	*	*	*
M12	Erkek	4	22,2	8	44,4	6	33,3	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	2	10,0	9	45,0	9	45,0	-	-	-	-	*	*	*
M13	Erkek	4	22,2	10	55,6	4	22,2	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	5	25,0	12	60,0	3	15,0	-	-	-	-	*	*	*
M14	Erkek	2	11,1	6	33,3	9	50,0	1	5,6	-	-	*	*	*
	Kadın	2	10,0	7	35,0	9	45,0	2	10,0	-	-	*	*	*
M15	Erkek	2	11,1	5	27,8	9	50,0	2	11,1	-	-	*	*	*
	Kadın	2	10,0	6	30,0	8	40,0	4	20,0	-	-	*	*	*
M16	Erkek	5	27,8	6	33,3	7	38,9	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	2	10,0	12	60,0	6	30,0	-	-	-	-	*	*	*
M17	Erkek	3	16,7	8	44,4	7	38,9	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	2	10,0	11	55,0	7	35,0	-	-	-	-	*	*	*
M18	Erkek	3	16,7	11	61,1	4	22,2	-	-	-	-	*	*	*
	Kadın	2	10,0	16	80,0	2	10,0	-	-	-	-	*	*	*

*** Ki kare testi sonucu değeri, 5'ten küçük gözenek sayısı %20'yi aşan maddeler.

Tablo 4.8. incelendiğinde ki kare analiz sonuçlarının 9.10.11. maddeler dışında hesaplanamadığı görülmektedir. 9.10.11. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği ilgili literatürde bildirilmiştir.

Birinci maddeye erkek öğretmenler %11,1 tamamen katılıyorum, %61,1 katılıyorum ve %27,8 de kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %25 tamamen

katılıyorum, %55 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

İkinci maddeye erkek öğretmenler %22,2 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %27,8 kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %15 tamamen katılıyorum, %45 katılıyorum ve %40 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Üçüncü maddeye erkek öğretmenler %22,2 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %27,8 kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %20 tamamen katılıyorum, %45 katılıyorum ve %35 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dördüncü maddeye erkek öğretmenler %22,2 tamamen katılıyorum, %55,6 katılıyorum ve %22,2 kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %20 tamamen katılıyorum, %55 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Beşinci maddeye erkek öğretmenler %61,1 katılıyorum ve %38,9 kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %35 katılıyorum, %15 kısmen katılıyorum ve %20 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Erkek öğretmenler tamamen katılıyorum, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir. Bayan öğretmenler ise tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir.

Altıncı maddeye erkek öğretmenler %5,6 tamamen katılıyorum, %27,8 katılıyorum , %50 kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum, bayan öğretmenler ise %10 tamamen katılıyorum, %35 katılıyorum , %40 kısmen katılıyorum ve %15 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Yedinci maddeye erkek öğretmenler %27,8 katılıyorum, %55,6 kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum, bayan öğretmenler ise %30 katılıyorum, %60 kısmen katılıyorum ve %10 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Sekizinci maddeye erkek öğretmenler %38,9 katılıyorum, %50 kısmen katılıyorum ve %11,1 katılmıyorum, bayan öğretmenler ise %60 katılıyorum, %30

kısmen katılıyorum ve %10 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dokuzuncu maddeye erkek öğretmenler %27,8 katılıyorum, %38,9 kısmen katılıyorum ve %33,3 katılmıyorum, bayan öğretmenler ise %35 katılıyorum, %35 kısmen katılıyorum ve %30 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Onuncu maddeye erkek öğretmenler %27,8 katılıyorum, %33,3 kısmen katılıyorum ve %38,9 katılmıyorum, bayan öğretmenler ise %35 katılıyorum, %35 kısmen katılıyorum ve %30 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On birinci maddeye erkek öğretmenler %44,4 katılıyorum, %22,2 kısmen katılıyorum ve %33,3 katılmıyorum, bayan öğretmenler ise %45 katılıyorum, %30 kısmen katılıyorum ve %25 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On ikinci maddeye erkek öğretmenler %22,5 tamamen katılıyorum, %44,4 katılıyorum ve %33,3 de kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %10 tamamen katılıyorum, %55 katılıyorum ve %45 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On üçüncü maddeye erkek öğretmenler %22,2 tamamen katılıyorum, %55,6 katılıyorum ve %22,2 de kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %60 katılıyorum ve %15 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On dördüncü maddeye erkek öğretmenler %11,1 tamamen katılıyorum, %33,3 katılıyorum , %50 kısmen katılıyorum ve %5,6 katılmıyorum, bayan öğretmenler ise %10 tamamen katılıyorum, %35 katılıyorum , %45 kısmen katılıyorum ve %10 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On beşinci maddeye erkek öğretmenler %11,1 tamamen katılıyorum, %27,8 katılıyorum , %50 kısmen katılıyorum ve %11,1 katılmıyorum, bayan öğretmenler ise %10 tamamen katılıyorum, %30 katılıyorum , %40 kısmen katılıyorum ve %20

katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On altıncı maddeye erkek öğretmenler %27,8 tamamen katılıyorum, %33,3 katılıyorum ve %38,9 de kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %10 tamamen katılıyorum, %60 katılıyorum ve %30 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On yedinci maddeye erkek öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %44,4 katılıyorum ve %38,9 de kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %10 tamamen katılıyorum, %55 katılıyorum ve %35 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On sekizinci maddeye erkek öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %61,1 katılıyorum ve %22,2 de kısmen katılıyorum, bayan öğretmenler ise %10 tamamen katılıyorum, %80 katılıyorum ve %10 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

4.3.3. Araştırmanın üçüncü alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın **üçüncü alt amacı** olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının ilişkin görüşleri arasında branşlara göre anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo 4.9.’da verilmiştir.

Tablo 4.9. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Alana Göre Kay-kare Analiz Sonuçları

Maddeler	Brans	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
M1	Sosyal Bilimler	4	18,2	11	50,0	7	31,8	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	2	12,5	11	68,8	3	18,8	-	-	-	-			
M2	Sosyal Bilimler	4	18,2	10	45,5	8	36,4	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	3	18,8	8	50,0	5	31,3	-	-	-	-			
M3	Sosyal Bilimler	4	18,2	10	45,5	8	36,4	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	4	25,0	8	50,0	4	25,0	-	-	-	-			
M4	Sosyal Bilimler	4	18,2	12	54,5	6	27,3	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	4	25,0	9	56,3	3	18,8	-	-	-	-			
M5	Sosyal Bilimler	-	-	12	54,5	6	27,3	4	18,2	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	-	-	12	75,0	4	25,0	0	0,0	-	-			
M6	Sosyal Bilimler	2	9,1	6	27,3	10	45,5	4	18,2	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	1	6,3	6	37,5	7	43,8	2	12,5	-	-			
M7	Sosyal Bilimler	-	-	6	27,3	13	59,1	3	13,6	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	-	-	5	31,3	9	56,3	2	12,5	-	-			
M8	Sosyal Bilimler	-	-	9	40,9	9	40,9	4	18,2	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	-	-	10	62,5	6	37,5	0	0,0	-	-			
M9	Sosyal Bilimler	-	-	5	22,7	8	36,4	9	40,9	-	-	2,270	2	,254
	Fen Bilimleri	-	-	7	43,8	6	37,5	3	18,8	-	-			
M10	Sosyal Bilimler	-	-	8	36,4	5	22,7	9	40,9	-	-	3,078	2	,215
	Fen Bilimleri	-	-	4	25,0	8	50,0	4	25,0	-	-			
M11	Sosyal Bilimler	-	-	9	40,9	5	22,7	8	36,4	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	-	-	8	50,0	5	31,3	3	18,8	-	-			
M12	Sosyal Bilimler	4	18,2	6	27,3	12	54,5	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	2	12,5	11	68,8	3	18,8	-	-	-	-			
M13	Sosyal Bilimler	5	22,7	13	59,1	4	18,2	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	4	25,0	9	56,3	3	18,8	-	-	-	-			
M14	Sosyal Bilimler	3	13,6	7	31,8	9	40,9	3	13,6	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	1	6,3	6	37,5	9	56,3	0	0,0	-	-			
M15	Sosyal Bilimler	3	13,6	7	31,8	7	31,8	5	22,7	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	1	6,3	4	25,0	10	62,5	1	6,3	-	-			
M16	Sosyal Bilimler	5	22,7	10	45,5	7	31,8	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	2	12,5	8	50,0	6	37,5	-	-	-	-			
M17	Sosyal Bilimler	4	18,2	10	45,5	8	36,4	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	1	6,3	9	56,3	6	37,5	-	-	-	-			
M18	Sosyal Bilimler	3	13,6	15	68,2	4	18,2	-	-	-	-	*	*	*
	Fen Bilimleri	2	12,5	12	75,0	2	12,5	-	-	-	-			

*** Ki kare testi sonucu değeri, 5'ten küçük gözenek sayısı %20'yi aşan maddeler.

Tablo 4.9. incelendiğinde ki kare analiz sonuçlarının 9.10. maddeler dışında hesaplanmadığı görülmektedir. 9.10. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği ilgili literatürde bildirilmiştir.

Birinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %14,8 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %31,8 de kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %12,5 tamamen katılıyorum, %68,8

katılıyorum ve %18,8 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

İkinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %18,2 tamamen katılıyorum, %45,5 katılıyorum ve %36,4 kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %18,8 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %31,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Üçüncü maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %18,2 tamamen katılıyorum, %45,5 katılıyorum ve %36,4 kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dördüncü maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %18,2 tamamen katılıyorum, %54,5 katılıyorum ve %27,3 kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %56,3 katılıyorum ve %18,8 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Beşinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %54,5 katılıyorum, %27,3 kısmen katılıyorum ve %18,2 katılmıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %75 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Sosyal bilimler alanından olan öğretmenler tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir. Fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise tamamen katılıyorum, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir.

Altıncı maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %9,1 tamamen katılıyorum, %27,3 katılıyorum , %45,5 kısmen katılıyorum ve %18,2 katılmıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %6,3 tamamen katılıyorum, %37,5 katılıyorum , %48,3 kısmen katılıyorum ve %12,5 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Yedinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %27,3 katılıyorum, %59,1 kısmen katılıyorum ve %13,6 katılmıyorum, fen bilimleri

alanından olan öğretmenler ise %31,3 katılıyorum, %56,3 kısmen katılıyorum ve %12,5 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Sekizinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %40,9 katılıyorum, %40,9 kısmen katılıyorum ve %18,2 katılmıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %62,5 katılıyorum ve %37,5 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Sosyal bilimler alanından olan öğretmenler tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir. Fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise tamamen katılıyorum, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir.

Dokuzuncu maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %22,7 katılıyorum, %36,4 kısmen katılıyorum ve %40,9 katılmıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %43,8 katılıyorum, %37,5 kısmen katılıyorum ve %18,8 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Onuncu maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %36,4 katılıyorum, %22,7 kısmen katılıyorum ve %40,9 katılmıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %25 katılıyorum, %50 kısmen katılıyorum ve %25 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On birinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %40,9 katılıyorum, %22,27 kısmen katılıyorum ve %36,4 katılmıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %50 katılıyorum, %31,3 kısmen katılıyorum ve %18,8 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On ikinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %18,2 tamamen katılıyorum, %27,3 katılıyorum ve %54,5 de kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %12,5 tamamen katılıyorum, %68,8 katılıyorum ve %18,8 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On üçüncü maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %22,7 tamamen katılıyorum, %59,1 katılıyorum ve %18,2 de kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %56,3 katılıyorum ve %18,8 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On dördüncü maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %13,6 tamamen katılıyorum, %31,8 katılıyorum , %40,9 kısmen katılıyorum ve %13,6 katılmıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %6,3 tamamen katılıyorum, %37,5 katılıyorum ve %56,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Sosyal bilimler alanından olan öğretmenler hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir. Fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir.

On beşinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %13,6 tamamen katılıyorum, %31,8 katılıyorum , %31,8 kısmen katılıyorum ve %22,7 katılmıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %6,3 tamamen katılıyorum, %25 katılıyorum , %62,5 kısmen katılıyorum ve %6,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On altıncı maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %22,7 tamamen katılıyorum, %45,5 katılıyorum ve %31,8 de kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %12,5 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %37,5 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On yedinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %18,2 tamamen katılıyorum, %45,5 katılıyorum ve %36,4 de kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %6,3 tamamen katılıyorum, %56,3 katılıyorum ve %37,5 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On sekizinci maddeye sosyal bilimler alanından olan öğretmenler %13,6 tamamen katılıyorum, %68,2 katılıyorum ve %18,2 de kısmen katılıyorum, fen bilimleri alanından olan öğretmenler ise %12,5 tamamen katılıyorum, %75

katılıyorum ve %12,5 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

4.3.4. Araştırmanın dördüncü alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımların ilişkin görüşleri arasında kıdeme göre anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo 4.10.’da verilmiştir.

Tablo 4.10. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Kıdeme Göre Ki-kare Analiz Sonuçları

Maddeler	Kıdem	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
M1	1-9 yıl	4	16,7	14	58,3	6	25,0	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	2	14,3	8	57,1	4	28,6	-	-	-	-			
M2	1-9 yıl	3	12,5	15	62,5	6	25,0	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	4	28,6	3	21,4	7	50,0	-	-	-	-			
M3	1-9 yıl	4	16,7	12	50,0	8	33,3	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	4	28,6	6	42,9	4	28,6	-	-	-	-			
M4	1-9 yıl	3	12,5	14	58,3	7	29,2	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	5	35,7	7	50,0	2	14,3	-	-	-	-			
M5	1-9 yıl	-	-	17	70,8	5	20,8	2	8,3	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	-	-	7	50,0	5	35,7	2	14,3	-	-			
M6	1-9 yıl	2	8,3	6	25,0	11	45,8	5	20,8	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	1	7,1	6	42,9	6	42,9	1	7,1	-	-			
M7	1-9 yıl	-	-	5	20,8	15	62,5	4	16,7	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	-	-	6	42,9	7	50,0	1	7,1	-	-			
M8	1-9 yıl	-	-	11	45,8	10	41,7	3	12,5	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	-	-	8	57,1	5	35,7	1	7,1	-	-			
M9	1-9 yıl	-	-	6	25,0	10	41,7	8	33,3	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	-	-	6	42,9	4	28,6	4	28,6	-	-			
M10	1-9 yıl	-	-	9	37,5	6	25,0	9	37,5	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	-	-	3	21,4	7	50,0	4	28,6	-	-			
M11	1-9 yıl	-	-	12	50,0	5	20,8	7	29,2	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	-	-	5	35,7	5	35,7	4	28,6	-	-			
M12	1-9 yıl	3	12,5	12	50,0	9	37,5	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	3	21,4	5	35,7	6	42,9	-	-	-	-			
M13	1-9 yıl	6	25,0	13	54,2	5	20,8	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	3	21,4	9	64,3	2	14,3	-	-	-	-			
M14	1-9 yıl	3	12,5	6	25,0	13	54,2	2	8,3	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	1	7,1	7	50,0	5	35,7	1	7,1	-	-			
M15	1-9 yıl	3	12,5	3	12,5	13	54,2	5	20,8	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	1	7,1	8	57,1	4	28,6	1	7,1	-	-			
M16	1-9 yıl	4	16,7	11	45,8	9	37,5	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	3	21,4	7	50,0	4	28,6	-	-	-	-			
M17	1-9 yıl	4	16,7	9	37,5	11	45,8	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	1	7,1	10	71,4	3	21,4	-	-	-	-			
M18	1-9 yıl	4	16,7	16	66,7	4	16,7	-	-	-	-	*	*	*
	10 ve üzeri	1	7,1	11	78,6	2	14,3	-	-	-	-			

*** Ki kare testi sonucu değeri, 5'ten küçük gözenek sayısı %20'yi aşan maddeler.

Tablo 4.10. incelendiğinde tüm maddelerde beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği ilgili literatürde bildirilmiştir.

Birinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %58,3 katılıyorum ve %25 de kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %14,3 tamamen katılıyorum, %57,1 katılıyorum ve %28,6 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

İkinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %12,5 tamamen katılıyorum, %62,5 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %28,6 tamamen katılıyorum, %21,4 katılıyorum ve %50 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Üçüncü maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %33,3 kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %28,6 tamamen katılıyorum, %42,9 katılıyorum ve %28,6 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dördüncü maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %15,5 tamamen katılıyorum, %58,3 katılıyorum ve %29,2 kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %35,7 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %14,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Beşinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %70,8 katılıyorum, %20,8 kısmen katılıyorum ve %8,3 katılmıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %50 katılıyorum, %35,7 kısmen katılıyorum ve %14,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Altıncı maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %8,3 tamamen katılıyorum, %25 katılıyorum , %45,8 kısmen katılıyorum ve %20,8 katılmıyorum,

bayan öğretmenler ise %7,1 tamamen katılıyorum, %42,9 katılıyorum , %42,9 kısmen katılıyorum ve %7,1 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Yedinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %20,8 katılıyorum, %62,5 kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %42,9 katılıyorum, %50 kısmen katılıyorum ve %7,1 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Sekizinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %45,8 katılıyorum, %41,7 kısmen katılıyorum ve %12,5 katılmıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %57,1 katılıyorum, %35,7 kısmen katılıyorum ve %7,1 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dokuzuncu maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %25 katılıyorum, %41,7 kısmen katılıyorum ve %33,3 katılmıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %42,9 katılıyorum, %28,6 kısmen katılıyorum ve %28,6 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Onuncu maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %37,5 katılıyorum, %25 kısmen katılıyorum ve %37,5 katılmıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %21,4 katılıyorum, %50 kısmen katılıyorum ve %28,6 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On birinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %50 katılıyorum, %20,8 kısmen katılıyorum ve %29,2 katılmıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %35,7 katılıyorum, %35,7 kısmen katılıyorum ve %28,6 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On ikinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %12,5 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %37,5 de kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %21,4 tamamen katılıyorum, %35,7 katılıyorum ve %42,9

kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On üçüncü maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %25 tamamen katılıyorum, %54,2 katılıyorum ve %20,8 de kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %21,4 tamamen katılıyorum, %64,3 katılıyorum ve %14,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On dördüncü maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %12,5 tamamen katılıyorum, %25 katılıyorum , %54,2kısmen katılıyorum ve %8,3 katılmıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %7,1 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum , %37,5 kısmen katılıyorum ve %7,1 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On beşinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %12,5 tamamen katılıyorum, %12,5 katılıyorum , %54,2kısmen katılıyorum ve %20,8 katılmıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %7,1 tamamen katılıyorum, %87,1 katılıyorum , %28,6 kısmen katılıyorum ve %7,1 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On altıncı maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %45,8 katılıyorum ve %37,5 de kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %21,4 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %28,6 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On yedinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %37,5 katılıyorum ve %45,8 de kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %7,1 tamamen katılıyorum, %71,4 katılıyorum ve %21,4 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On sekizinci maddeye kıdem yılı 1-9 yıl olan öğretmenler %16,7 tamamen katılıyorum, %66,7 katılıyorum ve %16,7 de kısmen katılıyorum, kıdem yılı 10 yıl ve üzeri olan öğretmenler ise %7,1 tamamen katılıyorum, %78,6 katılıyorum ve

%14,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

4.3.5. Araştırmanın beşinci alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın **beşinci alt amacı** olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının ilişkin görüşleri arasında sınıf mevcuduna göre anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo 4.11.’de verilmiştir.

Tablo 4.11. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Sınıf Mevcuduna Göre Ki-kare Analiz Sonuçları

Maddeler	Mevcut	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
M1	10-25	2	11,8	12	70,6	3	17,6	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	4	19,0	10	47,6	7	33,3	-	-	-	-			
M2	10-25	4	23,5	9	52,9	4	23,5	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	3	14,3	9	42,9	9	42,9	-	-	-	-			
M3	10-25	4	23,5	9	52,9	4	23,5	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	4	19,4	9	42,9	8	38,1	-	-	-	-			
M4	10-25	4	23,5	11	64,7	2	11,8	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	4	19,0	10	47,6	7	33,3	-	-	-	-			
M5	10-25	-	-	13	76,5	4	23,5	0	0,0	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	-	-	11	52,4	6	28,6	4	19,0	-	-			
M6	10-25	2	11,8	5	29,4	7	41,2	3	17,6	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	1	4,8	7	33,3	10	47,6	3	14,3	-	-			
M7	10-25	-	-	6	35,3	8	47,1	3	17,6	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	-	-	5	23,8	14	66,7	2	9,5	-	-			
M8	10-25	-	-	8	47,1	8	47,1	1	5,9	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	-	-	11	52,4	7	33,3	3	14,3	-	-			
M9	10-25	-	-	6	35,3	5	29,4	6	35,3	-	-	0,730	2	,694
	26 ve üzeri	-	-	6	28,6	9	42,9	6	28,6	-	-			
M10	10-25	-	-	5	29,4	5	29,4	7	41,2	-	-	0,689	2	,709
	26 ve üzeri	-	-	7	33,3	8	38,1	6	28,6	-	-			
M11	10-25	-	-	6	35,3	4	23,5	7	41,2	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	-	-	11	52,4	6	28,6	4	19,0	-	-			
M12	10-25	3	17,6	9	52,9	5	29,4	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	3	14,3	8	38,1	10	47,6	-	-	-	-			
M13	10-25	3	17,6	11	64,7	3	17,6	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	6	28,6	11	52,4	4	19,0	-	-	-	-			
M14	10-25	3	17,6	6	35,3	8	47,1	0	0,0	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	1	4,8	7	33,3	10	47,6	3	14,3	-	-			
M15	10-25	2	11,8	7	41,2	8	47,1	0	0,0	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	2	9,5	4	19,0	9	42,9	6	28,6	-	-			
M16	10-25	4	23,5	9	52,9	4	23,5	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	3	14,3	9	42,9	9	42,9	-	-	-	-			
M17	10-25	3	17,6	10	58,8	4	23,5	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	2	9,5	9	42,9	10	47,6	-	-	-	-			
M18	10-25	3	17,6	13	76,5	1	5,9	-	-	-	-	*	*	*
	26 ve üzeri	2	9,5	14	66,7	5	23,8	-	-	-	-			

*** Ki kare testi sonucu değeri, 5'ten küçük gözenek sayısı %20'yi aşan maddeler.

Tablo 4.11. incelendiğinde ki kare analiz sonuçlarının 9.10. maddeler dışında hesaplanamadığı görülmektedir. 9.10. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek

sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği ilgili literatürde bildirilmiştir.

Birinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %11,8 tamamen katılıyorum, %70,6 katılıyorum ve %17,6 de kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %19 tamamen katılıyorum, %47,6 katılıyorum ve %33,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

İkinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %23,5 tamamen katılıyorum, %52,9 katılıyorum ve %23,5 kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %14,3 tamamen katılıyorum, %42,9 katılıyorum ve %42,9 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Üçüncü maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %23,5 tamamen katılıyorum, %52,9 katılıyorum ve %23,5 kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %19,4 tamamen katılıyorum, %42,9 katılıyorum ve %38,1 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dördüncü maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %23,5 tamamen katılıyorum, %64,7 katılıyorum ve %11,8 kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %19 tamamen katılıyorum, %47,6 katılıyorum ve %33,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Beşinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %76,5 katılıyorum ve %23,5 kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %52,4 katılıyorum, %28,6 kısmen katılıyorum ve %19 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. 10-25 arasında mevcudu olan

sınıflarda görev yapan öğretmenler tamamen katılıyorum, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir. 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir.

Altıncı maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %11,8 tamamen katılıyorum, %29,4 katılıyorum , %41,2 kısmen katılıyorum ve %17,6 katılmıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %4,8 tamamen katılıyorum, %33,3 katılıyorum , %47,6 kısmen katılıyorum ve %14,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Yedinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %35,3 katılıyorum, %47,1 kısmen katılıyorum ve %17,6 katılmıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %23,8 katılıyorum, %66,7 kısmen katılıyorum ve %9,5 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Sekizinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %47,1 katılıyorum, %47,1 kısmen katılıyorum ve %5,9 katılmıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %52,4 katılıyorum, %33,3 kısmen katılıyorum ve %14,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dokuzuncu maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %35,3 katılıyorum, %29,4 kısmen katılıyorum ve %35,3 katılmıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %28,6 katılıyorum, %42,9 kısmen katılıyorum ve %28,6 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Onuncu maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %29,4 katılıyorum, %29,4 kısmen katılıyorum ve %41,2 katılmıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %33,3 katılıyorum, %38,1 kısmen katılıyorum ve %28,6 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On birinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %35,3 katılıyorum, %23,5 kısmen katılıyorum ve %41,2 katılmıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %52,4 katılıyorum, %28,6 kısmen katılıyorum ve %19 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On ikinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %17,6 tamamen katılıyorum, %52,9 katılıyorum ve %29,4 de kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %14,3 tamamen katılıyorum, %38,1 katılıyorum ve %47,6 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On üçüncü maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %17,6 tamamen katılıyorum, %64,7 katılıyorum ve %17,6 de kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %28,6 tamamen katılıyorum, %52,4 katılıyorum ve %19 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On dördüncü maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %17,6 tamamen katılıyorum, %35,3 katılıyorum ve %47,1 kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %4,8 tamamen katılıyorum, %33,3 katılıyorum , %47,6 kısmen katılıyorum ve %14,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir. 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir.

On beşinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %11,8 tamamen katılıyorum, %41,2 katılıyorum ve %47,1 kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %9,5 tamamen katılıyorum, %19 katılıyorum , %42,9 kısmen katılıyorum ve %28,6 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarını

vermemişlerdir. 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise hiç katılmıyorum cevaplarını vermemişlerdir.

On altıncı maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %23,5 tamamen katılıyorum, %52,9 katılıyorum ve %23,5 de kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %14,3 tamamen katılıyorum, %42,9 katılıyorum ve %42,9 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On yedinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %17,6 tamamen katılıyorum, %58,8 katılıyorum ve %23,5 de kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %9,5 tamamen katılıyorum, %42,9 katılıyorum ve %47,6 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On sekizinci maddeye 10-25 arasında mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler %17,6 tamamen katılıyorum, %76,5 katılıyorum ve %5,9 de kısmen katılıyorum, 26 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %9,5 tamamen katılıyorum, %66,7 katılıyorum ve %23,8 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

4.3.6. Araştırmanın altıncı alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın **altıncı alt amacı** olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımların ilişkin görüşleri arasında kazanımlardan haberdar olma durumuna göre anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo 4.12.’de verilmiştir.

Tablo 4.12. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Kazanımlardan Haberdar Olma Durumuna Göre Ki-kare Analiz Sonuçları

Maddeler	Haberdar Olma	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
M1	Evet	4	20,0	11	55,0	5	25,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	2	11,1	11	61,1	5	27,8	-	-	-	-			
M2	Evet	4	20,0	10	50,0	6	30,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	3	16,7	8	44,4	7	38,9	-	-	-	-			
M3	Evet	5	25,0	9	45,0	6	30,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	3	16,7	9	50,0	6	33,3	-	-	-	-			
M4	Evet	4	20,0	13	65,0	3	15,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	4	22,2	8	44,4	6	33,3	-	-	-	-			
M5	Evet	-	-	14	70,0	5	25,0	1	5,0	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	10	55,6	5	27,8	3	16,7	-	-			
M6	Evet	3	15,0	7	35,0	8	40,0	2	10,0	-	-	*	*	*
	Kısmen	0	0,0	5	27,8	9	50,0	4	22,2	-	-			
M7	Evet	-	-	7	35,0	11	55,0	2	10,0	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	4	22,2	11	61,1	3	16,7	-	-			
M8	Evet	-	-	9	45,0	8	40,0	3	15,0	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	10	55,6	7	38,9	1	5,6	-	-			
M9	Evet	-	-	6	30,0	8	40,0	6	30,0	-	-	0,181	2	,913
	Kısmen	-	-	6	33,3	6	33,3	6	33,3	-	-			
M10	Evet	-	-	7	35,0	6	30,0	7	35,0	-	-	0,383	2	,826
	Kısmen	-	-	5	27,8	7	38,9	6	33,3	-	-			
M11	Evet	-	-	9	45,0	5	25,0	6	30,0	-	-	0,045	2	,978
	Kısmen	-	-	8	44,4	5	27,8	5	27,8	-	-			
M12	Evet	4	20,0	10	50,0	6	30,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	2	11,1	7	38,9	9	50,0	-	-	-	-			
M13	Evet	5	25,0	11	55,0	4	20,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	4	22,2	11	61,1	3	16,7	-	-	-	-			
M14	Evet	4	20,0	6	30,0	8	40,0	2	10,0	-	-	*	*	*
	Kısmen	0	0,0	7	38,9	10	55,6	1	5,6	-	-			
M15	Evet	3	15,0	6	30,0	7	35,0	4	20,0	-	-	*	*	*
	Kısmen	1	5,6	5	27,8	10	55,6	2	11,1	-	-			
M16	Evet	4	20,0	10	50,0	6	30,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	3	16,7	8	44,4	7	38,9	-	-	-	-			
M17	Evet	5	25,0	9	45,0	6	30,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	0	0,0	10	55,6	8	44,4	-	-	-	-			
M18	Evet	4	20,0	14	70,0	2	10,0	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	1	5,6	13	72,2	4	22,2	-	-	-	-			

*** Ki kare testi sonucu değeri, 5'ten küçük gözenek sayısı %20'yi aşan maddeler.

Tablo 4.12. incelendiğinde ki kare analiz sonuçlarının 9.10.11. maddeler dışında hesaplanamadığı görülmektedir. 9.10.11. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği ilgili literatürde bildirilmiştir.

Birinci maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %20 tamamen katılıyorum, %55 katılıyorum ve %25 de kısmen katılıyorum, kazanımlardan kısmen

haberlar olan ęretmenler ise %11,1 tamamen katılıyor, %61,1 katılıyor ve %27,8 kısmen katılıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

İkinci maddeye erkek ęretmenler %20 tamamen katılıyor, %50 katılıyor ve %30 kısmen katılıyor, kazanımlardan kısmen haberlar olan ęretmenler ise %16,7 tamamen katılıyor, %44,4 katılıyor ve %38,9 kısmen katılıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Üçüncü maddeye kazanımlardan haberlar olan ęretmenler %25 tamamen katılıyor, %45 katılıyor ve %30 kısmen katılıyor, kazanımlardan kısmen haberlar olan ęretmenler ise %16,7 tamamen katılıyor, %50 katılıyor ve %33,3 kısmen katılıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dördüncü maddeye kazanımlardan haberlar olan ęretmenler %20 tamamen katılıyor, %65 katılıyor ve %15 kısmen katılıyor, kazanımlardan kısmen haberlar olan ęretmenler ise %22,2 tamamen katılıyor, %44,4 katılıyor ve %33,3 kısmen katılıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Beşinci maddeye kazanımlardan haberlar olan ęretmenler %70 katılıyor, %25 kısmen katılıyor ve %5 katılmıyorum kazanımlardan kısmen haberlar olan ęretmenler ise %55,6 katılıyor, %27,8 kısmen katılıyor ve %16,7 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyor ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Altıncı maddeye kazanımlardan haberlar olan ęretmenler %15 tamamen katılıyor, %35 katılıyor , %40 kısmen katılıyor ve %10 katılmıyorum, kazanımlardan kısmen haberlar olan ęretmenler ise %27,8 katılıyor , %50 kısmen katılıyor ve %22,2 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Kazanımlardan haberlar olan ęretmenler hiç katılmıyorum cevabı vermemişlerdir. Kazanımlardan kısmen haberlar olan ęretmenler ise tamamen katılıyor ve hiç katılmıyorum cevabını vermemişlerdir.

Yedinci maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %35 katılıyor, %55 kısmen katılıyor ve %10 katılmıyor, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %22,2 katılıyor, %61,1 kısmen katılıyor ve %16,7 katılmıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyor ve hiç katılmıyor cevabı veren olmamıştır.

Sekizinci maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %45 katılıyor, %40 kısmen katılıyor ve %15 katılmıyor, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %55,6 katılıyor, %38,9 kısmen katılıyor ve %5,6 katılmıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyor ve hiç katılmıyor cevabı veren olmamıştır.

Dokuzuncu maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %30 katılıyor, %40 kısmen katılıyor ve %30 katılmıyor, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %33,3 katılıyor, %33,3 kısmen katılıyor ve %33,3 katılmıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyor ve hiç katılmıyor cevabı veren olmamıştır.

Onuncu maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %35 katılıyor, %30 kısmen katılıyor ve %35 katılmıyor, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %27,8 katılıyor, %38,9 kısmen katılıyor ve %33,3 katılmıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyor ve hiç katılmıyor cevabı veren olmamıştır.

On birinci maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %45 katılıyor, %25 kısmen katılıyor ve %30 katılmıyor, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %44,4 katılıyor, %27,8 kısmen katılıyor ve %2,8 katılmıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyor ve hiç katılmıyor cevabı veren olmamıştır.

On ikinci maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %20 tamamen katılıyor, %50 katılıyor ve %30 de kısmen katılıyor, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %11,1 tamamen katılıyor, %38,9 katılıyor ve %50 kısmen katılıyor cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyor ve hiç katılmıyor cevabı veren olmamıştır.

On üçüncü maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %25 tamamen katılıyorum, %55 katılıyorum ve %20 de kısmen katılıyorum, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %22,2 tamamen katılıyorum, %61,1 katılıyorum ve %16,7 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On dördüncü maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %20 tamamen katılıyorum, %30 katılıyorum , %40 kısmen katılıyorum ve %10 katılmıyorum, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %38,9 katılıyorum , %55,6 kısmen katılıyorum ve %5,6 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Kazanımlardan haberdar olan öğretmenler hiç katılmıyorum cevabı vermemişlerdir. Kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabını vermemişlerdir.

On beşinci maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %15 tamamen katılıyorum, %30 katılıyorum , %35 kısmen katılıyorum ve %20 katılmıyorum, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %5,6 tamamen katılıyorum, %27,8 katılıyorum , %55,6 kısmen katılıyorum ve %11,1 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On altıncı maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %20 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %30 de kısmen katılıyorum, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %116,7 tamamen katılıyorum, %44,4 katılıyorum ve %38,9 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On yedinci maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %25 tamamen katılıyorum, %45 katılıyorum ve %30 de kısmen katılıyorum, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %55,6 katılıyorum ve %44,4 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Kazanımlardan haberdar olan öğretmenler katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı vermemişlerdir. Kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise tamamen katılıyorum, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabını vermemişlerdir.

On sekizinci maddeye kazanımlardan haberdar olan öğretmenler %20 tamamen katılıyorum, %70 katılıyorum ve %10 de kısmen katılıyorum,

kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenler ise %5,6 tamamen katılıyorum, %72,2 katılıyorum ve %22,2 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

4.3.7. Araştırmanın yedinci alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın yedinci alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının ilişkin görüşleri arasında hizmet içi eğitim alma durumuna göre anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo 4.13.’te verilmiştir.

Tablo 4.13. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre Ki-kare Analiz Sonuçları

Maddeler	Hizmet İçi Eğitim	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
M1	Evet	2	14,3	9	64,3	3	21,4	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	4	16,7	13	54,2	7	29,5	-	-	-	-			
M2	Evet	1	7,1	7	50,0	6	42,9	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	6	25,0	11	45,8	7	29,2	-	-	-	-			
M3	Evet	1	7,1	9	64,3	4	28,6	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	7	29,2	9	37,5	8	33,3	-	-	-	-			
M4	Evet	1	7,1	10	71,4	3	21,4	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	7	29,2	11	45,8	6	25,0	-	-	-	-			
M5	Evet	-	-	10	71,4	2	14,3	2	14,3	-	-	*	*	*
	Hayır	-	-	14	58,3	8	33,3	2	8,3	-	-			
M6	Evet	1	7,1	2	14,3	8	57,1	3	21,4	-	-	*	*	*
	Hayır	2	8,3	10	41,7	9	37,5	3	12,5	-	-			
M7	Evet	-	-	2	14,3	10	71,4	2	14,3	-	-	*	*	*
	Hayır	-	-	9	37,5	12	50,0	3	12,5	-	-			
M8	Evet	-	-	2	14,3	11	78,6	1	7,1	-	-	*	*	*
	Hayır	-	-	17	70,8	4	16,7	3	12,5	-	-			
M9	Evet	-	-	2	14,3	8	57,1	4	28,6	-	-	*	*	*
	Hayır	-	-	10	41,7	6	25,0	8	33,3	-	-			
M10	Evet	-	-	3	21,4	6	42,9	5	35,7	-	-	*	*	*
	Hayır	-	-	9	37,5	7	29,2	8	33,3	-	-			
M11	Evet	-	-	3	21,4	6	42,9	5	35,7	-	-	*	*	*
	Hayır	-	-	14	58,3	4	16,7	6	25,0	-	-			
M12	Evet	1	7,1	5	35,7	8	57,1	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	5	20,8	12	50,0	7	29,2	-	-	-	-			
M13	Evet	1	7,1	10	71,4	3	21,4	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	8	33,3	12	50,0	4	16,7	-	-	-	-			
M14	Evet	1	7,1	4	28,6	8	57,1	1	7,1	-	-	*	*	*
	Hayır	3	12,5	9	37,5	10	41,7	2	8,3	-	-			
M15	Evet	1	7,1	3	21,4	8	57,1	2	14,3	-	-	*	*	*
	Hayır	3	12,5	8	33,3	9	37,5	4	16,7	-	-			
M16	Evet	1	7,1	9	64,3	4	28,6	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	6	25,0	9	37,5	9	37,5	-	-	-	-			
M17	Evet	1	7,1	9	64,3	4	28,6	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	4	16,7	10	41,7	10	41,7	-	-	-	-			
M18	Evet	1	7,1	12	85,7	1	7,1	-	-	-	-	*	*	*
	Hayır	4	16,7	15	62,5	5	20,8	-	-	-	-			

*** Ki kare testi sonucu değeri, 5’ten küçük gözenek sayısı %20’yi aşan maddeler.

Tablo 4.13. incelendiğinde tüm maddelerde beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği ilgili literatürde bildirilmiştir.

Birinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %14,3 tamamen katılıyorum, %64,3 katılıyorum ve %21,4 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %16,7 tamamen katılıyorum, %54,2 katılıyorum ve %29,5 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

İkinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %42,9 kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %45,8 katılıyorum ve %29,2 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Üçüncü maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %64,3 katılıyorum ve %28,6 kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %29,2 tamamen katılıyorum, %37,5 katılıyorum ve %33,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dördüncü maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %71,4 katılıyorum ve %21,4 kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %29,2 tamamen katılıyorum, %45,8 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Beşinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %71,4 katılıyorum, %14,3 kısmen katılıyorum ve %14,3 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %58,3 katılıyorum, %33,3 kısmen katılıyorum ve %33,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabını veren olmamıştır.

Altıncı maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %14,3 katılıyorum , %57,1 kısmen katılıyorum ve

%21,4 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %8,3 tamamen katılıyorum, %41,7 katılıyorum , %37,5 kısmen katılıyorum ve %12,5 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Yedinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %14,3 katılıyorum, %71,4 kısmen katılıyorum ve %14,3 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %37,5 katılıyorum, %50 kısmen katılıyorum ve %12,5 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dokuzuncu maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %14,3 katılıyorum, %78,6 kısmen katılıyorum ve %7,1 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %70,8 katılıyorum, %16,7 kısmen katılıyorum ve %12,5 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dokuzuncu maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %14,3 katılıyorum, %57,1 kısmen katılıyorum ve %28,6 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %41,7 katılıyorum, %25 kısmen katılıyorum ve %33,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Onuncu maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %21,4 katılıyorum, %42,9 kısmen katılıyorum ve %35,7 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %37,5 katılıyorum, %29,2 kısmen katılıyorum ve %33,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On birinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %21,4 katılıyorum, %42,9 kısmen katılıyorum ve %35,7 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %58,3 katılıyorum, %16,7 kısmen katılıyorum ve %25 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On ikinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %35,7 katılıyorum ve %57,1 de kısmen katılıyorum,

rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %20,8 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %29,2 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On üçüncü maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %71,4 katılıyorum ve %21,4 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %33,3 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %16,7 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On dördüncü maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %28,6 katılıyorum , %57,1 kısmen katılıyorum ve %7,1 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %12,5 tamamen katılıyorum, %37,5 katılıyorum , %41,7 kısmen katılıyorum ve %8,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On beşinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %21,4 katılıyorum , %57,1 kısmen katılıyorum ve %14,3 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %12,5 tamamen katılıyorum, %33,3 katılıyorum , %37,5 kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On altıncı maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %64,3 katılıyorum ve %28,6 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %37,5 katılıyorum ve %37,5 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On yedinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %64,3 katılıyorum ve %28,6 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %16,7 tamamen katılıyorum, %41,7 katılıyorum ve %41,7 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On sekizinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenler %7,1 tamamen katılıyorum, %85,7 katılıyorum ve %7,1 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenler ise %16,7 tamamen katılıyorum, %62,5 katılıyorum ve %20,8 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

4.3.8. Araştırmanın sekizinci alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın **sekizinci alt amacı** olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının ilişkin görüşleri arasında hizmet içi eğitime ihtiyaç duyma durumuna göre anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo 4.14.’te verilmiştir.

Tablo 4.14. 8. Sınıf Rehberlik Programının Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime İhtiyaç Duyma Durumuna Göre Ki-kare Analiz Sonuçları

Maddeler	Hizmet İçi Eğitime İhtiyaç Duyma	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X ²	sd	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
M1	Evet	4	15,4	15	57,7	7	26,9	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	2	16,7	7	58,3	3	25,0	-	-	-	-			
M2	Evet	5	19,2	13	50,0	8	30,8	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	2	16,7	5	41,7	5	41,7	-	-	-	-			
M3	Evet	5	19,2	11	42,3	10	38,5	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	3	25,0	7	58,3	2	16,7	-	-	-	-			
M4	Evet	5	19,2	13	50,0	8	30,8	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	3	25,0	8	66,7	1	8,3	-	-	-	-			
M5	Evet	-	-	16	61,5	7	26,9	3	11,5	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	8	66,7	3	25,0	1	8,3	-	-			
M6	Evet	2	7,7	6	23,1	13	50,0	5	19,2	-	-	*	*	*
	Kısmen	1	8,3	6	50,0	4	33,3	1	8,3	-	-			
M7	Evet	-	-	7	26,9	15	57,7	4	15,4	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	4	33,3	7	58,3	1	8,3	-	-			
M8	Evet	-	-	13	50,0	10	38,5	3	11,5	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	6	50,0	5	41,7	1	8,3	-	-			
M9	Evet	-	-	7	26,9	9	34,6	10	38,5	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	5	41,7	5	41,7	2	16,7	-	-			
M10	Evet	-	-	8	30,8	7	26,9	11	42,3	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	4	33,3	6	50,0	2	16,7	-	-			
M11	Evet	-	-	11	42,3	6	23,1	9	34,6	-	-	*	*	*
	Kısmen	-	-	6	50,0	4	33,3	2	16,7	-	-			
M12	Evet	4	15,4	11	42,3	11	42,3	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	2	16,7	6	50,0	4	33,3	-	-	-	-			
M13	Evet	6	23,1	14	53,6	6	23,1	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	3	25,0	8	66,7	1	8,3	-	-	-	-			
M14	Evet	3	11,5	7	26,9	14	53,8	2	7,7	-	-	*	*	*
	Kısmen	1	8,3	6	50,0	4	33,3	1	8,3	-	-			
M15	Evet	3	11,5	5	19,2	14	53,6	4	15,4	-	-	*	*	*
	Kısmen	1	8,3	6	50,0	3	25,0	2	16,7	-	-			
M16	Evet	6	23,1	11	42,3	9	34,6	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	1	8,3	7	58,3	4	33,3	-	-	-	-			
M17	Evet	4	15,4	11	42,3	11	42,3	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	1	8,3	8	66,7	3	25,0	-	-	-	-			
M18	Evet	4	15,4	18	69,2	4	15,4	-	-	-	-	*	*	*
	Kısmen	1	8,3	9	75,0	2	16,7	-	-	-	-			

*** Ki kare testi sonucu değeri, 5’ten küçük gözenek sayısı %20’yi aşan maddeler.

Tablo 4.14. incelendiğinde tüm maddelerde beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği ilgili literatürde bildirilmiştir.

Birinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %15,4 tamamen katılıyorum, %57,7 katılıyorum ve %26,9 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %16,7 tamamen katılıyorum, %58,3 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

İkinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %19,2 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %30,8 kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %16,7 tamamen katılıyorum, %41,7 katılıyorum ve %41,7 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Üçüncü maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %19,2 tamamen katılıyorum, %42,3 katılıyorum ve %38,5 kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %58,3 katılıyorum ve %16,7 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dördüncü maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %19,2 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %30,8 kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %66,7 katılıyorum ve %8,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Beşinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %61,5 katılıyorum, %26,9 kısmen katılıyorum ve %11,5 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %66,7

katılıyorum, %25 kısmen katılıyorum ve %8,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Altıncı maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %7,7 tamamen katılıyorum, %23,1 katılıyorum , %50 kısmen katılıyorum ve %19,2 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %8,3 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum , %33,3 kısmen katılıyorum ve %8,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Yedinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %26,9 katılıyorum, %57,7 kısmen katılıyorum ve %15,4 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %33,3 katılıyorum, %58,3 kısmen katılıyorum ve %8,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Sekizinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %50 katılıyorum, %38,5 kısmen katılıyorum ve %11,5 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %50 katılıyorum, %41,7 kısmen katılıyorum ve %8,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Dokuzuncu maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %26,9 katılıyorum, %34,6 kısmen katılıyorum ve %38,5 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %41,7 katılıyorum, %41,7 kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

Onuncu maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %30,8 katılıyorum, %26,9 kısmen katılıyorum ve %42,3 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %33,3 katılıyorum, %50 kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum cevabı vermişlerdir.

Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır

On birinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %42,3 katılıyorum, %23,1 kısmen katılıyorum ve %34,6 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %50 katılıyorum, %33,3 kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da tamamen katılıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On ikinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %15,4 tamamen katılıyorum, %42,3 katılıyorum ve %42,3 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %16,7 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum ve %33,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On üçüncü maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %23,1 tamamen katılıyorum, %53,6 katılıyorum ve %23,1 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %25 tamamen katılıyorum, %66,7 katılıyorum ve %8,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On dördüncü maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %11,5 tamamen katılıyorum, %26,9 katılıyorum , %53,8 kısmen katılıyorum ve %7,7 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %8,3 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum , %33,3 kısmen katılıyorum ve %8,3 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On beşinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %11,5 tamamen katılıyorum, %19,2 katılıyorum , %53,6 kısmen katılıyorum ve %15,4 katılmıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %8,3 tamamen katılıyorum, %50 katılıyorum , %25

kısmen katılıyorum ve %16,7 katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On altıncı maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %23,1 tamamen katılıyorum, %42,3 katılıyorum ve %34,6 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %8,3 tamamen katılıyorum, %58,3 katılıyorum ve %33,3 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On yedinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %15,4 tamamen katılıyorum, %42,3 katılıyorum ve %42,3 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %8,3 tamamen katılıyorum, %66,7 katılıyorum ve %25 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

On sekizinci maddeye rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenler %15,4 tamamen katılıyorum, %69,2 katılıyorum ve %15,4 de kısmen katılıyorum, rehberlik konusunda hizmet içi eğitime kısmen ihtiyaç duyan öğretmenler ise %8,3 tamamen katılıyorum, %75 katılıyorum ve %16,7 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Her iki gruptan da katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı veren olmamıştır.

4.3.9. Araştırmanın dokuzuncu alt amacına ilişkin bulgular

Araştırmanın **dokuzuncu alt amacı** olan “sınıf rehber öğretmenlerinin okuldaki rehberlik uygulamalarına ilişkin genel görüşleri nelerdir?” sorusunu test etmek amacıyla öğretmenlerin ankete vermiş oldukları cevapların analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablo **4.15.**'te verilmiştir.

Tablo 4.15.. Öğretmenlerin okuldaki rehberlik uygulamalarına ilişkin görüşlerinin genel dağılımı

Maddeler	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Rehberlik servisinden gerekli destek alınabiliyor.	5	13,2	14	36,8	16	42,1	2	5,3	1	2,6
İhtiyaç halinde gerekli araç-gereçler (doküman, ölçek, yazışmalar, formlar, yer temini vb.) sağlanıyor.	-	-	8	13,2	17	44,7	8	21,1	5	13,2
Rehberlik faaliyetleri için ayrılan zaman yeterlidir.	-	-	3	7,9	17	44,7	14	36,8	4	10,5
Rehberlik ve psikolojik danışmanlık uygulamaları önemlidir.	26	68,4	9	23,7	1	2,6	-	-	2	5,3

Tablo 4.15. incelendiğinde “Rehberlik servisinden gerekli destek alınabiliyor” maddesine %13,2 tamamen katılıyorum, %36,8 katılıyorum, %42,1 kısmen katılıyorum, %5,3 katılmıyorum ve %2,6 hiç katılmıyorum cevapları verilmiştir. “İhtiyaç halinde gerekli araç-gereçler (doküman, ölçek, yazışmalar, formlar, yer temini vb.) sağlanıyor” maddesine %13,2 katılıyorum, %44,7 kısmen katılıyorum, %21,1 katılmıyorum ve %13,2 hiç katılmıyorum cevapları verilmiştir. “Rehberlik faaliyetleri için ayrılan zaman yeterlidir” maddesine %7,9 katılıyorum, %44,7 kısmen katılıyorum, %36,8 katılmıyorum ve %10,5 hiç katılmıyorum cevapları verilmiştir. “Rehberlik ve psikolojik danışma uygulamaları önemlidir” maddesine %68,4 tamamen katılıyorum, %23,7 katılıyorum, %2,6 kısmen katılıyorum ve %5,3 hiç katılmıyorum cevapları verilmiştir.

5. BÖLÜM

BULGULARIN YORUMLANMASI

Bu bölümde araştırma sonucunda edinilen bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir.

5.1 Araştırmanın Evrenine ait bulguların yorumu

Tablo 4.1.'de öğretmenlerin görev yaptıkları sınıf mevcutlarına ait % ve f değerleri verilmiştir. Bu tabloya bakıldığında sınıf mevcudu 26 ve üzeri olanların %55,3 olduğu görülmektedir. Erden (1998 akt. Çınar, 2004) kalabalık sınıflarda öğrencilerin dikkatinin çabuk dağıldığını, sınıf düzeninin korunmasının zor olduğunu ve sınırlı sayıda öğretim yönteminin kullanılabildiği belirtmiş ve buna bağlı olarak öğretmenin çabuk yorulduğunu ve güdüsünün azaldığını ifade etmiştir. Bu bağlamda sınıf mevcudunun kalabalık olmasının olumsuz bir etmen olduğu söylenebilir.

Tablo 4.2. incelendiğinde öğretmenlerin %52,6'sı 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarından haberdardır. Öğretmenlerin %47,4'ü de bu kazanımlardan kısmen haberdar olduğunu ifade etmiştir. Programın başarılı biçimde yürütülebilmesi için sınıf rehber öğretmenleri tarafından programın temel yapısının ve amaçlarının anlaşılabilmiş olması, esnek, ılımlı ve kararlı tutumların sınıf ortamına taşınması gerekmektedir (MEB, 2006, 15). Öğretmenlerin kazanımlardan haberdar olma durumunun program için olumlu bir faktör olduğu söylenebilir.

Tablo 4.3. incelendiğinde öğretmenlerin %63,2'si rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almadığını belirtmiştir. Selimoğlu ve Yılmaz (2009) yapmış oldukları çalışmanın sonucunda hizmet içi eğitimin son derece önemli olduğu,

hizmet içi eğitimin verimliliği arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçtan hareketle öğretmenlerin çoğunluğunun hizmet içi eğitim almamış olması programın amacına ulaşmasında olumsuz bir etken oluşturabileceği yargısına varılabilir.

Tablo 4.4. incelendiğinde öğretmenlerin %68,4'ü rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Yine öğretmenlerin %31,6'sında rehberlik konusunda kısmen de olsa hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Hizmet içi eğitime ihtiyaç duymadığını belirtmen öğretmen ise yoktur.

5.2. Araştırmanın Ana Problemine İlişkin Bulguların Yorumu

Tablo 4.6'de öğretmenlerin 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşlerinin % ve f değerleri verilmiştir. Aşağıda bu değerler doğrultusunda her madde incelenmiş ve ilgili yorumlar yapılmıştır.

1. maddede öğretmenlerin kazanım maddesine karşı olumlu bir tutum içinde oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu kazanım maddesinin amacına ulaştığını belirtmiştir. %26,3'lük bir kısım ise bu maddeye tam katılmadıklarını ancak bu kazanım maddesinin kısmen amacına ulaştığını belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere geleceğin meslekleri hakkında bilgi toplaması konusunda yardımcı olduğu görüşünü paylaştıkları söylenebilir. Maddeye katılım oranının yüksek olması programın amacına ulaşması açısından olumlu bir faktördür.

2. maddede öğretmenlerin kazanım maddesine karşı olumlu bir tutum içinde oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin çoğunluğu kazanım maddesinin amacına ulaştığını belirtirken %34,2'lik kısım ise kazanım maddesinin kısmen amacına ulaştığını belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğunun 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişisel özellikleri ifade etmesi konusunda yardımcı olduğu görüşünü paylaşmıştır. Bununla beraber azımsanamayacak bir yüzdeye sahip olan %34,2'lik bir kısım ise bu amaca kısmen ulaşıldığı yönünde görüş beyan etmişlerdir. Maddeye katılım oranının yüksek olmasının olumlu bir faktör olması program açısından yararlı olmasının yanında, kısmen katılım oranının da yüksek olması değerlendirilmesi gereken bir durumdur.

3. maddede öğretmenlerin kazanım maddesine karşı olumlu bir tutum içinde oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin çoğunluğu kazanım maddesinin amacına

ulaştığını belirtirken %31,6'lık kısım ise kazanım maddesinin kısmen amacına ulaştığını belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğunun 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitimi fark etmesi konusunda yardımcı olduğu görüşünü paylaşmıştır. Bununla beraber azımsanamayacak bir yüzdeye sahip olan %31,6'lık bir kısım ise bu amaca kısmen ulaşıldığı yönünde görüş beyan etmişlerdir. Maddeye katılım oranının yüksek olmasının olumlu bir faktör olması program açısından yararlı olmasının yanında, kısmen katılım oranının da yüksek olması değerlendirilmesi gereken bir durumdur.

4. maddede öğretmenlerin kazanım maddesine karşı olumlu bir tutum içinde oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu kazanım maddesinin amacına ulaştığını belirtmiştir. %23,7'lik bir kısım ise bu maddeye tam katılmadıklarını ancak bu kazanım maddesinin kısmen amacına ulaştığını belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere yeteneklerinin meslek seçimindeki rolünü fark etmesi konusunda yardımcı olduğu görüşünü paylaştıkları söylenebilir. Maddeye katılım oranının yüksek olması programın amacına ulaşması açısından olumlu bir faktördür.

2., 3. ve 4. maddeye verilen cevaplar aynı doğrultuda şekillenmiştir. Bu bağlamda mesleklerin gerekliliklerinin öğrencilere öğretilmesi konusunda öğretmenlerin kısmen de olsa tereddüt içinde oldukları ve programın tam anlamıyla bu kazanımları kazandıramadığı düşüncesi içinde oldukları söylenebilir.

5. maddede öğretmenler “tamamen katılıyorum” ve “hiç katılmıyorum” seçeneklerini işaretlememişlerdir. %63,2'lik bir kısım bu kazanım maddesine katıldıklarını belirtirken, %26,3'lik kısım kısmen katıldığını, %10,5'lik kısmının ise katılmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere iş başvurusu için özgeçmiş yazabilmesi konusunda yardımcı olduğu görüşünü paylaşmıştır. %26,3'lük kısım bu amaca kısmen ulaşıldığını %10,5'lik bir kısmın ise bu amaca ulaşamadığını belirtmiştir. Katılım oranının yüksek olması durumunun yanında olumsuz görüşlerinde olması programın amacına ulaşması açısından olumsuz bir faktördür ve bu durumun değerlendirilmesi gerekmektedir.

6. maddede öğretmenlerin bir kısmının kazanım maddesine karşı olumlu bir tutum içinde olduğu ancak olumsuz görüşlerinde beyan edildiği söylenebilir. Öğretmenlerin %39,5'i kazanım maddesinin amacına ulaştığını, %44,7'si kısmen

ulaştığını ve %15,8'i de ulaşmadığını belirtmiştir. Bu bağlamda 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere mesleki amaçlara ulaşmada genel ortaöğretim programlarını değerlendirmesi konusunda yardımcı olma işlevinin tam olarak yerine getiremediği yönünde bir görüş dağılımının olduğu söylenebilir. Kazanım maddesine karşı geliştirilen bu olumsuz tutumun programın amacına ulaşması konusunda engel teşkil ettiği söylenebilir. Bu nedenle bu olumsuz tutumun giderilmesi programın işlerliği açısından önemlidir.

7. maddede öğretmenlerin çoğunluğunun kazanım maddesine karşı olumsuz bir tutum içerisinde olduğu söylenebilir. %28,9'luk bir kısım kazanım maddesinin işlevini yerine getirdiği, %57,9'luk kısmın kazanım maddesinin işlevini kısmen yerine getirdiği ve %13,2'lik bir kısmında kazanım maddesinin işlevini yerine getirmedeği doğrultusunda görüş bildirdiği gözlemlenmiştir. Bu değerlere bakılarak 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere mesleki amaçlara ulaşmada mesleki ve teknik programları değerlendirmesi konusunda yardımcı olma işlevini yerine getirmedeği söylenebilir. Kazanım maddesine karşı geliştirilen bu olumsuz tutumun programın amacına ulaşmasını engellediği, programın işlerliği için bu olumsuz tutumun giderilmesi gerektiği söylenebilir.

6. ve 7. Maddelere bakıldığında görüşlerin hemen hemen aynı doğrultuda şekillendiği ve mesleki amaçlara ulaşma konusunda programın işlevlerini yerine tam olarak getiremediği doğrultusunda görüşlerin birleştiği görülmektedir.

8. madde incelendiğinde öğretmenlerin yarısının bu kazanım maddesine katıldıkları gözlemlenmiştir. %39,5'inin kısmen katıldığı %10,5'inin ise katılmadıkları görülmektedir. Bu değerlerden yola çıkarak 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere ilköğretim sonrasında yapabileceği işleri belirlemesi konusunda yardımcı olma işlevini tam olarak yerine getirmedeği söylenebilir. Kazanım maddesine ilişkin yorumların yarısının olumlu yarısının olumsuz olması programın tam anlamıyla amacına ulaşmasına engel teşkil edebilir. Bu nedenle olumsuz tutumun kaynağının belirlenmesi ve düzeltilmeye çalışılması gerekmektedir denebilir.

9. madde incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu olumsuz yönde görüş bildirmiştir denebilir. %31,6'lık kısım kazanım maddesine katılım gösterirken %36,8'lik kısım kısmen katılım göstermiş %31,6'lık kısımda katılmadığını

belirtmiştir. Bu bağlamda 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere ortaöğretim tercilerini yaparken “eğitsel ve mesleki planlama dosyasından” faydalanması konusunda yardımcı olma işlevini tam olarak yerine getiremediği söylenebilir. Kazanım maddesine karşı geliştirilen bu olumsuz tutumun programın amacına ulaşmasını engellediği, programın işlerliği için bu olumsuz tutumun giderilmesi gerektiği söylenebilir.

10. madde incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu olumsuz yönde görüş bildirmiştir denebilir. %31,6’lık kısım kazanım maddesine katılım gösterirken %34,2’lik kısım kısmen katılım göstermiş %34,2’lik kısımda katılmadığını belirtmiştir. Bu bağlamda 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere ortaöğretim tercilerini yaparken okulda uygulanan test dışı tekniklerin sonuçlarından faydalanması konusunda yardımcı olma işlevini tam olarak yerine getiremediği söylenebilir. Kazanım maddesine karşı geliştirilen bu olumsuz tutumun programın amacına ulaşmasını engellediği, programın işlerliği için bu olumsuz tutumun giderilmesi gerektiği söylenebilir.

11. madde incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu olumsuz yönde görüş bildirmiştir denebilir. %44,7’lik kısım kazanım maddesine katılım gösterirken %26,3’lük kısım kısmen katılım göstermiş %28,9’luk kısımda katılmadığını belirtmiştir. Bu bağlamda 8. Sınıf rehberlik programının öğrencilere ortaöğretim tercilerini yaparken okulda uygulanan test sonuçlarından faydalanması konusunda yardımcı olma işlevini tam olarak yerine getiremediği söylenebilir. Kazanım maddesine karşı geliştirilen bu olumsuz tutumun programın amacına ulaşmasını engellediği, programın işlerliği için bu olumsuz tutumun giderilmesi gerektiği söylenebilir.

9., 10. ve 11. Maddelere bakıldığında görüşlere ait % değerlerinin birbirine yakın olduğu ve benzer doğrultuda şekillendiği söylenebilir. Bu maddelerdeki sonuçlara toplu olarak bakıldığında programın öğrencilerin bir sonraki eğitim kademesini seçme konusunda bir takım sorunlarının olduğu ve işlevini tam anlamıyla yerine getiremediği söylenebilir.

12. madde incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu ifadeye olumlu yönde katılım göstermektedirler. %15,8’i tamamen katıldığını, %44,7’si katıldığını ve %39,5’i de kısmen katıldığını ifade etmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda 8. Sınıf

rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımları mesleki ve eğitsel yönlendirme yardımcı olur denilebilir. Bununla beraber %39,5'lik bir kısmın bu ifadeye kısmen katılması öğretmenlerin bu konuda bazı çekincelerinin olduğunu göstermektedir. Bu çekinceler programın tam anlamıyla amacına ulaşması konusunda sıkıntılar yaratabilir.

13. maddede öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ifadeye olumlu yönde katılım göstermektedirler. %18,4'lük bir kısım kısmen katıldığını belirtmiştir. Bu değerler doğrultusunda 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımları öğrenciler için önemlidir denebilir. Öğretmenlerin bu ifadeye büyük oranda olumlu katılım göstermeleri programın hedefine ulaşmasında olumlu bir faktördür.

14. madde incelendiğinde öğretmenlerin yarısının ifadeye olumlu yönde katıldıkları yarısının ise katılmadıkları gözlemlenmiştir. Bu bağlamda 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarını öğrenciler uzun süre kullanabilir ifadesi öğretmenler arasında bir bölünme meydana getirmiştir denebilir.

15. madde incelendiğinde öğretmenlerin yarısına yakını ifadeye olumlu yönde cevap verirken yarısından fazla bir kısmının da ifadeye olumsuz yanıt verdikleri gözlemlenmiştir. Bu değerler incelendiğinde 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımları unutmaya karşı dirençlidir ifadesi tam anlamıyla kabul görmemiştir denebilir.

16. maddede öğretmenlerin çoğunluğu ifadeye karşı olumlu bir tutum içerisindeyler. %65,8'lik kısmı ifadeye olumlu yönde yanıt verirken %34,2'lik kısmı da olumsuz yönde yanıt vermiştir. Bu bağlamda 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımları gelecekte öğrencilerin işine yarar denebilir. Maddeye katılım oranının yüksek olması programın amacına ulaşması açısından olumlu bir faktördür.

17. maddede öğretmenlerin çoğunluğu ifadeye karşı olumlu bir tutum içerisindeyler. %63,2'lik kısmı ifadeye olumlu yönde yanıt verirken %36,8'lik kısmı da olumsuz yönde yanıt vermiştir. Bu bağlamda 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımları öğrenciler için önemlidir denebilir. Maddeye

katılım oranının yüksek olması programın amacına ulaşması açısından olumlu bir faktördür.

18. madde incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ifadeye karşı olumlu bir tutum içerisinde olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin %84,2'lik kısmı ifadeye olumlu yönde yanıt verirken %15,8'lik kısmı da olumsuz yönde yanıt vermiştir. Bu bağlamda 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının sunulduğu sırası öğrenme ilkelerine uygundur denebilir. Maddeye katılım oranının yüksek olması programın amacına ulaşması açısından olumlu bir faktördür.

Tablo 4.6. genel olarak incelendiğinde %10,5 (72) tamamen katılıyorum, %45,76 (313) katılıyorum, %34,35 (235) kısmen katılıyorum ve %9,39 (64) katılmıyorum cevabı verilmiştir. Bu değerler ışığında öğretmenlerin yarısından fazla bir kısmının 8. Rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına karşı olumlu bir tutum geliştirdiği, öğretmenlerin yarısından az bir kısmının ise 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına karşı olumsuz yönde bir tutum geliştirdiği söylenebilir.

5.3. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulguların Yorumu

Aşağıda araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

5.3.1. Araştırmanın Birinci Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu

Araştırmanın birinci alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımların ilişkin görüşleri arasında yaşa göre anlamlı bir ilişki var mıdır “ sorusuna verilen cevapların ki-kare analiz sonuçları Tablo 4.7’de verilmiştir. Tablo 4.7 incelendiğinde ki-kare analiz sonuçlarının 9.10.11. maddeler dışında hesaplanamadığı görülmektedir. 9.10.11. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20’sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği, bu nedenle yorumlamaların % ve f değerleri üzerinden yapılması gerektiği ilgili literatürde bildirilmiştir.

4. madde incelendiğinde “katılıyorum” seçeneğine verilen cevapların % değerleri birbirine yakinken, yaş arttıkça olumsuz sayılabilecek olan “kısmen katılıyorum” seçeneğine katılım oranı azalmış, “tamamen katılıyorum” seçeneğine katılım oranı artmıştır.

5. Madde incelendiğinde 20-30 yaş arası öğretmenlerin “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştığı, 31 yaş ve üzeri öğretmenlerde ise olumsuz sayılabilecek “kısmen katılıyorum” seçeneğine doğru bir kayma olduğu söylenebilir.

15. madde incelendiğinde 20-30 yaş arası öğretmenlerin %27,8’i katılmıyorum seçeneğini işaretlerken 31 yaş ve üzeri öğretmenlerde ise bu oran %5’tir. Bu bağlamda yaş artışının bu maddede olumlu görüşlere doğru bir yönelmeye neden olduğu söylenebilir.

17. Madde incelendiğinde 20-30 yaş arası öğretmenlerin olumsuz sayılabilecek “kısmen katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştıkları, 31 yaş ve üzeri öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ise “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmüştür.

9., 10. ve 11. maddelerin ki-kare test sonuçlarına bakıldığında 9. Ve 11. Maddelerde yaşa bağlı herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. 10. Madde incelendiğinde ki-kare değerinin $p < 0,05$ çıktığı ve anlamlı bir ilişkinin ortaya çıktığı söylenebilir. 10. Maddede yaş aralığı yukarı doğru çıktıkça olumlu yönde görüş bildiren “katılıyorum” seçeneğinden olumsuz görüş olarak sayılabilecek olan “kısmen katılıyorum” seçeneğine doğru bir kayma görülmektedir. Bu bağlamda yaş değerindeki artışın 10. Maddedeki olumlu görüş oranını azalttığı söylenebilir.

1., 2., 3., 6., 7., 8., 12., 13., 14., 16. ve 18. maddelerdeki işaretlemelerin seçeneklere dağılım % değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

5.2.2. Araştırmanın İkinci Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu

Araştırmanın ikinci alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımların ilişkin görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki var mıdır “ sorusuna verilen cevapların ki-kare analiz sonuçları Tablo 4.8.’de verilmiştir. Tablo 4.8. incelendiğinde ki-kare analiz sonuçlarının 9.10.11. maddeler dışında

hesaplanamadığı görülmektedir. 9.10.11. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki-kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği, bu nedenle yorumlamaların % ve f değerleri üzerinden yapılması gerektiği ilgili literatürde bildirilmiştir.

5. madde incelendiğinde “katılıyorum” seçeneğine verilende cevapların % değerleri birbirine yakınken, “kısmen katılıyorum” cevabına bakıldığında erkek öğretmenlerin % değeri bayan öğretmenlerin iki katından daha fazladır. Erkek öğretmenler “katılmıyorum” cevabını işaretlememişlerdir ancak bayan öğretmenlerin %20'si “katılmıyorum” cevabını vermişlerdir.

8. madde incelendiğinde “katılmıyorum” seçeneğine verilen cevapların % değeri birbirine yakındır. Erkek öğretmenlerin yarısı “kısmen katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Bayan öğretmenlerin yarısından fazlası da “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

9., 10. ve 11. maddelerin ki-kare test sonuçlarına bakıldığında görüşler ile cinsiyet değişkeni arasında $p>0,05$ çıktığı ve anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

1., 2., 3., 4., 6., 7., 12., 13., 14., 15., 16., 17. ve 18 maddelerdeki işaretlemelerin seçeneklere dağılım % değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

5.3.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımların ilişkin görüşleri arasında alana göre anlamlı bir ilişki var mıdır “ sorusuna verilen cevapların ki-kare analiz sonuçları Tablo 4.9’da verilmiştir. Tablo 4.9 incelendiğinde ki-kare analiz sonuçlarının 9. ve 10. maddeler dışında hesaplanamadığı görülmektedir. 9. ve 10. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki-kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği, bu nedenle yorumlamaların % ve f değerleri üzerinden yapılması gerektiği ilgili literatürde bildirilmiştir.

5. madde incelendiğinde “kısmen katılıyorum” seçeneğine verilen cevapların % değerleri birbirine yakındır. Fen bilimleri alanında bulunan öğretmenler “katılmıyorum” seçeneğini işaretlemeyen Sosyal bilimler alanında bulunan öğretmenlerin %18,2’si bu seçeneği işaretlemişlerdir. Fen bilimleri alanında bulunan öğretmenlerin %75’i “katılıyorum” seçeneği işaretlerken Sosyal bilimler alanındaki öğretmenlerin %54,5’i bu seçeneği işaretlemişlerdir.

8. madde incelendiğinde “kısmen katılıyorum” seçeneğine verilen cevapların % değerleri birbirine yakındır. Fen bilimleri alanında bulunan öğretmenler “katılmıyorum” seçeneğini işaretlemeyen Sosyal bilimler alanında bulunan öğretmenlerin %18,2’si bu seçeneği işaretlemişlerdir. Fen bilimleri alanında bulunan öğretmenlerin %62,5’i “katılıyorum” seçeneği işaretlerken Sosyal bilimler alanındaki öğretmenlerin %40,9’u bu seçeneği işaretlemişlerdir.

12. madde incelendiğinde “tamamen katılıyorum” seçeneğine verilen cevapların % değerleri birbirine yakındır. Fen bilimleri alanındaki öğretmenler “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşırken sosyal bilimler alanındaki öğretmenlerde “kısmen katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşmışlardır.

14. madde incelendiğinde fen bilimleri alanında bulunan öğretmenler “katılmıyorum” seçeneğini işaretlemeyen sosyal bilimler alanında bulunan öğretmenlerin %13,6’sı bu seçeneği işaretlemişlerdir. Diğer seçeneklere verilen cevapların % değerleri yakındır.

15. madde incelendiğinde fen bilimleri alanında bulunan öğretmenlerin “kısmen katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştıkları, sosyal bilimler alanında bulunan öğretmenlerin seçeneklerde dağılım gösterdiği gözlemlenmiştir. Fen bilimleri alanında bulunan öğretmenlerin % 6,3’ü “katılmıyorum” cevabı verirken sosyal bilimler alanında bulunan öğretmenlerin %22,7’si bu cevabı vermiştir.

9. ve 10. maddelerin ki-kare test sonuçlarına bakıldığında görüşler ile alan değişkeni arasında $p>0,05$ çıktığı ve anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

1., 2., 3., 4., 6., 7., 11., 13., 16., 17. ve 18. maddelerdeki işaretlemelerin seçeneklere dağılım % değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

5.3.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında kıdemlerine göre anlamlı bir ilişki var mıdır “ sorusuna verilen cevapların ki-kare analiz sonuçları Tablo 4.10’da verilmiştir. Tablo 4.10 incelendiğinde ki-kare analiz sonuçlarının hiçbir madde için hesaplanamadığı görülmektedir. Tüm maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20’sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği, bu nedenle yorumlamaların % ve f değerleri üzerinden yapılması gerektiği ilgili literatürde bildirilmiştir.

2. madde incelendiğinde 1-9 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin %62,5’i “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiş, 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenleri %50’si “kısmen katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir.

4. madde incelendiğinde “katılıyorum” seçeneğine verilen cevapların % değerleri birbirine yakındır. 1-9 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin “kısmen katılıyorum” seçeneğine doğru yığılma gösterirken 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerinde “tamamen katılıyorum” seçeneğine doğru yığılma gösterdiği söylenebilir.

6. madde incelendiğinde “kısmen katılıyorum” seçeneğine verilen cevapların % değerleri birbirine yakındır. 1-9 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin “katılıyorum” ve “katılmıyorum” seçeneklerinde birbirine yakın dağılım gösterdiği, 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin ise “katılıyorum” seçeneğinde toplandıkları söylenebilir.

14. madde incelendiğinde “tamamen katılıyorum” ve “katılmıyorum” seçeneklerine verilen cevapların % değerleri birbirine yakındır. Öğretmenlerden 1-9 yıl arası kıdeme sahip olanlar %54,2 ile “kısmen katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşırken, 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler ise “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşmıştır.

15. madde incelendiğinde 1-9 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin “kısmen katılıyorum” ve “katılmıyorum” seçeneklerinde yoğunlaştıkları, 10 yıl ve üzeri

kıdeme sahip öğretmenlerin ise “katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” seçeneklerinde yoğunlaştıkları görülmektedir.

17. madde incelendiğinde 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin %71,4’ü “katılıyorum” cevabı vermişlerdir. 1-9 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin %37,5’i “katılıyorum” cevabı vermiş, %45,8’i de “kısmen katılıyorum” cevabı vermişlerdir.

1., 3., 4., 5., 7., 8., 9., 10., 11., 11., 13., 16. ve 18. maddelerdeki işaretlemelerin seçeneklere dağılım % değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

5.3.5. Araştırmanın Beşinci Alt Amacına İlişki Bulguların Yorumu

Araştırmanın beşinci alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında sınıf mevcuduna göre anlamlı bir ilişki var mıdır “ sorusuna verilen cevapların ki-kare analiz sonuçları Tablo 4.11’de verilmiştir. Tablo 4.11 incelendiğinde ki-kare analiz sonuçlarının 9. ve 10. maddeler dışında hesaplanamadığı görülmektedir. 9. ve 10. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20’sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği, bu nedenle yorumlamaların % ve f değerleri üzerinden yapılması gerektiği ilgili literatürde bildirilmiştir.

1. madde incelendiğinde 10-25 arası mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin %70’i “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. 26 ve üzeri mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerde ise bu oran %47,6’ya düşmüştür. 10-25 sınıf mevcuduna sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin %17,6’sı “kısmen katılıyorum” cevabı verirken, 26 ve üzeri mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerde ise bu oran %33,3’tür.

5. madde incelendiğinde 10-25 arası mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin çoğunluğu “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiş ve “katılmıyorum” cevabı vermemiştir. 26 ve üzeri mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %19 oranında “katılmıyorum” cevabı vermişlerdir.

11.madde incelendiğinde 10-25 arası mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin %41,2'si “katılmıyorum” cevabı vermişlerdir. 26 ve üzeri mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerde ise bu oran %19'dur. 10-25 arası mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin %35,3'ü “katılıyorum” cevabı verirken, 26 ve üzeri mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin %52,4'ü katılıyorum cevabı vermiştir.

14. madde incelendiğinde 10-25 arası mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin “katılmıyorum” cevabını vermedikleri görülmüştür. . 26 ve üzeri mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %14,3 oranında “katılmıyorum” cevabı vermiştir.

15. madde incelendiğinde 10-25 arası mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin “katılmıyorum” cevabını vermedikleri görülmüştür. . 26 ve üzeri mevcuda sahip sınıflarda görev yapan öğretmenler ise %28,6 oranında “katılmıyorum” cevabı vermiştir.

9. ve 10. maddelerin ki-kare test sonuçlarına bakıldığında görüşler ile görev yapılan sınıf mevcudu değişkeni arasında $p>0,05$ çıktığı ve anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

2., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 16., 17. ve 18. maddelerdeki işaretlemelerin seçeneklere dağılım % değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

5.3.6. Araştırmanın Altıncı Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu

Araştırmanın altıncı alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında kazanımlardan haberdar olma durumuna göre anlamlı bir ilişki var mıdır “ sorusuna verilen cevapların ki-kare analiz sonuçları Tablo 4.12'de verilmiştir. Tablo 4.12 incelendiğinde ki-kare analiz sonuçlarının 9.10.11. maddeler dışında hesaplanamadığı görülmektedir. 9.10.11. maddeler dışında kalan diğer maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği, bu nedenle

yorumlamaların % ve f değerleri üzerinden yapılması gerektiği ilgili literatürde bildirilmiştir.

6. madde incelendiğinde 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarından haberdar olan öğretmenlerin %15'inin "tamamen katılıyorum" cevabı verdikleri, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenlerin ise bu seçeneği işaretlemedikleri görülmüştür.

14. madde incelendiğinde 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarından haberdar olan öğretmenlerin %20'sinin "tamamen katılıyorum" cevabı verdikleri, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenlerin ise bu seçeneği işaretlemedikleri görülmüştür.

17. madde incelendiğinde 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarından haberdar olan öğretmenlerin %15'inin "tamamen katılıyorum" cevabı verdikleri, kazanımlardan kısmen haberdar olan öğretmenlerin ise bu seçeneği işaretlemedikleri görülmüştür.

9., 10. ve 11. maddelerin ki-kare test sonuçlarına bakıldığında görüşler ile kazanımlardan haberdar olma değişkeni arasında $p>0,05$ çıktığı ve anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

1., 2., 3., 4., 5., 7., 8., 12., 13., 15., 16. ve 18. maddelerdeki işaretlemelerin seçeneklere dağılım % değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

5.3.7. Araştırmanın Yedinci Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu

Araştırmanın yedinci alt amacı olan "sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında rehberlik hizmetleri konusunda hizmet içi eğitim alan durumuna göre anlamlı bir ilişki var mıdır" sorusuna verilen cevapların ki-kare analiz sonuçları Tablo 4.13'te verilmiştir. Tablo 4.13 incelendiğinde ki-kare analiz sonuçlarının hiçbir madde için hesaplanamadığı görülmektedir. Tüm maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20'sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği, bu nedenle yorumlamaların % ve f değerleri üzerinden yapılması gerektiği ilgili literatürde bildirilmiştir.

8. madde incelendiğinde hizmet içi eğitim alan öğretmenler “kısmen katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşırken, hizmet içi eğitim almayan öğretmenler “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşmıştır.

1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17. ve 18. maddelerdeki işaretlemelerin seçeneklere dağılım % değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

5.3.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu

Araştırmanın sekizinci alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim 8. Sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında rehberlik konusunda hizmet içi eğitime gereksinim duyma durumuna göre anlamlı bir ilişki var mıdır “ sorusuna verilen cevapların ki-kare analiz sonuçları Tablo 4.14’te verilmiştir. Tablo 4.14 incelendiğinde ki-kare analiz sonuçlarının hiçbir madde için hesaplanamadığı görülmektedir. Tüm maddelerde, beklenen değeri 5 ten küçük olan gözenek sayısı toplam gözenek sayısının %20’sini aşmış olması nedeniyle bu hesaplamaların ki kare sonuçları üzerinden bir yoruma gidilmesinin sağlıklı sonuç vermeyeceği, bu nedenle yorumlamaların % ve f değerleri üzerinden yapılması gerektiği ilgili literatürde bildirilmiştir.

4. madde incelendiğinde hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan ve kısmen ihtiyaç duyan öğretmenlerin “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” cevaplarına verdikleri cevapların % değeri birbirine yakındır. “kısmen katılıyorum” seçeneği ihtiyaç duyan öğretmenler tarafından %30,8 oranında işaretlenirken, kısmen ihtiyaç duyan öğretmenlerde bu oran %8,3’tür.

10. madde incelendiğinde hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenlerin “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaştıkları, kısmen ihtiyaç duyan öğretmenlerin ise “kısmen katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

15. madde incelendiğinde hizmet içi eğitime ihtiyaç duyan öğretmenlerin “kısmen katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştıkları, kısmen ihtiyaç duyan öğretmenlerin ise “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaştıkları, diğer seçeneklere verdikleri cevapların % değerinin birbirine yakın olduğu gözlemlenmiştir.

1., 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9., 11., 12., 13., 14., 16., 17. ve 18. maddelerdeki işaretlemelemlerin seçeneklere dağılım % değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

5.3.9. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Amacına İlişkin Bulguların Yorumu

Araştırmanın dokuzuncu alt amacı olan “sınıf rehber öğretmenlerinin okuldaki rehberlik uygulamalarına ilişkin genel görüşleri nelerdir?” sorusuna verilen cevapların % ve f değerleri Tablo 4.15’te verilmiştir. Tablo 4.15 incelendiğinde öğretmenler “rehberlik servisinden gerekli destek alınabiliyor” maddesine toplamda %50 oranında olumlu cevap vermiştir. %42,1’lik kısım ise bu desteğin kısmen sağlandığını ifade etmiştir. %7,9’luk kısımda bu desteğin sağlanmadığını ifade etmiştir. Destek alma oranının yüksek olması program açısından olumludur. Ancak %42,1’lik kısmın bu soruya kısmen cevabı vermesi önem arz etmektedir. Yine %7,9’luk kısımda bu soruya olumsuz cevap vermesi program açısından olumsuz bir faktördür.

İkinci maddede verilen “ihtiyaç halinde gerekli araç-gereçler sağlanıyor” ifadesine öğretmenler %13,2 oranında olumlu yanıt vermişlerdir. Öğretmenlerin %44,7 si bu soruya kısmen cevabını vermiş, %34,2’si de bu soruya olumsuz yanıt vermiştir. Bu sonuçlardan hareketle öğretmenlerin rehberlik faaliyetleri için gerekli olan araç-gereç temini konusunda yalnız kaldıkları söylenebilir. Öğretmenlerin bu durum içinde kalmaları öğretmenler için bir olumsuz faktör oluşturmakta ve bu olumsuz faktöründe programın amacına ulaşmasını olumsuz yönde etki yaptığı söylenebilir.

Üçüncü maddede yer alan “rehberlik faaliyetleri için ayrılan zaman yeterlidir” ifadesine öğretmenlerin %7,9’u katıldıkları belirtmiştir. %44,7’si kısmen katıldığını belirtmiş, %47,3’ü de olumsuz yönde görüş bildirmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin rehberlik faaliyetleri için ayrılan zamanı yeterli bulmadığını söyleyebiliriz.

Dördüncü maddede yer alan “rehberlik ve psikolojik danışma uygulamaları önemlidir” ifadesi öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu tarafından kabul görmüştür. Bu ifadenin kabul görmesi program açısından olumlu bir faktördür.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

2010-2011 eğitim- öğretim yılında Kars il merkezindeki ilköğretim 8. sınıf şubelerinde görev yapan sınıf rehber öğretmenlerinin görüşleri, ilköğretim 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımları bakımından değerlendirilmiş, araştırmaya ait bulgular dördüncü bölümde verilmiş ve bu bulgular beşinci bölümde yorumlanmıştır. Bu bulgular eşliğinde ilköğretim 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim yeterlilik alanının hedeflerine daha etkin bir biçimde ulaşabilmesi için aşağıdaki sonuç ve önerilerde bulunabiliriz.

Ankete verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin;

- 1- Geleceğin mesleklerinin öğrencilere tanıtılmasının genel olarak başarılı olduğu,
- 2- Mesleklerin gerekliliklerinin (eğitim, yetenek ve kişisel özellikler) öğrencilere kavratılması konusunda bazı tereddütlerinin olduğu,
- 3- İş başvurusu için özgeçmiş yazma konusunda genel olarak programın başarıya ulaştığı,
- 4- Öğrencilerin mesleki amaçlara ulaşma konusunda (genel ortaöğretim, mesleki ve teknik programları değerlendirme) tam olarak başarı gösteremediği,
- 5- İlköğretim sonrası mesleki yaşam için yeterli derecede öğrencilerin bilinçlendirilemediği,

- 6- Öğrencilerin ortaöğretim tercihlerini yaparken yararlanması gereken alanlardan (eğitsel ve mesleki gelişim dosyası, test ve test dışı teknikler) tam anlamıyla yararlanamadığı,
- 7- Programın kazanımlarının tam olarak eğitsel ve mesleki yönlendirmeye katkıda bulunmadığı,
- 8- Programda yer alan bilgilerin öğrenciler için önemli olduğu,
- 9- Kazanımların tam anlamıyla dayanıklı (unutmaya karşı dirençli, uzun süre kullanılabilir) olmadığı,
- 10- Kazanımların gelecekte öğrencilerin işine yaraması konusunda bazı tereddütlerin olduğu ve bu kazanımların öğrenciler için tam olarak anlamlı olmadığı,
- 11- Kazanımların sunuluş sırasının öğrenme ilkelerine (basitten karmaşığa, yakından uzağa, kolaydan zora) uygun olduğu,

görüşlerini paylaştığı görülmektedir.

Anketin 12. maddesinde yer alan “8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler mesleki ve eğitsel yönlendirmeye yardımcı olur” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde bu dağılımın maddelerdeki dağılıma paralel olduğu ve tam anlamıyla programın eğitsel ve mesleki gelişim kazanım işlevlerini yerine getiremediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anketin 13. Maddesinde yer alan “8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler öğrenciler için önemlidir” ifadesine verilen cevapların genel olarak olumlu yönde dağılım göstermesi programın öğrenciler için önem arz eden bilgiler içerdiğini göstermektedir. Bu bağlamda programın amaçlarına ulaşmasında bazı engellerle karşılaşıldığı söylenebilir. Programın amaçlarına ulaşmasına engel teşkil edebilecek olan unsurlardan bazıları anket maddelerinde öğretmenlere sorulmuştur. Bu maddelere verilen cevaplar incelendiğinde;

- 1- Sınıf mevcudu kalabalık sayılabilecek sınıfların toplam sınıf sayısının yarısından fazla olduğu,
- 2- Öğretmenlerin yarısına yakınının 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarından kısmen haberdar olduğu,

- 3- Öğretmenlerin çoğunluğunun (%63,2) rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almadığı bununla beraber öğretmenlerin tamamının rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduğu,
- 4- Öğretmenlerin yarısının rehberlik servisinden destek alabildiği, %42,1'inin kısmen destek alabildiği ve %7,9'ununda destek alamadığı,
- 5- Öğretmenlere rehberlik uygulamaları için araç- gereç desteği verme konusunda yetersiz kalındığı,
- 6- Rehberlik uygulamaları için ayrılan zamanın yeterli olmadığı,
- 7- Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun (%92,1) rehberlik ve psikolojik danışmanlık uygulamalarını önemli bulduğu,

saptanmıştır. Bu bulgular eşliğinde programın amaçlarına ulaşmasına engel teşkil eden etmenlerden bir kaçı tespit edilmiştir denebilir. Sınıf mevcudunun kalabalık olması eğitim- öğretim faaliyetleri için olumsuz bir etkidir. Çınar (2004) yapmış olduğu çalışmada sınıf mevcudunun kalabalık olmasının öğretmen ve öğrenci açısından olumsuz etkilerinin olduğunu saptamıştır. Öğretmenlerin kazanımlardan tam olarak haberdar olmaması doğal olarak kazanımların amaçlarına ulaşmasını olumsuz yönde etkileyecektir. Hizmet içi eğitim durumu göz önüne alındığında öğretmenlerin çoğunluğunun hizmet içi eğitim almamış olması bununla birlikte öğretmenlerin tamamının hizmet içi eğitime ihtiyaç duyması, öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışma uygulamaları konusunda sıkıntı yaşadıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin rehberlik servisinden destek alma konusunda bir takım sorunlar yaşaması, ihtiyaç duyulduğunda gerekli araç- gereç temini konusunda sıkıntı yaşamaları programın uygulanması açısından bazı olumsuzluklara neden olmaktadır. Öğretmenler rehberlik faaliyetleri için ayrılan zamanı yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışma uygulamalarını önemli buldukları görülmektedir. Öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerini önemli bulmaları olumlu bir etmendir ancak sınıf mevcudunun kalabalık olması, kazanımlardan haberdar olma durumlarındaki olumsuzluklar, hizmet içi eğitim almama oranının yüksek olması ve öğretmenlerin tamamının hizmet içi eğitime ihtiyaç duyması, rehberlik servisinden yeterli desteğin alınamaması, araç- gereç sağlama konusundaki sorunlar ve rehberlik faaliyetlerine ayrılan vaktin yetersiz bulunması program açısından olumsuz etkenlerdir.

Araştırmanın alt amaçlarını oluşturan öğretmenlerin 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, alan, mesleki kıdem, sınıf mevcudu, kazanımlardan haberdar olma durumu, hizmet içi eğitim alma durumu, hizmet içi eğitime ihtiyaç duyma durumu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı sorularına ilişkin bulgular sonucunda;

- 1- Tablo 4.7.'nin 4., 15. ve 17. maddeleri incelendiğinde yaş aralığının artmasının bu maddelerdeki olumlu görüş oranını arttırdığı 5. ve 10. maddelerde ise yaş aralığının artmasının olumsuz görüş oranını arttırdığı gözlemlenmiştir.
- 2- Tablo 4.8.'in 5. maddesi incelendiğinde erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre daha olumlu görüş bildirdikleri, 8. maddede ise bayan öğretmenlerin olumlu görüşlerinin arttığı gözlemlenmiştir.
- 3- Tablo 4.9.'un 5., 8., 12., 14. ve 15. maddelerinde fen bilimleri alanındaki öğretmenlerin sosyal bilimler alanındaki öğretmenlerden daha fazla olumlu görüşe sahip oldukları gözlemlenmiştir.
- 4- Tablo 4.10.'un 4., 6., 14., 15. ve 17. maddeleri incelendiğinde kıdem yılındaki artışa paralel olarak olumlu görüş oranının arttığı, 2. maddede ise kıdem yılındaki artışın olumsuz görüşe doğru bir yönelmeye neden olduğu söylenebilir.
- 5- Tablo 4.11.'in 1., 5., 14. ve 15 maddeleri incelendiğinde sınıftaki mevcut artışının olumlu görüş oranını azalttığı, 11. maddede ise sınıftaki mevcut artışının olumsuz görüş oranını azalttığı gözlemlenmiştir.
- 6- Tablo 4.12.'nin 6., 14. ve 17. maddeleri incelendiğinde kazanımlardan haberdar olma oranı azaldıkça olumsuz görüşlere doğru bir yönelme olduğu gözlemlenmiştir.
- 7- Tablo 4.13.'ün 8. maddesi incelendiğinde hizmet içi eğitim almama durumunun olumlu görüşe doğru bir yönelmeye neden olduğu gözlemlenmiştir.
- 8- Tablo 4.14.'ün 4., 10. ve 15. maddeleri incelendiğinde hizmet içi eğitime olan ihtiyaç oranı arttıkça olumsuz görüş oranı da artış göstermiştir.

6.2. Öneriler

Aşağıda bulgular sonucunda ulaşılan sonuçlar ışığında 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının hedeflerine daha etkin ulaşabilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

- 1- Sınıf mevcudunun kalabalık olması programı olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle sınıf mevcutlarının azaltılması ve bunun içinde okulların kapasitelerinin artırılması gerekmektedir.
- 2- Öğretmenlerin kazanımlardan tam olarak haberdar olmadığı, bu durumun da program üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir. Buna paralel olarak rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almayan öğretmenlerin çoğunlukta olduğu ve öğretmenlerin tamamının rehberlik konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları gözlemlenmiştir. Öğretmenlere etkin bir biçimde rehberlik konusunda hizmet içi eğitim verilmesi gerekmektedir. Bu yolla öğretmenlerin rehberlik uygulamalarında daha çok verimli olabileceği savunulabilir.
- 3- Öğretmenlerin rehberlik servisinden alabildikleri desteği kısıtlı olması öğretmenlerin verimliliklerini düşürmektedir. Bu nedenle okul rehberlik servisinin daha etkin bir biçimde çalışması, sınıf rehber öğretmenleri ile koordine bir şekilde rehberlik çalışmalarını yürütmesi gerekmektedir.
- 4- Öğretmenlere sağlanan araç- gereç desteği yetersiz kalmaktadır. Öğretmenlere araç- gereç desteği daha etkin bir biçimde sağlanmalıdır.
- 5- Öğretmenler rehberlik uygulamalarına ayrılan zamanın yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu nedenle ders saat çizelgelerinde sınıf rehberlik ders saatleri konusunda bir düzenleme ile bu ders saatlerinin artırılması düşünülebilir.

Bu önerilere ek olarak ki-kare analiz sonuçlarının tam olarak uygulanabilmesi için ilerde buna benzer olarak yapılacak çalışmaların daha büyük çalışma evrenlerinde yapılması daha net sonuçların çıkmasına yardım edecektir. İlerde yapılacak olan çalışmalarda çalışma alanının daha da genişletilerek paydaşların (öğretmen, veli, öğrenci, müfettişler vb.) görüşleri alınabilir. Bu şekilde daha objektif bir sonuç elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K., Ü., (2000). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası
- Açıkgöz, K., Ü., (2006). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası
- Ada, Ş., (1990). *Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akbaş, S., (2001). *İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarındaki Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Oluşturulan İşbirliğinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Aksu, C., (2007). *İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Akyüz, Y., (2008). *Türk Eğitim Tarihi*. 13. Baskı. Ankara: Pegem Akademi
- Aydın, S., (1998). *Eğitimde Uygulamalı Rehberlik*. 3. Baskı. Ankara: Barış Kitap, Basın, Yayın Dağıtım
- Bakırcıoğlu, R., (2005). *İlköğretim, Ortaöğretim ve Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. 7. Baskı Ankara: Anı Yayıncılık
- Balcı, S., (2009). *Eğitsel rehberlik*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Editör: Alim Kaya. 6. Baskı Ankara: Anı Yayıncılık
- Baş, A., U., (2009). *Rehberlikte hizmet türleri*. Rehberlik Editör: Betül Aydın. 2. Baskı Ankara: Pegem Akademi
- Başaran, İ., E., (1999). *Eğitime Giriş*. Gözden Geçirilmiş 4. Baskı. Ankara: Umut Yayın Dağıtım.

- Berber, D., (2010). *Ortaöğretim Kurumları Onuncu Sınıf Rehberlik Programı Uygulanmalarının Sınıf Rehber Öğretmenleri Ve Rehber Öğretmenler Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi (Kayseri İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bilen, M., (2002). *Plandan Uygulamaya Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Binbaşıoğlu, C., (2004). *Türkiye’de Mesleki Rehberlik Merkezlerinin Kuruluşu ve Okullarda Mesleki Rehberlik Çalışmaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bruner, J., (1991). *Bir Öğretim Kuramına Doğru*. Çev: Fatma Varış, Tanju Gürkan. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Anket geliştirme*. Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. Yıl:2005, Cilt:3, Sayı:2. http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2005_cilt3/sayi_2/133-151.pdf adresinden 22.10.2011 tarihinde edinilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., (2009). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum*. 10 Baskı. Ankara: Pegem Akademi
- Çakır, M., A., (2009). *Mesleki rehberlik*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Editör: Alim Kaya. 6. Baskı Ankara: Anı Yayıncılık
- Çetinkaya, B., (2009). *Rehberlikte Temek Kavramlar*. Rehberlik Editör: Betül Aydın. 2. Baskı Ankara: Pegem Akademi
- Çınar, İ., (2009). *Küreselleşme, Eğitim ve Gelecek*. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi Sayı:2 14-30 http://keg.aku.edu.tr/yayinlar/2009/cilt2/sayi1/c2s1_2.pdf adresinden 25.10.2011 tarihinde edinilmiştir.
- Çınar, O., (2004). *Kalabalık sınıfların öğretmen ve öğrenciye etkisi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 6-9 Temmuz 2004. <http://www.pegema.net/dosya/dokuman/455.pdf> adresinden 01.09.2011 tarihinde edinilmiştir

- Çoban, A., E., (2009). *Mesleki rehberlik*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Editör: Mehmet Güven. 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık
- Demirel, Ö., (2006). *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı*. 10. Baskı. Ankara: Pegema Yayıncılık
- Demirel, Ö., (2007). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. 10. Baskı. Ankara: Pegema Yayıncılık
- Doğan, H., (1997). *Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı*. Ankara: Önder Matbaacılık
- Engin, A., O., (2005). *Eğitim ve öğretim etkinliklerinde yönelme ve yöneltme*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Yıl:2005, Cilt:5, Sayı:1 <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/SBED/article/view/178/172> adresinden 27.11.2010 tarihinde edinilmiştir
- Erden, M., (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. 3. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık
- Ertürk, S., (1994). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları
- Eşen, R., (2009). *10. Sınıf Rehberlik Programının (Sınıf Öğretmenleri İçin) Rehber Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fidan, N., (1996). *Eğitim Psikolojisi Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Gander, M., J., Gardiner, H., W., (2007). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. Çev: Ali Sönmez, Nermin Çelen, Bekir Onur. 6. Baskı. Ankara: İmge Kitapevi
- Girgin, g., (2009). *Çağdaş Eğitim Sisteminde Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Editör: Alim Kaya. 6. Baskı Ankara: Anı Yayıncılık

- Gögen, H., (1997). *Okul Rehberlik Bürolarının Rolü (Eğitim Programları İçinde Yer Alan Rehberlik Programı Amaçlarının Lise 1. Sınıflarda Gerçekleştirilme Düzeyi)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Guttek, G., L., (2001). *Eğitimde Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*. Çeviren: Nesrin Kale. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- Güvenç, M., (2001). *Okullardaki Rehberlik Faaliyetlerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Güçlükler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güven, M., (2009). *Rehberlik servisleri*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Editör: Alim Kaya. 6. Baskı Ankara: Anı Yayıncılık
- Karakaya, Ş., (2004). *Eğitimde Program Geliştirme Çalışmaları ve Yeni Yönelimler*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karslı, M., D., (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegema Yayıncılık
- Kepçeoğlu, M., (2001). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Alkım Yayın Evi
- Koç, M., (2009). *Psikolojik danışma ve rehberlikte başlıca hizmet türleri*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Editör: Mehmet Güven. 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık
- Koç, M., Tutkun, Ö., F., Öztürk, H., Çalışkan, M., (2003). *Rehberlik*. Ankara: Net Yayın Dağıtım
- Konca, F., (2007). *İlköğretimde Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koruklu, N., Ö., (2009). *Eğitsel rehberlik*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Editör: Mehmet Güven. 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık
- Kuzgun, Y., (2006). *Meslek Gelişimi ve Danışmanlığı*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

- Kuzgun, Y., (2009). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. 10. Baskı Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Küçükahmet, L., (2007). *Program Geliştirme ve Öğretim*. 20. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Külahoğlu, Ş., (2004). *Okul Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi*. 2. Baskı. Ankara: Pegema Yayıncılık
- Külahoğlu, Ş., (2005). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisine Giriş*. Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Editör: Binnur Yeşilyaprak. 9. Baskı. Ankara: Pegema Yayıncılık
- MEB, (2006). *İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı*. Ankara.
- MEB (2007). *İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı Ortaöğretim Etkinlik Örnekleri*. Ankara.
- MEB, (2011). *Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı*. Ankara.
- Milli Eğitim Temel Kanunu (1973). Resmi Gazete. Kabul Tarihi: 14.6.1973, Yayımlanma Tarihi: 24.6.193 <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> adresinden 24.11.2010 tarihinde edinilmiştir
- Nazlı, S., (2008). *Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programları*. Genişletilmiş 3. Baskı. Ankara: Savaş Yayınevi
- Öncül, R., (2000). *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Özaydın, A, (2002). *Resmi İlköğretim Okullarında Yönetici, Rehber Öğretmen, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Rehberlik Uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özbey, N., (2011). *İlköğretim Bilgisayar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kars, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Özdemir, S., M., (2009).*Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye’de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Yıl:2009, Cilt:6, Sayı:2 http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_VI/aralik/soner_ozdemir.pdf adresinden 04.12.2010 tarihinde edinilmiştir
- Özkanal, Ü., (2009). *Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü İngilizce Hazırlık Programının Değerlendirmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Özmen, A., (2008). *Öfke ile başa çıkma eğitimi*. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl:2008, Sayı:2, s.11-18
- Özoğlu, S., Ç., (1997). *Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. 2. Baskı. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- Saban, A., (2000). *Öğrenme Öğretme Süreci*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Selimoğlu, E., Yılmaz, H., B., (2009). *Hizmet içi eğitimin kurum ve çalışanlar üzerine etkileri*. Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi. Yıl:5, Sayı:1 http://www.paradoks.org/old/makale/yil5_sayi1/esoglu-hbyilmaz51.pdf adresinden 02.09.2011 tarihinde edinilmiştir
- Sönmez, V., (2001). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Tan, H. (2000). *Öğretmen Kitapları Dizisi Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Teori ve Uygulama*. İstanbul: MEB
- Tan, H., Baloğlu, M., (2006). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Teori ve Uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tan, Ş., Kayabaşı, Y., Erdoğan, A., (2002). *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık
- TDK (a) , <http://www.tdkterim.gov.tr/?kelime=rehber&kategori=terim&hng=md> adresinden 10.06.2010 tarihinde edinilmiştir

TDK (b), <http://tdkterim.gov.tr/?kelime=y%F6neltme&kategori=terim&hng=md> adresinden 18.07.2010 tarihinde edinilmiştir

Tokalı, H., (2007). *9. Sınıf Rehberlik Programının (Sınıf Öğretmenleri İçin) Rehber Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turgut, S., (2005). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Rehberlik Programından Yararlanma Düzeyleri Arasındaki Farkı Etkileyen Bazı Faktörler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa , Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tuzcuoğlu, N., (1995). *İlkokullarda Rehberlik Servislerinden Beklentiler ve Rehberlik Servisinin Öğrenciler Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tüfekçi, M., U., (2011). *Kapsamlı Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Programı Rehberlik Etkinliklerinin Sınıf Rehber Öğretmenleri Ve Rehber Öğretmenler Tarafından Uygulanma Durumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Varış, F., (1996). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.

Yeşilyaprak, B. , (2007). *İlköğretimde Gelişimsel Rehberlik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

Yeşilyaprak, B., (2008). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri Gelişimsel Yaklaşım*. 16. Ekonomik Baskı Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Yıldız, G, Ardıç, K., (1991). *Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi*. <http://www.bilgidergi.com/uploads/1999YildizveArdic.pdf> adresinden 15.11.2011 tarihinde edinilmiştir.

Yılmaz, H., Üre, Ö., (2004). *Rehberlik*. 2 Baskı Konya: Çizgi Kitabevi

Yurtal, F., D., (2009). *Rehberlik Türleri*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Editör: Alim Kaya. 6. Baskı Ankara: Anı Yayıncılık

EK 1. Anket Formu

İlköğretim Sınıf Rehberlik Programı 8. Sınıf Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarının Değerlendirilmesi

Değerli öğretmenler, bu anket ilköğretim 8. sınıf rehberlik programının eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarını değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Yanıtlarınız, bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Bu nedenle ifadeleri dikkatle okumanız ve uygun olan seçeneği içtenlikle işaretlemeniz önemlidir. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Adınızı yazmanıza gerek yoktur. Cevaplama işlemi yaklaşık 10 dakika sürecektir. Değerli katkılarınız için teşekkür ederim.

Mükremin DURMUŞ
KAÜ Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Y.L. Öğrencisi

I. Bölüm

Cinsiyetiniz	Erkek() Kadın()
Yaşınız
Branşınız
Meslekteki görev yılınız
Geçtiğimiz eğitim öğretim yılında sınıf öğretmenliği yaptığınız sınıfın mevcudu
İlköğretim 8. sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımları hakkında bilginiz var mı?	Evet() Hayır () Kısmen ()
Rehberlik konusunda herhangi bir hizmet içi eğitim aldınız mı?	Evet() Hayır ()
Rehberlik konusunda hizmet içi eğitime gereksinim duyuyor musunuz?	Evet() Hayır () Kısmen ()

Okuldaki rehberlik uygulamalarına ilişkin genel görüşlerinizi bildirmek için aşağıdaki maddeleri okuyarak uygun işaretlemeyi yapınız. Seçeneklerden, 5- Tamamen katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Kısmen katılıyorum, 2-Katılmıyorum, 1- Hiç katılmıyorum' u ifade etmektedir.

		5	4	3	2	1
1	Rehberlik servisinden gerekli destek alınabiliyor.					
2	İhtiyaç halinde gerekli araç-gereçler (doküman, ölçek, yazışmalar, formlar, yer temini vb.) sağlanıyor.					
3	Rehberlik faaliyetleri için ayrılan zaman yeterlidir.					
4	Rehberlik ve psikolojik danışmanlık uygulamaları önemlidir.					

II. Bölüm

8. Sınıf rehberlik programında yer alan eğitsel ve mesleki gelişim kazanımların öğrencilere kazandırılması konusundaki görüşünüzü 5 ile 1 arasındaki bir değer vererek işaretleyiniz. Seçeneklerden, 5-Tamamen katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Kısmen katılıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Hiç katılmıyorum' u ifade etmektedir.

		5	4	3	2	1
1	8. sınıf rehberlik programı öğrencilerin	Geleceğin meslekleri hakkında bilgi toplamasına yardımcı olur.				
2		İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişisel özellikleri ifade etmesine yardımcı olur.				
3		İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitimi fark etmesine yardımcı olur.				
4		Yeteneklerin meslek seçimindeki rolünü fark etmesine yardımcı olur.				
5		İş başvurusu için özgeçmiş yazabilmesine yardımcı olur				
6		Mesleki amaçlara ulaşmada genel ortaöğretim programlarını değerlendirmesine yardımcı olur.				
7		Mesleki amaçlara ulaşmada mesleki ve teknik programları değerlendirmesine yardımcı olur.				
8		İlköğretim sonrasında yapabileceği işleri belirlemesine yardımcı olur.				
9		Ortaöğretim tercihlerini yaparken “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası” dan yararlanabilmesine yardımcı olur.				
10		Ortaöğretim tercihlerini yaparken okulda uygulanan test dışı tekniklerin sonuçlarından yararlanabilmesine yardımcı olur.				
11		Ortaöğretim tercihlerini yaparken okulda uygulanan test sonuçlarından yararlanabilmesine yardımcı olur.				

Aşağıda 8. Sınıf rehberlik programı eğitsel ve mesleki gelişim kazanımlarının genel olarak değerlendirilmesine ilişkin ifadeler yer almaktadır. Maddeleri okuyarak uygun işaretlemeyi yapınız. Seçeneklerden, 5-Tamamen katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Kısmen katılıyorum, 2-Katılmıyorum, 1-Hiç katılmıyorum' u ifade etmektedir.

		5	4	3	2	1
12	8.Sınıf Rehberlik programı Eğitsel ve Mesleki Gelişim	Kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler mesleki ve eğitsel yönlendirmeye yardımcı olur				
13		Kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler öğrenciler için önemlidir				
14		Kazanımlarında yer alan bilgi ve becerileri öğrenciler uzun süre kullanabilirler				
15		Kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler unutmaya karşı dirençlidir				
16		Kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler gelecekte öğrencinin işine yarar				
17		Kazanımlarında yer alan bilgi ve beceriler öğrenciler için anlamlıdır				
18		Kazanımlarında yer alan bilgi ve becerilerin sunulduğu sırası öğrenme ilkelerine uygundur (Basitten karmaşığa, yakından uzağa, kolaydan zora)				

EK 2. Valilik Oluru

T.C.
KARS VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.0.36.00.20.00.604.01/ 17437
Konu :Tez Çalışması

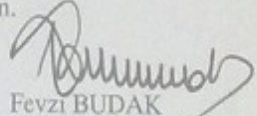
26 EYLÜL 2011

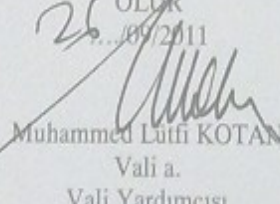
VALİLİK MAKAMINA
KARS

Kafkas Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi olan Mükremin DURMUŞ'un, "İlköğretim 8.Sınıf Rehberlik Programı Eğitsel ve Mesleki Gelişim Kazanımlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" anket çalışmasını İlimiz Merkez İlköğretim Okullarında görev yapan Öğretmenlere uygulanması, Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün, 20/09/2011 tarih ve 196 sayılı yazılılarıyla istenilmektedir.

Adı geçen tarafından İlimiz Merkez İlköğretim Okullarında görev yapan Öğretmenlere yukarıda belirtilen anket çalışmasının yapılması ve ilgiliye ait belgeler, Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine yönelik İzin ve Uygulama Yönergesinin 10. Maddesine göre oluşturulan Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu tarafından değerlendirilmiş olup, adı geçen tarafından eğitimi öğretimi aksatmayacak şekilde performans değerlendirmesini İlimiz Merkez İlköğretim Okullarında görev yapan Rehber Öğretmenlere, uygulanması ve sonucun CD'ye kayıtlı olarak ilgili birimimize teslim edilmesi, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur'larınıza arz ederim.

Fevzi BUDAK
Milli Eğitim Müdürü

26 OLUR
09/2011

Muhammed Lütfi KOTAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: Milli Eğitim Müdürlüğü Tel :0 474 2128226 E.Mail: meb@karsmem.gov.tr
KARS Fax : 0 474 2128229 İnt.Adresi: Karsmem@meb.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Mükremin DURMUŞ

Doğum Tarihi: 01.05.1986

Doğum Yeri: Şavşat/ Artvin

Medeni Durumu: Bekar

E-mail: mukreminurmus@hotmail.com

Öğrenim Durumu

2009- 2012: Yüksek Lisans, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü

2004- 2008: Lisans, Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü

2000- 2004: Ortaöğretim, Kars Anadolu Lisesi

1997-2000: İlköğretim, Kars Atatürk İlköğretim Okulu

Eğitim ve Seminerler:

Stratejik Kariyer Yönetimi ve Stratejik Mülakat Teknikleri Semineri (Likya- Bilkent Üniversitesi)

Çocuk Hakları Eğitimci Eğitimi (Kafkas Üniversitesi)

Bilgisayar:

Üst düzey bilgisayar kullanım becerisi, giriş seviyede web tasarım, üst düzey bilgisayar teknik ve donanım bilgisi, MEB onaylı bilgisayar işletmenliği sertifikası.

İlgi Alanları:

Bilişim dünyası ve bilgisayar, model araçlar, motor sporları